

**แผนปฏิบัติการ
สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดพัทลุง
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2564**

กลุ่มอำนวยการและกิจการคณะสงฆ์

โทร 0 7461 7035 , 0 7461 7039

โทรสาร 0 7461 7040

E-mail : plg@onab.go.th

แผนปฏิบัติการ
สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดพัทลุง
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2564

คำนำ

สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดพัทลุง เป็นหน่วยงานบริหารราชการส่วนภูมิภาค ซึ่งมีบทบาทภารกิจหลักในการสนองงานคณะสงฆ์ ทำนุบำรุง ส่งเสริม อุปถัมภ์ ค้ำครอง พระพุทธศาสนา รวมทั้งการปฏิบัติงานตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง และสนองนโยบายของรัฐ

ดังนั้น เพื่อให้การปฏิบัติงานของสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดพัทลุงสอดคล้องกับภารกิจและบูรณาการ ทั้งในมิติตามภารกิจ มิติพื้นที่ และมิติยุทธศาสตร์ ที่เกี่ยวข้อง จึงได้จัดทำแผนปฏิบัติราชการสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดพัทลุง ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 ขึ้น เพื่อใช้เป็นกรอบและกำหนดทิศทางการดำเนินงานของสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดพัทลุง โดยมีนโยบาย วิสัยทัศน์ พันธกิจ ยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการ รวมถึงการติดตามประเมินผลและรายงานผลเป็นแนวทางในการดำเนินงาน

กลุ่มอำนวยการและกิจการคณะสงฆ์
สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดพัทลุง

สารบัญ

		หน้า
คำนำ		ก
สารบัญ		ข
ส่วนที่ 1	สภาพทั่วไป	1
	1.1 สภาพทั่วไป	1
	1.2 การท่องเที่ยว	๕
	1.3 การศาสนา	๒๑
	1.4 ข้อมูลทางพระพุทธศาสนา	๓๐
	1.5 การเงินการคลัง	๕๑
	1.6 การวิเคราะห์สภาวะและศักยภาพการศาสนาจังหวัดพัทลุง	๕๒
ส่วนที่ 2	นโยบาย วิสัยทัศน์ พันธกิจ ประเด็นยุทธศาสตร์	
	๕๓	
	2.1 รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560	
	๕๓	
	2.2 แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (2560 – 2564)	๕๔
	2.3 นโยบายของรัฐบาล พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา	๕๕
	2.4 วิสัยทัศน์ พันธกิจ ยุทธศาสตร์สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ	
	๖๕	
	2.5 แผนพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคใต้ตอนบน	
	๗๒	
	2.6 แผนพัฒนาจังหวัดพัทลุง	๗๓
	2.7 สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดพัทลุง	๗๔
	2.8 แผนที่ยุทธศาสตร์ (Strategy Map)	๗๖
	2.9 กรอบการประเมินส่วนราชการตามมาตรการปรับปรุงประสิทธิภาพ	๗๗
ส่วนที่ 3	งบประมาณและแผนงาน/โครงการ	๗8
	3.1 สรุปงบประมาณรายจ่าย	๗8
	3.2 งบประมาณของสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ	๗9
ส่วนที่ 4	แผนปฏิบัติการและปฏิทินการปฏิบัติงาน	๘๐

ส่วนที่ ๑

สภาพทั่วไป

1.1 สภาพทั่วไป

ประวัติความเป็นมา

จังหวัดพัทลุงในสมัยก่อนชื่อเมืองพัทลุง ไม่ได้เขียนอย่างที่ปรากฏให้เห็น จากหลักฐานพบว่า บนเหรียญอียิปต์พัทลุง พ.ศ.2426 เขียนว่า พัททะลุง และพัทลุง ในเอกสารของไทย ใช้ต่างกันมากมาย ได้แก่ พัตะลุง พัตทลุง พัททลุง พัตทลุง พัทลุง พัทลุง ในเอกสารเบอร์นีของอังกฤษ สมัยรัชกาลที่ 3 เขียนว่า Bondelun และ Merdelong ของนายลามาร์ วิศวกรชาวฝรั่งเศส สมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราช เขียนว่า Bourdelun

ความหมายของชื่อเมือง หมายถึง เมืองข้างหรือเมืองเกี้ยวเนื่องด้วยข้างซึ่งตรงกับข้อเท็จจริงหลายประการ คำว่า “พัท-พัท-พัท” ยังไม่อาจทราบได้ว่าคำเดิมเขียนอย่างไร คำไหน ทราบเพียงว่าใช้เป็นคำขึ้นต้น ส่วนคำพื้นเมืองที่เรียกว่า “ตะลุง” แปลว่า เสาล้ำข้างหรือไม้หลักผูกข้าง ชื่อบ้านนามเมืองของพัทลุงที่เกี่ยวกับข้าง มีมากหรือจะเรียกว่าเป็น “เมืองข้าง” ก็ได้ โดยเฉพาะทางฝั่งตะวันตกของทะเลสาบสงขลาในแถบชะรัดซึ่งอยู่ติดกับเทือกเขาบรรทัด มีช้างป่าชุกชุมและในตำนานนางเลือดขาว ตำนานเมืองพัทลุง กล่าวว่า ตาสามโม ยายเพชรเป็นหมอสะตำหมอเฒ่านายกองข้าง เลี้ยงช้างส่งเจ้าพระยากรุงทองทุกปี ต่อมา พระกุมารกับนางเลือดขาวก็ได้รับมรดกเป็นนายกองเลี้ยงช้าง ส่งส่วย

จังหวัดพัทลุงเป็นจังหวัดหนึ่งในภาคใต้ของประเทศไทย ที่มีประวัติความเป็นมาอันยาวนาน ตั้งแต่สมัยก่อนประวัติศาสตร์ ดังปรากฏหลักฐานจากการค้นพบขวานหินขัดในท้องที่ทั่วไปหลายอำเภอใน สมัยศรีวิชัย (พุทธศตวรรษที่ 13 – 14) บริเวณเมืองพัทลุงเป็นแหล่งชุมชนที่ได้รับวัฒนธรรมอินเดีย ในด้านพระพุทธศาสนา ลัทธิมหายาน มีหลักฐานค้นพบ เช่น พระพิมพ์ดินดิบจำนวนมากเป็นรูปพระโพธิสัตว์ รูปเทวดา โดยค้นพบบริเวณถ้ำคูหาสวรรค์ และถ้ำเขาอกทะลุ ต่อมาในพุทธศตวรรษที่ 19 เมืองพัทลุงได้ตั้งขึ้นอย่างมั่นคงภายใต้การปกครองของกรุงศรีอยุธยา มีฐานะเป็นเมืองชั้นตรี ซึ่งนับได้ว่าเป็นหัวเมืองหนึ่งของ พระราชอาณาจักรทางใต้ ในสมัยนั้นเมืองพัทลุงมักจะประสบปัญหา การโจมตีจากกลุ่มโจรสลัดมาเลย์อยู่เสมอโดยเฉพาะอย่างยิ่ง กลุ่มโจรสลัดราแจะอารู และอุยงคตนะ ได้โจมตีเผาทำลายสร้างความเสียหายแก่เมืองพัทลุงถึงสองครั้ง ปัญหาดังกล่าวนี้เป็นปัจจัยหนึ่ง ที่ทำให้มีการย้ายสถานที่ตั้งเมืองอยู่เสมอ และก็เป็นเหตุหนึ่งที่ทำให้ชาวเมืองพัทลุงเป็นนักต่อสู้ที่เข้มแข็ง

ในสมัยธนบุรีและรัตนโกสินทร์ ได้มีการย้ายสถานที่ตั้งเมืองอีกหลายครั้งและได้ยกขึ้นเป็นเมืองชั้นโทในรัชกาล พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช ในช่วงนี้เมืองพัทลุงมีผู้นำที่มีความสำคัญในการสร้างความเจริญ และความมั่นคงให้กับบ้านเมืองหลายท่าน อาทิ พระยาพัทลุง (ขุนคางเหล็ก) พระยาวิชิตเสนา (ทองขาว) พระยาอภัยบริรักษ์ (จ้อย จันทรโรจน์วงศ์) (ข้า) ส่วนประชาชนชาวเมืองพัทลุงก็ได้ มีบทบาทในการร่วมมือ กับผู้นำต่อสู้ป้องกันเอกราชของชาติมาหลายครั้ง เช่น เมื่อสงครามเก้าทัพ (พ.ศ.2328 – 2329) พระมหาช่วย วัดป่าลิไลยก์ได้นำชาวพัทลุงต่อสู้ป้องกันการรุกรานของพม่า จนได้รับความดีความชอบโปรดเกล้าฯ ให้เป็นพระยาทุกขราษฎร์ช่วยราชการเมืองพัทลุง นอกจากนี้

สงครามกับพม่าแล้ว ชาวพัทลุงยังมีบทบาทสำคัญในการรักษาความมั่นคงปลอดภัยของประเทศชาติในหัวเมืองภาคใต้ เพราะปรากฏอยู่เสมอว่าทางเมืองหลวงได้มีคำสั่งให้เกณฑ์ชาวพัทลุง พร้อมด้วยเสบียงอาหารไปทำสงครามปราบปรามกบฏในหัวเมืองมลายู เช่น กบฏไทรบุรี พ.ศ.2373 และ พ.ศ.2381 ซึ่งบทบาทดังกล่าวนี้สะท้อนให้เห็นความสำคัญของเมืองลุง ทางด้านการเมือง การปกครองในอดีตเป็นอย่างดี

ครั้นรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้ปฏิรูปการปกครองเป็นแบบเทศาภิบาลใน พ.ศ.2437 และได้ประกาศจัดตั้งมณฑลนครศรีธรรมราชขึ้น เมื่อ พ.ศ.2439 ประกอบด้วยเมืองต่างๆ คือ นครศรีธรรมราช พัทลุง สงขลา และหัวเมืองทั้ง 7 ที่เป็นเมืองปัตตานีเดิม สำหรับเมืองพัทลุงแบ่งการปกครองออกเป็น 3 อำเภอ คือ อำเภอกลางเมือง อำเภออุดร อำเภอทักษิณ ขณะนั้นตัวเมืองตั้งอยู่ที่ตำบลลำปำ จนกระทั่ง พ.ศ.2467 พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว โปรดเกล้าฯ ให้ย้ายเมืองพัทลุงมาอยู่ที่ตำบลคูหาสวรรค์ในปัจจุบัน เพื่อจะได้อยู่ใกล้เส้นทางรถไฟ และสะดวกในด้านติดต่อกับเมืองต่าง ๆ จากอดีตถึงปัจจุบัน เมืองพัทลุงได้มีการย้ายเมืองหลายครั้ง สถานที่เคยเป็นที่ตั้งเมืองพัทลุงมาแล้ว ได้แก่

- โคมเมืองแก้ว ปัจจุบัน หมู่ที่ 4 ตำบลจองถนน อำเภอเขาชัยสน
- บ้านควนแร่ ปัจจุบัน หมู่ที่ 1 ตำบลควนมะพร้าว อำเภอเมืองพัทลุง
- เขาชัยบุรี (เขาเมือง) ปัจจุบัน เขต 3 ตำบล คือ ตำบลชัยบุรี อำเภอเมืองพัทลุง ตำบลพนมวังค์ และมะกอกเหนือ อำเภอควนขนุน
- ท่าเสม็ด ปัจจุบัน ตำบลท่าเสม็ด อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช
- เมืองพระรถ ปัจจุบัน หมู่ที่ 1 ตำบลควนมะพร้าว อำเภอเมืองพัทลุง
- บ้านควนมะพร้าว ปัจจุบัน หมู่ที่ 2 ตำบลพญาขัน อำเภอเมืองพัทลุง
- บ้านม่วง ปัจจุบัน หมู่ที่ 2 ตำบลพญาขัน อำเภอเมืองพัทลุง
- บ้านโคกสูง ปัจจุบัน หมู่ที่ 4 ตำบลลำปำ อำเภอเมืองพัทลุง

ต่อมาในปี พ.ศ. 2476 ได้มีการจัดระเบียบบริหารส่วนภูมิภาคเป็นจังหวัด และอำเภอได้ยกเลิกการปกครองแบบมณฑลเทศาภิบาล ทำให้เมืองพัทลุงมีฐานะเป็นจังหวัดหนึ่ง

นอกจากด้านการเมืองการปกครองแล้ว สิ่งที่น่าสนใจอีกประการหนึ่งคือ ด้านศาสนาและศิลปวัฒนธรรม เมืองพัทลุงเคยมีชื่อเสียงในการเล่นพื้นเมือง คือหนังตะลุง มโนราห์ ลิเกป่า ส่วนด้านศาสนา ได้มีการทะนุบำรุงพุทธศาสนาตั้งแต่อดีต มีการพระราชทานพื้นที่พระกัลปนา วัดเขียนบางแก้ว วัดสทัง วัดพะโค๊ะ เพื่อบำรุงรักษาวัดให้เจริญรุ่งเรืองเป็นศูนย์กลางของพระพุทธศาสนา

ขนาดและที่ตั้ง

จังหวัดพัทลุงตั้งอยู่ทางภาคใต้ตอนกลาง ระหว่างละติจูดที่ 7 องศา 6 ลิปดาเหนือถึง 7 องศา 53 ลิปดาเหนือ และลองจิจูดที่ 9 องศา 44 ลิปดาตะวันออก ถึง 100 องศา 26 ลิปดาตะวันออก ห่างจากกรุงเทพมหานคร ตามเส้นทางรถยนต์ทางหลวงสายเอเชีย (หมายเลข 41) เป็นระยะทางประมาณ 858 กิโลเมตร ตามเส้นทางรถยนต์ที่เลียบฝั่งทะเลด้านตะวันตก เป็นระยะทางประมาณ 1,200 กิโลเมตร และตามเส้นทางรถไฟเป็นระยะทางประมาณ 846 กิโลเมตร

จังหวัดพัทลุงมีความยาวของจังหวัดจากทางทิศเหนือไปทางทิศใต้ประมาณ 78 กิโลเมตร และความกว้างจากทางด้านทิศตะวันออกไปทางทิศตะวันตกเป็นระยะทางประมาณ 53 กิโลเมตร มีพื้นที่ทั้งหมด ประมาณ 3,424.473 ตารางกิโลเมตร หรือ 2,140,296 ไร่ โดยมีอาณาเขตติดต่อกับจังหวัดใกล้เคียงดังนี้

- ทิศเหนือ** ติดอำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช และอำเภอระโนด จังหวัดสงขลา
- ทิศตะวันออก** ติดทะเลสาบสงขลา ซึ่งเป็นน่านน้ำติดต่อกับอำเภอระโนด อำเภอกะแสสินธุ์ อำเภอสะทิงพระ อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา
- ทิศใต้** ติดอำเภอรัตภูมิ อำเภอกวนเนียง จังหวัดสงขลา และบางส่วนของอำเภอกวนกาหลง จังหวัดสตูล
- ทิศตะวันตก** ติดเทือกเขาบรรทัด ซึ่งเป็นเขตติดต่อกับอำเภอห้วยยอด อำเภอเมือง อำเภอนาโยง อำเภอย่านตาขาว และอำเภอปะเหลียน จังหวัดตรัง

แผนที่จังหวัดพัทลุง

สภาพภูมิประเทศ

สภาพภูมิประเทศของจังหวัดพัทลุง มีทั้งภูเขาสูงสลับซับซ้อน ที่ราบลอนตื้น ที่ราบลุ่ม และสภาพภูมิประเทศที่เป็นเกาะในทะเลสาบสงขลา สามารถสรุปสภาพภูมิประเทศ ออกได้เป็น 3 บริเวณ ดังนี้

1) บริเวณเทือกเขาและที่ราบสูงด้านตะวันตก มีเทือกเขาบรรทัดทอดเป็นแนวยาวจากทิศเหนือ ติดต่อกับจังหวัดนครศรีธรรมราช จนถึงทิศใต้จดจังหวัดสงขลา ความสูงจากระดับน้ำทะเลโดยเฉลี่ยประมาณ 40 - 800 เมตร เริ่มจากอำเภอศรีบรรพต อำเภอกงหรา อำเภอตะโหมดและอำเภอบาบง มีความกว้าง โดยเฉลี่ยจากเทือกเขาบรรทัดไปทางทิศตะวันออกประมาณ 10 กิโลเมตร

2) บริเวณที่ราบสลัที่ดอน มีความสูงจากระดับน้ำทะเลระหว่าง 5-15 เมตร ลักษณะเป็นเนินเขาเตี้ย ๆ เริ่มจากอำเภอควนขนุน อำเภอเมือง อำเภอเขาชัยสน อำเภอตะโหมด และอำเภอบาบง มีความกว้างถัดจากบริเวณที่ 1 ไปทางทิศตะวันออก จนจดเขตทางรถไฟประมาณ 20 กิโลเมตร

3) บริเวณที่ราบลุ่มทางด้านตะวันออกเริ่มจาก อำเภอควนขนุน อำเภอเมือง อำเภอเขาชัยสน อำเภอปากพะยูน มีความกว้างเฉลี่ยประมาณ 10 กิโลเมตร ลักษณะเป็นที่ราบลุ่ม นอกจากนี้ตามชายฝั่งทะเลสาบสงขลาและทะเลน้อยเป็นป่าไม้ชายเลนและป่าเบญจพรรณ ทะเลสาบส่วนที่อยู่ในเขตจังหวัดพัทลุง มี 2 ตอน ได้แก่

- ทะเลน้อย อยู่ตอนเหนือสุด มีพื้นที่ผิวน้ำประมาณ 17,500 ไร่ ชายฝั่งโดยรอบมีความยาวประมาณ 20 กิโลเมตร สภาพเป็นน้ำจืด

- ทะเลสาบตอนใน หรือทะเลหลวง อยู่ในเขตอำเภอเมือง อำเภอเขาชัยสน อำเภอปากพะยูน สภาพเป็นน้ำจืด ส่วนบริเวณชายฝั่งรอบ ๆ เกาะต่าง ๆ ในเขตอำเภอปากพะยูนสภาพเป็นน้ำกร่อย

สภาพภูมิอากาศ

สภาวะอากาศ จังหวัดพัทลุงมีลมมรสุมประจำปีพัดผ่าน 2 ชนิด คือ ลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือและลมมรสุมตะวันออกเฉียงใต้ โดยลมมรสุมนี้จะพัดเอา ใอน้ำจากอ่าวไทยและมหาสมุทรอินเดียไปตกเป็นฝน ในบริเวณต่าง ๆ ของจังหวัด ปริมาณฝนตกมากที่สุด ในเดือนพฤศจิกายน และเดือนธันวาคม โดยสภาพทั่วไป ในปีหนึ่ง ๆ จะมีเพียง 2 ฤดู เท่านั้นคือ

- ฤดูร้อน เริ่มตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์ - กลางเดือนกันยายน

- ฤดูฝน เริ่มตั้งแต่เดือนกันยายน - เดือนมีนาคม มีฝนตก 145 วัน ปริมาณน้ำฝนวัดได้ 1,702.9 มิลลิเมตร

การปกครองและประชากร

ในปี พ.ศ.2563 จังหวัดพัทลุง แบ่งเขตการปกครองออกเป็น 11 อำเภอ 65 ตำบล 670 หมู่บ้าน โดยมีอำเภอ ดังนี้

1. อำเภอเมืองพัทลุง
2. อำเภอกงหรา
3. อำเภอเขาชัยสน
4. อำเภอตะโหมด

5. อำเภอควนขนุน
6. อำเภอปากพะยูน
7. อำเภอบางแก้ว
8. อำเภอป่าบอน
9. อำเภอป่าพะยอม
10. อำเภอศรีบรรพต
11. อำเภอศรีนครินทร์

ส่วนการบริหารส่วนท้องถิ่นในปัจจุบัน แบ่งเป็น 1 องค์การบริหารส่วนจังหวัด 1 เทศบาลเมือง 48 เทศบาลตำบล 24 องค์การบริหารส่วนตำบล จำนวนประชากรทั้งสิ้น 524,865 คน เป็นชาย 255,838 คน เป็นหญิง 269,027 คน จำนวนผู้ชายคิดเป็นร้อยละ 48.7 ของประชากรทั้งหมดและจำนวนผู้หญิงคิดเป็นร้อยละ 51.3 ของประชากรทั้งหมด ประชากรที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาล 131,959 คน คิดเป็นร้อยละ 25.1 ส่วนที่เหลือ 393,085 คน หรือร้อยละ 74.9 อาศัยอยู่นอกเขตเทศบาล

สภาพทางเศรษฐกิจ

อาชีพ ที่สำคัญของชาวจังหวัดพัทลุง คือ การประกอบเกษตรกรรมมีการทำสวนยางพารา ทำนาข้าว และ ปลูกปาล์มน้ำมัน เพาะปลูกพืชไร่ชนิดต่าง ๆ เช่น สับปะรด ถั่วลิสง ถั่วหรั่ง นอกจากนี้ยังมีอาชีพรับจ้าง ประกอบธุรกิจทางการค้า และอุตสาหกรรมในครัวเรือน

จากรายงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ในปี พ.ศ. 2561 จังหวัดพัทลุงมีมูลค่ารวมผลิตภัณฑ์ (GPP) ตามราคาประจำปี 36,006 ล้านบาท

มูลค่าผลิตภัณฑ์ เฉลี่ยต่อหัว (PERCAPITA GPP) 73,213 บาท จัดเป็นอันดับที่ 64 ของประเทศและเป็นอันดับที่ 13 ของภาคใต้

การสาธารณสุข

จังหวัดพัทลุงมีการประปา 2 แห่ง มีกำลังผลิตรวม 11,388,000 ลูกบาศก์เมตร และมีระบบไฟฟ้าเพื่อจำหน่ายกระแสไฟฟ้าภายในจังหวัดทั้งสิ้น 524.65 ล้านกิโลวัตต์/ต่อชั่วโมง ให้แก่ผู้ใช้ไฟฟ้า จำนวน 189,445 ราย

การศึกษา

ในปีการศึกษา 2562 มีโรงเรียน ทั้งสิ้น 319 แห่ง มีครูจำนวน 4,218 คน และ มีนักเรียนจำนวน 77,231 คน

การสาธารณสุข

ในปีงบประมาณ 2562 มีโรงพยาบาลรัฐบาล 11 แห่ง แพทย์ 130 คน พยาบาล 1,319 คน จำนวนเตียงผู้ป่วย 835 เตียง โดยมีอัตราส่วนประชากรต่อแพทย์ 1 คน เท่ากับ 4,037 และประชากรต่อเตียงผู้ป่วย 1 เตียง เท่ากับ 629

การคมนาคมและขนส่ง

- **ทางรถยนต์** มีทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 41 (ถนนเอเชีย) และทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 4 (ถนนเพชรเกษม) ตัดผ่านเกือบกึ่งกลางตัวจังหวัด นอกจากนี้ยังมีทางหลวงท้องถิ่นเส้นทางรพช. และเส้นทางของส่วนราชการอื่น ๆ สามารถเดินทางติดต่อภายในจังหวัดและระหว่างจังหวัดได้โดยสะดวก

- **ทางรถไฟ** เส้นทางรถไฟสายใต้ ผ่านจังหวัดพัทลุงตั้งแต่อำเภอควนขนุน อำเภอเมืองพัทลุง อำเภอเขาชัยสน อำเภอปากพะยูน และอำเภอบางแก้ว เป็นระยะทางประมาณ 78 กิโลเมตร มีรถไฟ รับ – ส่ง ผู้โดยสาร วันละ 20 ขบวน และขบวนรถสินค้าผ่านประจำทุกวันๆ ละ 14 ขบวน ซึ่งเป็นทั้งรถด่วน รถเร็วและรถธรรมดา สามารถเดินทางเชื่อมต่อกับจังหวัดข้างเคียง

- **ทางอากาศ** จังหวัดพัทลุงยังไม่มีสนามบินเพื่อการพาณิชย์ แต่การเดินทางโดยทางอากาศสามารถทำได้โดยอาศัยสนามบินพาณิชย์ของจังหวัดตรัง (ระยะทาง 70 กม.) สนามบินพาณิชย์หาดใหญ่ จังหวัดสงขลา (ระยะทาง 100 กม.) สนามบินนครศรีธรรมราช (ระยะทาง 100 กม.)

- **ทางน้ำ** ปัจจุบันการเดินทางโดยทางเรือ คงเหลือเพียงสายเดียว คือ สายที่ติดต่อระหว่างพัทลุงกับอำเภอระโนด จังหวัดสงขลา ซึ่งมีท่าเทียบเรือที่สำคัญ 3 แห่ง คือ ท่าเทียบเรือลำปำ อำเภอเมืองพัทลุง ท่าเทียบเรือทะเลน้อย อำเภอควนขนุน และท่าเทียบเรือปากพะยูน อำเภอปากพะยูน

1.2 การท่องเที่ยว

จังหวัดพัทลุงมีทรัพยากรด้านการท่องเที่ยวมากมาย ประกอบด้วย สถานที่ท่องเที่ยวประเภทธรรมชาติ สถานที่ท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ และศิลปวัฒนธรรมเป็นแหล่งกำเนิดหนังตะลุง มโนราห์และยังคงรักษาเอกลักษณ์ศิลปะการแสดง สืบทอดมาถึงปัจจุบัน

สถานที่ท่องเที่ยวที่น่าสนใจ

อำเภอเมืองพัทลุง

พระพุทธรูปโรคนันตรายชัยวัฒน์จตุรทิศ หรือที่เรียกกันว่า "พระสี่มุมเมือง" เป็นพระพุทธรูปประจำภาคใต้และปูชนียวัตถุคู่บ้านคู่เมืองของพัทลุง ประดิษฐาน อยู่ภายในศาลาจตุรมุขบริเวณด้านหน้าระหว่างศาลากลางจังหวัดกับศาลจังหวัดพัทลุง เป็นพระพุทธรูปหล่อสำริด ปางสมาธิที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 9 โปรดเกล้าพระราชทานไว้ที่จังหวัดพัทลุง เมื่อ พ.ศ. 2511

พระพุทธรูปโรคนันตรายชัยวัฒน์จตุรทิศ

วัดคูหาสวรรค์ ตั้งอยู่เชิงเขาคูหาสวรรค์ใกล้ ๆ ตั้วตลาดพัทลุงจะมีทางเลี้ยวซ้ายมือที่เขาค้าวแตก จะเป็นทางไปสู่วัดถ้ำคูหาสวรรค์ วัดนี้สร้างในสมัยอยุธยาและต่อมาได้รับการยกฐานะขึ้นเป็นพระอารามหลวงแห่งแรกในจังหวัดพัทลุง ภายในถ้ำมีพระพุทธรูปปางมารวิชัยและปางไสยาสน์องค์ใหญ่ประดิษฐานอยู่ ตามผนังถ้ำและบริเวณหน้าถ้ำมีจารึกพระปรมาภิไธยย่อของพระมหากษัตริย์และเชื้อพระวงศ์หลายพระองค์

ภูเขากทะเล จากวัดคูหาสวรรค์มุ่งหน้าไปบนทางหลวงหมายเลข 4047 จะพบเขากทะเลตั้งตระหง่านอยู่ทางทิศตะวันออกของสถานีรถไฟ ภูเขากทะเลเป็นสัญลักษณ์ของพัทลุง มีความสูงประมาณ 250 เมตร มีบันไดสำหรับปีนขึ้นยอดเขาเพื่อชมวิทิวทัศน์ของเมืองพัทลุงได้ ลักษณะพิเศษ

ของภูเขาสูงนี้ก็คือ มีช่องแผลทะลุยอดภูเขาอยู่บริเวณเกือบตอนปลายของยอดเขา ซึ่งเป็นที่มาของชื่อภูเขา

ถ้ำมัลลย์ เป็นถ้ำที่อยู่ในเทือกเขาเดียวกับเขากทะเล อยู่ห่างจากสถานีรถไฟประมาณ 2 กิโลเมตร ระหว่างหลักกิโลเมตรที่ 7- 8 ถ้ำแห่งนี้ถูกค้นพบและตั้งชื่อตามพระรุดงค์จากภาคอีสานชื่อ พระมัลลย์ ภายในถ้ำมีลักษณะกว้างขวางสลัซบซับซ้อน มีหินงอกหินย้อยสวยงามมากและมีแอ่งน้ำในอยู่ตอนในสุดของถ้ำ

วัดวัง ตั้งอยู่ที่ตำบลลำป่าห่างจากตัวเมืองไปตามทางหลวงหมายเลข 4047 ประมาณ 6 กิโลเมตร (ใช้เส้นทางสายเดียวกับเขากทะเล) เป็นปูชนียสถานที่สำคัญแห่งหนึ่งของจังหวัดพัทลุง สร้างโดย พระยาพัทลุง (ทองขาว) ในสมัยรัชกาลที่ 3 และเคยเป็นสถานที่ทำพิธีถือน้ำพิพัฒน์สัตยาในสมัยต้นรัตนโกสินทร์ ภายในโบสถ์มีภาพเขียนฝาผนังเขียนด้วยสีฝุ่นในรัชกาลที่ 4 เกี่ยวกับพุทธประวัติและเทพพระประธานเป็นพระพุทธรูปปูนปั้นสมัยเดียวกัน ในระเบียงคดโดยรอบมีพระพุทธรูปปูนปั้น จำนวน 108 องค์

วัดวัง

วังเจ้าเมืองพัทลุง (วังเก่า-วังใหม่) ตั้งอยู่ที่ตำบลลำปำ ใกล้กับวัดวัง เดิมเป็นที่ว่าราชการและเป็นที่อยู่อาศัยของเจ้าเมืองพัทลุง ปัจจุบันยังเหลืออยู่ส่วนหนึ่งคือ วังเก่า สร้างในสมัยพระยาพัทลุง (น้อย จันทโรจวงศ์) เป็นผู้ว่าราชการ ต่อมาวังได้ตกทอดมาจนถึงนางประไพ มุตามะระ บุตรีของหลวงศรีวรจักร ส่วนวังใหม่สร้างเมื่อ พ.ศ. 2432 โดยพระยาอภัยบริรักษ์จักราวิชิตพิพิธภักดี (เนตร จันทโรจวงศ์) บุตรชายของพระยาพัทลุงซึ่งเป็นเจ้าเมืองพัทลุง ปัจจุบันทายาทตระกูล จันทโรจวงศ์ ได้มอบวังนี้ให้เป็นสมบัติของชาติและกรมศิลปากรได้ประกาศขึ้นทะเบียนเป็นโบราณสถานแห่งชาติเมื่อ พ.ศ. 2526

อนุสาวรีย์พระยาทุกขราษฎร์ (ช่วย) ประดิษฐานอยู่ที่สามแยกท่ามิหรำ ในเขตเทศบาลเมืองพัทลุง ตามประวัติกล่าวว่าพระยาทุกขราษฎร์ เดิมเป็นพระ ชื่อพระมหาช่วย จำพรรษาอยู่ที่วัดपालิไลยก์ ในรัชกาลที่ 1 ซึ่งขณะนั้นเกิดสงคราม 9 ทศ พระมหาช่วยได้ช่วยพระยาพัทลุงนำชาวบ้านเข้าต่อต้านทัพพม่าจนแตกพ่าย ต่อมาจึงลาสิกขาบท แล้วได้รับการโปรดเกล้าฯ ให้เป็นพระยาทุกขราษฎร์ ดำรงตำแหน่งผู้ช่วยทำราชการเมืองพัทลุง มีตำแหน่ง “พระยา” เทียบเท่าเจ้าเมือง

หาดแสนสุขลำปำ อยู่เลยวัดวังไปตามทางหลวงหมายเลข 4047 อีกประมาณ 2 กิโลเมตร เป็นหาดทรายที่มีทิวสนร่มรื่นริมฝั่งทะเลสาบสงขลาซึ่งเป็นทะเลสาบน้ำจืดที่ใหญ่ที่สุดในเอเชียกลางวงเวียนมีรูปปั้นฝูงปลาลำปำ มีศาลากลางน้ำชื่อว่า "ศาลาลำปำที่รัก" สำหรับชมทิวทัศน์บริเวณทะเลสาบ และจากบริเวณชายหาดมีสะพานเชื่อมไปยังเกาะลอย ซึ่งเป็นเกาะที่เกิดจากการทับถมของตะกอนปากน้ำลำปำ นอกจากนี้ ในบริเวณทะเลสาบลำปำ ยังมีฝูงปลาโลมาหัวบาตร ปรากฏให้เห็นบ่อยครั้ง

หมู่บ้านหัตถกรรม บ้านคอกวัว ตำบลชัยบุรี ห่างจากตัวเมืองไปตามเส้นทางแยกไสยวน ประมาณ 6 กิโลเมตร เป็นหมู่บ้านหัตถกรรมผลิตภัณฑ์กะลาที่มีชื่อเสียงโด่งดังจนมีชื่อว่า "หมู่บ้านกะลาเงินล้าน" เนื่องจากผู้นำชุมชน โดยนายปลื้ม ชูคง ได้เป็นผู้ริเริ่มสร้างสรรค์ใช้ภูมิปัญญาชาวบ้าน นำกะลามะพร้าวอันเป็นวัสดุพื้นบ้านธรรมชาติมาออกแบบเป็นภาชนะใช้สอยในครัวเรือน อุปกรณ์เครื่องใช้เครื่องประดับ และได้เผยแพร่ความรู้ต่อไปจนมีสมาชิกกว่าร้อยรายรวมกันทำผลิตภัณฑ์กะลาทั่วทั้งหมู่บ้าน ยิ่งได้รับการส่งเสริมจากกรมส่งเสริมอุตสาหกรรม จนกลายเป็นอุตสาหกรรมในหมู่บ้าน สามารถผลิตผลิตภัณฑ์จากกะลามะพร้าวเป็นภาชนะประเภท ช้อน ถ้วยกาแฟ ถ้วยน้ำ กระบายตักน้ำ ทัพพี จานชาม ไปจนถึงโคมไฟและเครื่องประดับนานาชาติ ส่งตลาดในประเทศและต่างประเทศอย่างแพร่หลายกว่า 16 ประเทศ

อำเภอภองหรา

ควนนกเต็น (ควน คือ ภูเขาเล็ก) เป็นจุดชมวิวแหล่งท่องเที่ยวใหม่ของจังหวัดพัทลุง ตั้งอยู่ตำบลคลองทรายขาว อำเภอภองหรา การเดินทาง มาทางถนนพวนหมวย – โล๊ะจังกระ สาย 4122 เลี้ยวขวาเข้าทางน้ำตกวังตอ ประมาณ 5 กิโลเมตร การเดินทางขึ้นไปบนควนนกเต็นนั้น ต้องขึ้นไปด้วยรถโฟวิล รถธรรมดาไม่สามารถขึ้นไปถึงได้ แต่รถอีกอย่างที่สามารถนำพาเราไปทุกที่ เป็นรถที่อยู่กับตัวเรามาตลอด นั่นก็คือสองเท้าของเรานั่นเอง สถานที่ท่องเที่ยวแห่งนี้ นักท่องเที่ยวสามารถพักที่ด้านล่าง หรือถ้าใครขี้เกียจตื่นเพื่อเดินทางแต่เช้า ก็สามารถเลือกพักบนควนนกเต็นได้ ที่พักควนนกเต็น มีที่พักแบบบ้านเป็นหลัง และมีเต็นท์ไว้บริการ

น้ำตกไพรวัลย์ ตั้งอยู่ในหน่วยพิทักษ์ป่าบ้านพุด เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเขาบรรทัด ตำบลคลองเฉลิม เส้นทางเข้าชมใช้เส้นทางจากบ้านคลองหมวยไปตามถนนตำบลลำสินธุ์-บ้านภองหรา (ทางหลวงหมายเลข 4122) ประมาณ 20 กิโลเมตร ทางเข้าชมน้ำตกอยู่ทางทิศตะวันตก ระยะทางประมาณ 3 กิโลเมตร เป็นน้ำตกขนาดใหญ่ มีความงดงามตามธรรมชาติเงียบสงบและร่มเย็น อุดมไปด้วยพรรณไม้นานาชนิด บริเวณน้ำตกมีลานจอดรถและร้านอาหารไว้บริการด้วย

น้ำตกปากราง ตั้งอยู่ในเขตตำบลคลองทรายขาว อำเภอองครักษ์ เป็นน้ำตกขนาดเล็กในหมู่บ้าน แต่มีความโด่งดังเป็นที่รู้จักของนักท่องเที่ยวทั่วประเทศ ล่าสุดพัฒนา สไลเดอร์เป็นแบบไฟเบอร์กลาสที่แข็งแรงเพื่อให้เด็กๆ และประชาชนได้สนุกสนานกับการเล่นน้ำ น้ำตกแห่งนี้ จึงมีนักท่องเที่ยวมาเที่ยวชมและเล่นน้ำจำนวนมาก โดยเฉพาะช่วงเทศกาลที่มีวันหยุดหลายวัน สร้างเศรษฐกิจและรายได้ให้กับประชาชนในพื้นที่ได้เป็นอย่างดี

น้ำตกปากราง

อำเภอเขาชัยสน

บ่อน้ำร้อนธารน้ำเย็น ตั้งอยู่บริเวณเชิงเขาชัยสน ที่บริเวณหน้าผาเชิงเขาชัยสนเป็นที่ตั้งของธารน้ำเย็น ซึ่งตกแต่งให้เป็นสวนพักผ่อน เลยไปอีกประมาณ 300 เมตร จะเป็นบ่อน้ำร้อน อุณหภูมิประมาณ 60 องศาเซลเซียส เชื่อกันว่าเป็นแอ่งน้ำศักดิ์สิทธิ์ใช้รักษาโรคบางอย่างได้

ปัจจุบันได้ปรับปรุงให้เป็นทีสถานที่ท่องเที่ยว โดยมีสถานที่อาบน้ำ บ่อพักน้ำร้อนมี บริการอาบน้ำแร่ฝักบัว แซ่อ่างอาคารที่พักสำหรับนักท่องเที่ยว สถานที่จำหน่ายสินค้าร้านจำหน่าย อาหารไว้คอยให้บริการมีการปรับปรุงภูมิทัศน์โดยรอบจึงเหมาะสำหรับการพักผ่อนของครอบครัว

วัดพระบรมธาตุเจดีย์เขียนบางแก้ว อยู่บนทางหลวงหมายเลข 4018 เลขที่ว่าการ อำเภอเขาชัยสนไปประมาณ 7 กิโลเมตร ในเขตบ้านบางแก้วตรง กิโลเมตรที่ 14 พอดี จะมีทางเข้าอยู่ ด้านซ้ายมือ วัดเขียนตั้งอยู่ริมทะเลสาบสงขลา เป็นวัดเก่าแก่ที่มีพระธาตุบางแก้ว ซึ่งสร้างแบบ เดียวกับพระมหาธาตุเจดีย์นครศรีธรรมราช แต่มีขนาดเล็กกว่าเป็นปูชนียสถานที่เก่าแก่ที่สุดแห่งหนึ่ง ของเมืองพัทลุง ซึ่งเชื่อกันว่าสร้างมาตั้งแต่สมัยอยุธยาตอนต้น สันนิษฐานว่าพื้นที่บริเวณวัดเขียนนี้ เป็น ที่ตั้งของเมืองพัทลุงมาก่อน เพราะได้พบ ซากปรักหักพังของศิลาแลงและพระพุทธรูปมากมาย

แหลมจองถนน ตั้งอยู่ที่ตำบลจองถนน จากตัวเมืองพัทลุง ไปตามเส้นทางสายเพชรเกษม เลี้ยวซ้ายผ่านอำเภอเขาชัยสน ไปอีกประมาณ 12 กิโลเมตร รวมระยะทางจากตัวเมืองประมาณ 39 กิโลเมตร และห่างจาก ที่ว่าการอำเภอเขาชัยสนประมาณ 12 กิโลเมตร เป็นหมู่บ้านชาวประมงอยู่บนเนินดินและลาดชันลงไปยังชายทะเลสาบสงขลา ซึ่งมีสภาพเป็นน้ำกร่อยและสามารถมองเห็นทิวทัศน์เกาะแก่งต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี

อำเภอตะโหมด

น้ำตกตะโหมดหรือ น้ำตกหม่อมจ้อย อยู่ห่างจากตัวอำเภอประมาณ 12 กิโลเมตร การเดินทางใช้เส้นทางหมายเลข 4121 และต่อด้วยเส้นทางหมายเลข 4137 (อยู่ทางตอนใต้ของเมืองพัทลุง) แยกจากทางหลวงหมายเลข 4 เข้าไปจนถึงวัดตะโหมด น้ำตกจะอยู่บริเวณหน่วยพิทักษ์สัตว์ป่าตะโหมด ซึ่งอยู่เลยวัดตะโหมดไป 4-5 กิโลเมตร เป็นน้ำตกที่อยู่ท่ามกลางป่าที่ร่มรื่น ลักษณะของน้ำตกจะแบ่งเป็นชั้น ๆ แต่ละชั้นมีชื่อต่างกัน มีแอ่งน้ำสามารถเล่นน้ำได้ มีลานกว้างเหมาะแก่การพักผ่อนหย่อนใจ

อำเภอ

อุทยานแห่งชาติทะเลน้อย เป็นอุทยานแห่งชาติที่ใหญ่ที่สุดแห่งหนึ่งของประเทศไทย เชเส้นทางหลวงหมายเลข 4048 จากอำเภอเมืองพัทลุง - อำเภอควนขนุน ไปสุดที่ทะเลน้อย ระยะทาง 32 กิโลเมตร ทางลาดยางตลอดทั้งสาย เป็นเขตห้ามล่าสัตว์ป่าทะเลน้อย กรมป่าไม้ มีพื้นที่ประมาณ 422 ตารางกิโลเมตร (94%) และพื้นน้ำ 28 กิโลเมตร (6%) ทะเลมีความกว้าง 5 กิโลเมตร และยาว 6 กิโลเมตร ความลึกเฉลี่ยราว 1.2 เมตร ปกคลุมด้วยพืชต่าง ๆ เช่น บัว จูด หญ้าน้ำกก ปรีอ กง ทะเลน้อยเป็นทะเลสาบน้ำจืดที่มี นกน้ำ นก ประจําถิ่นและนกอพยพอยู่มากกว่า 187 ชนิด แยกออกเป็น นกประจำถิ่น ซึ่งอาศัยอยู่ตลอดปี และนกอพยพย้ายถิ่นมาในช่วงฤดูหนาว ระหว่างเดือนตุลาคม - มีนาคม ซึ่งเป็นช่วงที่มีประชากรมากที่สุด ส่วนช่วงที่มีน้อยที่สุดอยู่ในระหว่างเดือนมิถุนายน - กันยายน อันเป็นช่วงที่นกน้ำทำรัง จำนวนนกที่มีมากได้แก่ นกวงศ์ นกยาง นกยางหัวไฟ นกยางโทนใหญ่ นกกาบบัวและนกกระสาแดง วงศ์นกเป็ดน้ำ เช่น นกเป็ดแดง เป็ดคับแค เป็ดลายและเป็ดผี วงศ์นกอัญชัญ เช่น

นกอัญชัญคิ้วขาว นกกวัก นกอีลุ้ม นกอีล้ำ และนกคู้ท วงศ์นกพริก ได้แก่ นกอีแจว นกพริก วงศ์นกกา น้ำ ได้แก่ นกกาน้ำเล็กและนกกาน้ำใหญ่ วงศ์นกตีนเทียน และเหยี่ยวต่าง ๆ เช่น เหยี่ยวแดง นอกจากนี้ยังมี นกที่พบเห็นประจำ ได้แก่ นกกระแตแต้แว๊ด นกนางนวลแครงคราขาว นกกระเต็นน้อยธรรมดา และนกนางแอ่นบ้าน เป็นต้น ช่วงเวลาที่เหมาะสมในการศึกษาธรรมชาตินกและพรรณไม้ที่ดีที่สุด อยู่ในช่วงเดือนตุลาคม – มีนาคม เพราะนอกจากจะพบเห็นนกจำนวนมากแล้ว ฝืนน้ำอันกว้างใหญ่ไพศาลจะสวยงามตระการตาไปด้วย บัวสาย สีชมพูบานสะพรั่งไปทั่ว ทั้งยังมีวิถีชีวิตชุมชนที่มีการประกอบอาชีพ หลากหลาย แต่โดดเด่นในการเป็นหมู่บ้านหัตถกรรมทำเสื่อกระจูดซึ่งเป็นวัสดุพื้นบ้านหลัก จากทะเลน้อย

ปัจจุบัน ทะเลน้อย ได้รับเลือกให้เป็นแรมซาร์ไซด์ หรือพื้นที่ชุ่มน้ำของโลก เป็นแห่งแรกของประเทศไทย เพื่อที่จะรักษาระบบนิเวศ โดยรอบให้มีความยั่งยืนและกำลังได้รับการพัฒนาพื้นที่ให้เป็น ศูนย์ศึกษาธรรมชาติที่สำคัญแห่งหนึ่งของประเทศ มีการควบคุมดูแลการจัดกิจกรรมท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่ทะเลน้อยอย่างระมัดระวังผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม

การเดินทางไปทะเลน้อย เดินทางสะดวกทั้งทางรถ ทางเรือ โดยทางเรือนั้น สามารถเดินทางจากอำเภอต่าง ๆ ที่อยู่ริมทะเล เช่น อำเภอระโนด อำเภอสะทิงพระ และอำเภอเมือง จังหวัดสงขลา อำเภอปากพะยูน อำเภอควนขนุน จังหวัดพัทลุง ส่วนทางรถไฟไปลงรถไฟที่สถานีปากคลอง จากนั้นต่อรถยนต์ ไปทะเลน้อยอีก 8 กิโลเมตร

อำเภอปากพะยูน

หมู่เกาะสี่ เกาะห้า อยู่ในทะเลสาบสงขลา-พัทลุง ท้องที่อำเภอปากพะยูน การเดินทางสามารถเดินทางได้จากท่าเรือตำบลลำปำ ระยะทางประมาณ 25 กิโลเมตร หรือท่าเรือ อำเภอปากพะยูน ระยะทางประมาณ 10 กิโลเมตร ใช้เวลาเดินทางประมาณ 1 ชั่วโมง เกาะแห่งนี้เป็นที่อยู่ของนกนางแอ่นทะเลเป็นจำนวนมากจึงถูกเรียกว่า เกาะรังนก และมีการขอสัมปทานเพื่อนำรังนกเหล่านี้ไปจำหน่ายสภาพธรรมชาติของเกาะนี้มีความงดงามมากแห่งหนึ่งของจังหวัดพัทลุง พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้า

เจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 5 เคยเสด็จประพาสและทรงจารึกพระปรมาภิไธยย่อไว้ ณ บริเวณหน้าผา และบริเวณนี้ได้ก่อสร้างอนุสาวรีย์พระองค์ท่านประดิษฐานไว้ด้วย การเที่ยวชมเกาะสี่ – เกาะห้า ซึ่งเป็นเขตสัมปทานรังนกของเอกชน หมู่เกาะดังกล่าว มีเกาะกระ มีถ้ำ เจ้าแม่กวนอิม สามารถเดินเที่ยวชมได้ตลอดทั้งเกาะ มีศาลาพ่อกำนัลค่าย ต้นโพธิ์เงินต้นโพธิ์ทอง มีนักท่องเที่ยวมาท่องเที่ยวชมจำนวนมาก โดยเฉพาะกลุ่มนักท่องเที่ยวมาเลเซียและสิงคโปร์

อำเภอสรีบรรพต

อุทยานแห่งชาติเขาปู่เขาย่า ตั้งอยู่ที่บ้านในวัง ตำบลเขาปู่ อยู่ห่างจากตัวจังหวัดประมาณ 37 กิโลเมตร โดยใช้เส้นทางหมายเลข 41 ไปอำเภอกวนขนุน แล้วแยกซ้ายเข้าทางหลวงหมายเลข 4164 สู่อำเภอสรีบรรพต เข้าไปประมาณ 17 กิโลเมตร แล้วแยกซ้ายไปอีก 4 กิโลเมตร ก็ถึงที่ทำการอุทยานฯ ซึ่งมีสภาพเป็นป่าดงดิบชื้น พืชพรรณไม้ที่สำคัญหลุมพอง เตยม ตะเคียนทอง สัตว์ป่าที่สำคัญ แรด สมเสร็จ ลิง นกต่าง ๆ มีเนื้อที่รวมทั้งสิ้นประมาณ 433,750 ไร่ หรือ 694 ตารางกิโลเมตร ในบริเวณอุทยานฯ มีแหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจ คือ

ถ้ำมัจฉาปลาวน อยู่ใกล้กับที่ทำการอุทยานแห่งชาติ ภายในถ้ำมีหินงอกหินย้อยแลดูสวยงามดั่งหีบม่าน มีแอ่งน้ำกว้างประมาณ 400 ตารางเมตร และมีฝูงปลาว่ายวนไปมาอยู่ในแอ่ง แอ่งน้ำนี้เกิดจากต้นน้ำซึ่งไหลผ่านทะเลภูเขาในวัง หน้าถ้ำเป็นผาหินสีนิลและร่มรื่นด้วยพรรณไม้นานาชนิด

น้ำตกเหียงทอง อยู่ห่างจากชุมชนตลาดเขาปู่ ประมาณ 3 กิโลเมตร ต้นน้ำเกิดจากเทือกเขาบรรทัดและเทือกเขานครศรีธรรมราช และได้รับการขนานนามว่า "น้ำตกร้อยชั้น" ชั้นที่สวยงามที่สุดคือชั้นที่ 13 ซึ่งมีจุดชมวิวิสามารถมองเห็นทิวทัศน์ทะเลน้อย และเขาปู่ - เขาย่าได้

จุดชมวิวิวผาผึ้ง อยู่ห่างจากที่ทำการกลางประมาณ 250 เมตร จุดเด่นของผาผึ้ง คือ ในราวประมาณเดือนกุมภาพันธ์ - เมษายน ของทุกปี จะมีผึ้งหลวงมาทำรังนับเป็นร้อยรัง บริเวณหน้าผา และเมื่อถึงฤดูฝนผึ้งเหล่านี้ก็จะทิ้งรังปล่อยให้รังร้าง ซึ่งเป็นเช่นนี้ทุกปี บริเวณจุดชมวิวนบนผาผึ้งจะมองเห็นทิวทัศน์ของอุทยานฯและพันธุ์ไม้ต่าง ๆ ได้

ทางเดินชมธรรมชาติ เป็นทางสำหรับเดินชมธรรมชาติอยู่ในบริเวณที่ทำการอุทยานฯ มี 2 เส้นทาง เหมาะสำหรับเดินชมธรรมชาติเพื่อเป็นการศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับพรรณไม้

อำเภอบางแก้ว

คลองหูแร่ ตั้งอยู่ที่ตำบลท่ามะเตือ โดยห่างจากตัวเมืองพัทลุงประมาณ 33 กิโลเมตร ใช้เส้นทางสายเพชรเกษมไปประมาณ 20 กิโลเมตร เลี้ยวซ้ายเข้าถนนสายเขาชัยสน-จงเก (หมายเลข 4081) และเลี้ยวขวาบริเวณหน้าที่ทำการอำเภอเขาชัยสนไปประมาณ 5 กิโลเมตร ถึงแหล่งท่องเที่ยวและบริเวณที่ว่าการอำเภอจะมีรถจักรยานยนต์รับจ้างไว้คอยบริการนักท่องเที่ยวที่จะเข้ามาเที่ยวคลองหูแร่ อีกด้วย คลองหูแร่ มีสภาพเป็นลำคลองขนาดใหญ่ น้ำใสสะอาด พื้นคลองเป็นทรายและโคลนหินบริเวณน้ำลึก เหมาะแก่การพักผ่อนหรือลงเล่นน้ำ มีเฟิงและร้านอาหารไว้คอยบริการนักท่องเที่ยว

หมู่บ้านหัตถกรรมรูปหนัง ที่ตั้ง หมู่ 1 บ้านบางแก้ว ตำบลท่ามะเตือ อำเภอบางแก้วเป็นหมู่บ้านซึ่งมีฝีมือทางการแกะหนังใหญ่ และหนังตะลุง ผลิตภัณฑ์ที่ได้จากหมู่บ้านหัตถกรรมรูปหนังบางแก้ว มีเอกลักษณ์โดดเด่น และมีความปราณีตงดงามการเดินทางตามเส้นทางจากสามแยกถนนเพชรเกษม ไปทางรถไฟระยะทาง 9 กิโลเมตร จากทางรถไฟไปอีก 200 เมตร ระยะทางจากจังหวัดพัทลุงถึงหมู่บ้านประมาณ 36 กิโลเมตร

อำเภอศรีนครินทร์

น้ำตกโตนแพรทอง ตั้งอยู่หมู่ที่ 5 ตำบลลำสินธุ์ อำเภอศรีนครินทร์ เดินทางจากตัวเมืองไปตามทางหลวงแผ่นดิน (สายเพชรเกษม) หมายเลขที่ 4 ประมาณ 18 กิโลเมตร มีทางแยกถนนสายบ้านงหรา ระยะประมาณ 9 กิโลเมตร ถึงทางแยกบ้านโตนต่อไปทางทิศตะวันตกประมาณ 5 กิโลเมตร ถึงน้ำตกโตน แพรทอง มีทางน้ำไหลเป็นชั้น ๆ ลดหลั่นลงมา

น้ำตกเขาคคราม ตั้งอยู่ในหมู่ที่ 10 ตำบลบ้านนา อำเภอศรีนครินทร์ จากตัวเมืองพัทลุง ไปตามทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 4 ประมาณ 25 กิโลเมตร มีทางแยกตามถนนสายตันไทรประมาณ 6 กิโลเมตร ถึงบ้านเขาคครามและต่อไปยังตัวน้ำตกอีกประมาณ 3 กิโลเมตร ก็ถึงน้ำตกเขาคครามที่สวยงาม

ถ้ำสุมมะโน ตั้งอยู่ที่ตำบลบ้านนา อยู่ห่างจากตัวเมืองไปตามถนนสายพัทลุง – ตรัง (ทางหลวงแผ่นดินสายเพชรเกษม) หมายเลข 4 ประมาณ 21 กิโลเมตร ตัวถ้ำอยู่ห่างจากถนนประมาณ 500 เมตร เป็นถ้ำที่มีหินงอกหินย้อยและมีห้องโถงกว้างขวางใหญ่โต และร่มเย็นสวยงามวิจิตรตระการตาตามธรรมชาติ ถ้ำมีสองชั้น คือ ชั้นแรกเสมอกับพื้นราบและชั้นใต้ดิน ภายในถ้ำยังมีพระพุทธรูปปางต่าง ๆ หลายนองค์ ปัจจุบันถ้ำสุมโนนอกจากจะมีความสงบสวยงามตามธรรมชาติแล้ว ยังเป็นสถานที่วิปัสสนาที่มีชื่อเสียงโด่งดังในกลุ่มของผู้ที่แสวงหาธรรมะด้วย

ถ้ำพุทธโคดม ตั้งอยู่หมู่ที่ 4 ตำบลบ้านนา เส้นทางเดียวกับน้ำตกเขาคคราม แต่ห่างจากทางหลวงแผ่นดิน (สายเพชรเกษม) หมายเลข 4 ระยะทาง 3 กิโลเมตร

เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเขาบรรทัด อยู่ที่ตำบลบ้านนา ห่างจากตัวเมืองพัทลุงไปตามทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 4 เป็นระยะทาง 27 กิโลเมตร มีเนื้อที่ประมาณ 167 ตารางกิโลเมตร ครอบคลุมพื้นที่ จังหวัดตรัง สงขลา สตูล ภูมิประเทศ เป็นเทือกเขายาว เป็นแหล่งต้นน้ำลำธาร และพรรณไม้มีค่าอีกมากมาย

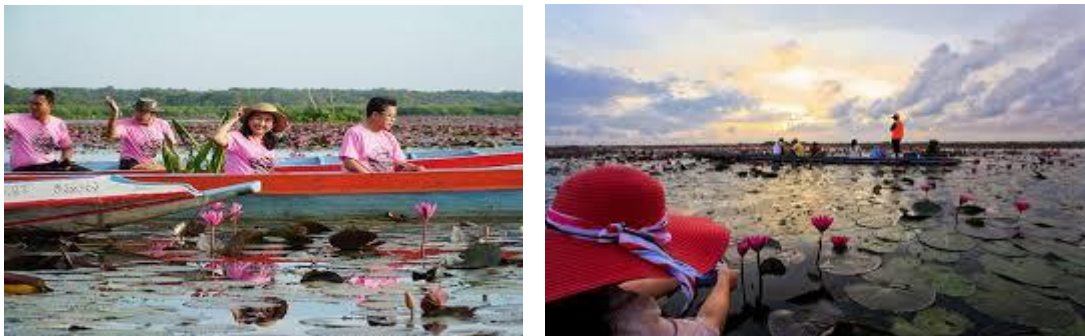

งานประเพณีและศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น

งานเทศกาลที่สำคัญ

งานเทศกาลล่องเรือ – แลนททะเลน้อย เป็นงานประเพณีที่เริ่มขึ้นใหม่เมื่อปี 2541 เพื่อเป็นกิจกรรมท่องเที่ยวพิเศษในปีท่องเที่ยวไทยและให้เหมาะสมกับพื้นที่ท่องเที่ยวที่สำคัญที่สุดของพัทลุง โดยมีกิจกรรมท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เป็นระยะเวลา 1 เดือน (14 กุมภาพันธ์ – 15 มีนาคม) ในช่วงเวลาที่มีนกและธรรมชาติสวยงามที่สุด สถานที่จัดงานอยู่ในบริเวณเขตห้ามล่าสัตว์ป่าทะเลน้อย กิจกรรมในงานเทศกาลล่องเรือแลนททะเลน้อย ในแต่ละวันมีกิจกรรมให้นักท่องเที่ยวได้เที่ยวหนึ่งเรือหางยาวเที่ยวชมนกและพรรณไม้ น้ำ การแสดงพื้นบ้าน การจำหน่ายสินค้าเกษตรและวิถีชีวิตของชุมชนตลอดจนเลือกซื้อผลิตภัณฑ์พื้นบ้านนาชนิด

งานวันอนุรักษ์มรดกไทยและมหกรรมชิงแชมป์หนึ่งทะเลง-โนรา เป็นงานที่จัดขึ้นในช่วงต้นเดือนเมษายนของทุกปี เป็นการจัดนิทรรศการการละเล่นพื้นบ้านปักษ์ใต้ และการประกวดหนึ่งทะเลงซึ่งได้รับความสนใจจากศิลปินพื้นบ้านเข้าร่วมประกวดด้วย จัดขึ้น ณ บริเวณสนามหน้าศาลากลางจังหวัดพัทลุง

งานประเพณีแข่งโพนลากพระ (ชักพระ) เป็นงานประเพณีที่จัดขึ้นในวันขึ้น 14 – 15 ค่ำ และวันแรม 1 ค่ำ เดือน 11 ตรงกับวันออกพรรษาจะมีงานประเพณีลากพระหรือชักพระ ทั้งทางบกและทางน้ำ สำหรับจังหวัดพัทลุงเป็นการลากพระทางบกจะมีการตีโพน (กลอง) เพื่อควบคุมจังหวะในการลากพระของแต่ละวัด ซึ่งจะมีผู้ตีโพนอยู่บนขบวนและเมื่อผ่านวัดต่าง ๆ ก็จะมีการตีโพนทำท่ายกกัน ทำให้มีการแข่งขันตีโพนเกิดขึ้น จนกลายเป็นงานบุญออกพรรษาที่ยิ่งใหญ่ของชาวพัทลุง ซึ่งถือว่าเป็นวันสำคัญที่สุดของงาน เพราะมีขบวนลากพระแห่แหนไปรอบเมือง กิจกรรมในงานที่สำคัญมีการแข่งโพนจากวัดต่าง ๆ ในจังหวัดพัทลุง และจังหวัดใกล้เคียง จำนวนนับร้อยโพน การประกวดขบวนแห่โพน ประกวดลีลาการตีโพน แสดงนาฏศิลป์ การชั้ดตัม การประกวดแห่เรือพระ พิธีทางศาสนา

สินค้าพื้นเมือง สินค้าพื้นเมืองของจังหวัดพัทลุงส่วนใหญ่จะเป็นหัตถกรรมพื้นบ้าน เช่น เครื่องจักสานต่าง ๆ ที่ขึ้นชื่อมากก็คือ ผลิตภัณฑ์จากกระจูดซึ่งมีมากบริเวณอุทยานนกน้ำทะเลน้อย ผลิตภัณฑ์แกะรูปหนังตะลุงอำเภอบางแก้ว ผลิตภัณฑ์จากกะลามะพร้าว บ้านคอกวัว ตำบลชัยบุรี เป็นต้น นอกจากนี้ มีของฝากที่มีชื่อเสียงของจังหวัดพัทลุง ได้แก่ กะละแม บ้านนางลาด กล้วยฉาบ อำเภอเมืองพัทลุง ข้าวสังข์หยด อำเภอเมืองพัทลุง และกุ้งแก้ว อำเภอปากพะยูน

สินค้าพื้นเมือง

กะละแมนางลาด

บ๊องดำนาหน

ข้าวสังข์หยด

ลูกหยีสามรส

ผลิตภัณฑ์กะลา

ผลิตภัณฑ์กระจุต

ปลาตุกร้า

กล้วยฉาบแก้ว

1.3 การศาสนา

ข้อมูลพื้นฐานทางพระพุทธศาสนา
ด้านการปกครองคณะสงฆ์

ข้อมูลพระราชาคณะ

พระเทพวิริยาภรณ์

ที่ปรึกษาเจ้าคณะภาค 18 เจ้าอาวาสวัดคูหาสวรรค์ พระอารามหลวง

พระเทพปริยัติคุณ

ที่ปรึกษาเจ้าคณะภาค 18 ผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดคูหาสวรรค์ พระอารามหลวง

พระศรีปัญญาจารย์

ที่ปรึกษาเจ้าคณะจังหวัดพัทลุง เจ้าอาวาสวัดอินทราวาส

พระศรีธรรมประสาธน์

เจ้าคณะจังหวัดพัทลุง (ธรรมยุต) เจ้าอาวาสวัดจรรย์าราม

โครงสร้างการปกครองคณะสงฆ์จังหวัดพัทลุง

โครงสร้างพระสังฆาธิการระดับจังหวัด/อำเภอ

คณะสงฆ์สังกัด

มหานิกาย

พระครูสิริสุตคุณ
เจ้าคณะจังหวัดพัทลุง

พระครูปลัดวธรรมวัฒน์
รองเจ้าคณะจังหวัดพัทลุง

พระมหาเชยศักดิ์ สุนทรธรม
โม
รก.เจ้าคณะอำเภอควนขนุน

พระครูวิจิตรธรรมวิทักษ์
เจ้าคณะอำเภอเมือง
พัทลุง

พระมหาบุญฤกษ์ ฐิตปัญญ
โยธก.เจ้าคณะอำเภอป่า
พะยอม

พระครูขันตยาภิวัฒน์
เจ้าคณะอำเภอปาก
พะยูน

พระครูขันตธรรมานันท์
เจ้าคณะอำเภอบางแก้ว

พระครูอุดมสุวรรณสกิต
รก.เจ้าคณะอำเภอเขาชัย
สน

พระครูสุนทรกิจจานุโยค
เจ้าคณะอำเภอตะโหมด

พระครูวิจิตรคณาภูกุล
เจ้าคณะอำเภอกงหรา

พระครูสุธรรมวัฒน์
เจ้าคณะอำเภอศรีบรรพต

พระครูสุตธรรมากิรักษ์
เจ้าคณะอำเภอศรีนครินทร์

พระมหาสมบัติ ธมฺมไชโต
เจ้าคณะอำเภอป่าบอน

พระครูกาแก้ว
รองเจ้าคณะอำเภอเมืองพัทลุงรูป
ที่ 1

พระครูปริยัติอัมพาท
รองเจ้าคณะอำเภอเมืองพัทลุงรูป
ที่ 2

โครงสร้างพระสังฆาธิการระดับจังหวัด/อำเภอ

คณะสงฆ์สังกัดธรรมยุต

พระศรีธรรมประสาธน์
เจ้าคณะจังหวัดพัทลุง (ธรรมยุต)

พระครูอุดมปัญญาคุณ
เจ้าคณะอำเภอเมืองพัทลุง-ควนขนุน

(๓)

พระครูสุภัทรรศานกร
เจ้าคณะอำเภอบางแก้ว (๓)

พระครูสังฆรักษ์สาวิทย์ อธิโชโต
เจ้าคณะอำเภอเขาชัยสน-ปากพะยูน

(๓)

**ข้อมูลจำนวนพระสงฆ์ฆราวาสระดับเจ้าคณะอำเภอ รองเจ้าคณะอำเภอ
เจ้าคณะตำบลและเจ้าอาวาส**

ที่	อำเภอ	จำนวนพระสงฆ์ฆราวาสในปกครองคณะสงฆ์						รวมทั้งสิ้น
		มหานิกาย			ธรรมยุต			
		จอ/รจอ.	จต.	จล/จร/รจจร.	จอ.	จต.	จล/จร.	
1	เมืองพัทลุง	4	10	63	-	1	4	82
2	งขลา	-	1	8	-	-	-	9
3	เขาชัยสน	1	3	27	-	1	3	35
4	ควนขนุน	4	7	41	1	-	1	54
5	ตะโหมด	1	1	6	-	-	-	8
6	ปากพะยูน	1	5	26	-	-	3	35
7	ป่าบอน	1	2	20	-	-	-	23
8	ป่าพะยอม	-	1	10	-	-	-	11
9	ศรีบรรพต	-	1	7	-	-	-	8
10	บางแก้ว	1	2	10	2	1	5	21
11	ศรีนครินทร์	1	2	12	-	-	-	15
รวม		14	35	230	3	3	16	301

รายนามพระสังฆาธิการของคณะสงฆ์จังหวัดพัทลุง สังกัดมหานิกาย

❖ ที่ปรึกษาเจ้าคณะภาค 18

1. พระเทพวิริยาภรณ์ วัดคูหาสวรรค์ พระอารามหลวง
2. พระเทพปริยัติคุณ วัดคูหาสวรรค์ พระอารามหลวง

❖ ที่ปรึกษาเจ้าคณะจังหวัด

1. พระศรีปัญญาจารย์ วัดอินทราวาส อ.เมืองพัทลุง

❖ เจ้าคณะจังหวัด/เจ้าคณะอำเภอ/รองเจ้าคณะอำเภอ

1. เจ้าคณะจังหวัดพัทลุง : พระครูสิริสุตคุณ วัดอัมพวนาราม อ.เมืองพัทลุง
2. เจ้าคณะอำเภอเมืองพัทลุง : พระครูวิจิตรธรรมวิภาช วัดจินตาวาส อ.เมืองพัทลุง
3. เจ้าคณะอำเภอกวนขนุน : พระมหาเชยศักดิ์ สุนทรธมโม วัดสุนทราวาส อ.กวนขนุน
4. เจ้าคณะอำเภอกงหรา : พระครูวิจิตรคณานุกูล วัดหัวหมอน อ.เมืองพัทลุง
5. รก.เจ้าคณะอำเภอบางแก้ว : พระมหาบุญฤกษ์ จิตปัญญา วัดเขาไพรกเพลง อ.กวน
ขนุน
6. เจ้าคณะอำเภอสรีบรรพต : พระครูสุธรรมวัฒน์ วัดพิบูลทอง อ.กวนขนุน
7. เจ้าคณะอำเภอตะโหมด : พระครูสุนทรกิจจานุโยค วัดตะโหมด อ.ตะโหมด
8. เจ้าคณะอำเภอบางแก้ว : พระครูขันติธรรมานันท์ วัดห้วยเนียง อ.บางแก้ว
9. เจ้าคณะอำเภอปากพะยูน : พระครูขันตยาภิวัฒน์ วัดดอนประตู อ.ปากพะยูน
10. รก.เจ้าคณะอำเภอเขาชัยสน : พระครูอุดมสุวรรณสถิต วัดสุวรรณประดิษฐาราม อ.เขาชัยสน
11. เจ้าคณะอำเภอศรีนครินทร์ : พระครูสุตธรรมมาภิรักษ์ วัดลำกะ อ.ศรีนครินทร์
12. เจ้าคณะอำเภอป่าบอน : พระมหาสมบัติ ธมฺมโชโต วัดหลักสิบ อ.ป่าบอน
13. รองเจ้าคณะอำเภอเมืองพัทลุง รูปที่ 1 : พระครูกาแก้ว วัดโคกชะงาย อ.เมืองพัทลุง
14. รองเจ้าคณะอำเภอเมืองพัทลุง รูปที่ 2 : พระครูปริยัติอัมพวาทร วัดอัมพวนาราม อ.เมือง
พัทลุง

❖ เจ้าคณะตำบล

อำเภอเมืองพัทลุง

1. เจ้าคณะตำบลท่าแค : พระครูสิรินิตินิสาร วัดท่าแค ต.ท่ามิหรำ
2. เจ้าคณะตำบลควนมะพร้าว : พระครูภวิวารภรณ์ วัดบ้านสวน ต.ควนมะพร้าว
3. เจ้าคณะตำบลนาโหนด : พระครูอุดมสังฆคุณ วัดศาลาไม้ไผ่ ต.ท่าแค

4. เจ้าคณะตำบลท่ามิหรำ : พระครูพิสิฐพัฒนคุณ วัดอภยาราม ต.ท่าแค
5. เจ้าคณะตำบลชัยบุรี : พระครูพิสิฐวรราช วัดเขา ต.ชัยบุรี
6. เจ้าคณะตำบลตำนาน : พระครูสุนทรศาสนาทรร วัดทุ่งลาน ต.ตำนาน
7. เจ้าคณะตำบลลำปำ : พระครูนิยมวิหารธรรม วัดวิหารเบิก ต.ลำปำ
8. เจ้าคณะตำบลคูหาสวรรค์ : พระครูศรีกันตศีลาลังการ วัดนิโครธาราม ต.คูหาสวรรค์
9. เจ้าคณะตำบลปรางหมู่ : พระครูศรีรัตนชัย วัดปรางค์ชัย ต.ปรางหมู่

อำเภอกงหรา

1. เจ้าคณะตำบลกงหรา : พระครูสุตธรรมวิภาช วัดพังกึ่ง ต.สมหวัง

อำเภอเขาชัยสน

1. เจ้าคณะตำบลเขาชัยสน : พระครูชยานุกิจโกศล วัดโคกพญา ต.เขาชัยสน
2. เจ้าคณะตำบลห่านโพธิ์ : พระครูอุดมสุวรรณสถิต วัดสุวรรณประดิษฐาราม ต.เขาชัยสน
3. เจ้าคณะตำบลควนขนุน : พระมหานพสิน เขมธมโม วัดบรรพตพินิต ต.เขาชัยสน

อำเภอควนขนุน

1. เจ้าคณะตำบลทะเลน้อย : พระครูกาชาต วัดประดู่หอม ต.ทะเลน้อย
2. เจ้าคณะตำบลพนมวังก์ : พระครูศาสนกิจจาทร วัดลานแชะ ต.นาขยาด
3. เจ้าคณะตำบลชะมวง : พระครูวิจิตรกิจจาภรณ์ วัดโคกโดน ต.โดนดด้วน
4. เจ้าคณะตำบลนาขยาด : พระครูกิตติธรรมาวุธ วัดท้ายวัง ต.ชะมวง
5. เจ้าคณะตำบลมะกอกเหนือ : พระครูโสภณกิตติยาทร วัดภูเขาทอง ต.มะกอกเหนือ
6. เจ้าคณะตำบลปันแต : พระครูปลัดประสิทธิ์ ปสฎฐ์ วัดทะเลน้อย ต.ทะเลน้อย

อำเภอตะโหมด

1. เจ้าคณะตำบลตะโหมด : พระครูประยุตธรรมรัช วัดตะโหมด ต.ตะโหมด

อำเภอบางแก้ว

1. เจ้าคณะตำบลนาปะขอ : พระครูนิวิฐสุวรรณการ วัดช่างทอง ต.นาปะขอ
2. เจ้าคณะตำบลท่ามะเตี๋ย : พระครูรังสีธรรมโสภิต วัดลอน ต.โคกสัก

อำเภอปากพะยูน

- 1.เจ้าคณะตำบลเกาะนางคำ : พระครูสุวรรณนิมิตคุณ วัดสุภาภิคาราม ต.เกาะนางคำ
- 2.เจ้าคณะตำบลปากพะยูน : พระครูประโชติสิริธรรม วัดหัวควนตก ต.ดอนประตู
- 3.เจ้าคณะตำบลดอนประตู : พระครูประกาศ์ธรรมวาที วัดหัวเตย ต.ดอนทราย
- 4.เจ้าคณะตำบลดอนหารเทา : พระครูอดุลธรรมโชติ วัดหัวยเรือ ต.หารเทา
- 5.เจ้าคณะตำบลฝาละมี : พระครูสถิตนรธรรม วัดควนนางพิมพ์ ต.ฝาละมี

อำเภอป่าบอน

- 1.เจ้าคณะตำบลโคกทราย : พระครูรัตนศีลคุณ วัดควนแสง ต.โคกทราย
- 2.เจ้าคณะตำบลป่าบอน : พระครูวิสุทธิธรรมวัชร วัดป่าบอนต่ำ ต.ป่าบอน

อำเภอป่าพะยอม

- 1.เจ้าคณะตำบลป่าพะยอม : พระครูสุตกิจจาทร วัดลานข่อย ต.ลานข่อย

อำเภอศรีนครินทร์

- 1.เจ้าคณะตำบลบ้านนา : พระครูสุธรรมวัตร วัดทุ่งยาว ต.ชุมพล
- 2.เจ้าคณะตำบลลำสินธุ์ : พระปลัดสำเร็จ วิฑูญาโณ วัดบุญถาวาส ต.บ้านนา

อำเภอศรีบรรพต

- 1.เจ้าคณะตำบลศรีบรรพต : พระครูบรรพตบุญญากร วัดถ้ำ ต.เขาปู่

สังกัดธรรมยุต

❖ เจ้าคณะจังหวัด/เจ้าคณะอำเภอ

1. เจ้าคณะจังหวัดพัทลุง (ธ) : พระศรีธรรมประสาธน์ วัดจรรย์าราม อ.เขาชัยสน
2. เจ้าคณะอำเภอเมือง-ควนขนุน (ธ) : พระครูอุดมปัญญาคุณ วัดควนพนางตุง อ.ควน
ขนุน
3. เจ้าคณะอำเภอบางแก้ว (ธ) : พระครูสุภัทราศนกร วัดปัทมธาราม อ.บางแก้ว
4. เจ้าคณะอำเภอเขาชัยสน – ปากพะยูน (ธ) : พระครูสังฆรักษ์สาวิทย์ อธิโชโต วัดท่ามะเตี้อ อ.
บางแก้ว

อำเภอเมืองพัทลุง

1. เจ้าคณะตำบลคูหาสวรรค์(ธ) : พระครูพิศาลธรรมภักษ์ วัดภูผาภิมุข ต.คูหาสวรรค์

อำเภอเขาชัยสน

1. เจ้าคณะตำบลเขาชัยสน (ธ) : พระปลัดพงษ์ศักดิ์ ธีรวโร วัดหัวเขาชัยสน ต.เขาชัยสน

อำเภอปากพะยูน

1. เจ้าคณะตำบลท่ามะเดื่อ (ธ) : พระครูมงคลวิวัฒน์ วัดบางแก้วผดุงธรรม ต.ท่ามะเดื่อ

๑.๔ ข้อมูลทางพระพุทธศาสนา

ข้อมูลพระภิกษุ สามเณร

ที่	อำเภอ	จำนวนพระภิกษุ สามเณร ในปกครองคณะสงฆ์ จังหวัดพัทลุง						
		มหานิกาย			ธรรมยุต			รวมทั้งสิ้น
		พระภิกษุ	สามเณร	รวม	พระภิกษุ	สามเณร	รวม	
1	เมืองพัทลุง	271	7	278	12	-	12	290
2	กงหรา	12	-	12	-	-	-	12
3	เขาชัยสน	103	1	104	14	1	15	119
4	ควนขนุน	230	-	230	9	-	9	239
5	ตะโหมด	28	-	28	-	-	-	28
6	ปากพะยูน	41	-	41	6	-	6	47
7	ป่าบอน	97	-	97	-	-	-	97
8	ป่าพะยอม	52	-	52	-	-	-	52
9	ศรีบรรพต	34	-	34	-	-	-	34
10	บางแก้ว	57	-	57	12	-	12	69
11	ศรีนครินทร์	46	-	46	-	-	-	46
รวม		971	8	979	53	1	54	1,033

ข้อมูลพื้นฐานทางพระพุทธศาสนา : ด้านศาสนสถาน
วัดในปกครองคณะสงฆ์จังหวัดพัทลุง จำแนกตามสังกัด

ที่	อำเภอ	สังกัดมหานิกาย	สังกัดธรรมยุต	รวม
1	เมืองพัทลุง	63	4	67
2	ควนขนุน	42	1	43
3	ปากพะยูน	26	4	30
4	เขาชัยสน	28	3	31
5	ป่าบอน	19	0	19
6	บางแก้ว	10	5	15
7	ศรีนครินทร์	12	0	12
8	ป่าพะยอม	10	0	10
9	กงหรา	8	0	8
10	ตะโหมด	6	0	6
11	ศรีบรรพต	7	0	7
	รวม	231	17	248

❖ วัดราษฎร์ จำนวน 248 วัด

❖ อารามหลวง จำนวน 1 วัด

อุทยานการศึกษาในวัด วัดพัฒนาตัวอย่างและวัดพัฒนาตัวอย่างที่มีผลงาน ดีเด่น

❖ อุทยานการศึกษาในวัด จำนวน ๓ วัด

1. วัดควนพนางตุง อำเภอควนขนุน (เมื่อ พ.ศ.2560)
2. วัดหัวเตย อำเภอปากพะยูน (เมื่อ พ.ศ.2561)
๓. วัดเขาแดงตะวันออก อำเภอเมืองพัทลุง (เมื่อ พ.ศ.๒๕๖๓)

❖ วัดพัฒนาตัวอย่าง จำนวน 1๒ วัด

1. วัดประคู้หอม อำเภอเมืองพัทลุง (เมื่อ พ.ศ.2535)
2. วัดวัดป่าลิไลยก์ อำเภอเมืองพัทลุง (เมื่อ พ.ศ.2540)
3. วัดบ้านสวน อำเภอควนขนุน (เมื่อ พ.ศ.2560)
4. วัดพิกุลทอง อำเภอควนขนุน (เมื่อ พ.ศ.2561)
5. วัดหารเทา อำเภอปากพะยูน (เมื่อ พ.ศ.2515-2518)
6. วัดนาปะขอ อำเภอบางแก้ว (เมื่อ พ.ศ.2534)
7. วัดอุดมวราราม อำเภอเขาชัยสน (เมื่อ พ.ศ.2534)
8. วัดโพธิญาณวราราม อำเภอเขาชัยสน (เมื่อ พ.ศ.2543)
9. วัดพระบรมธาตุเจดีย์เขียนบางแก้ว อำเภอเขาชัยสน (เมื่อ พ.ศ.2533)
10. วัดสมหวัง อำเภอกงหรา (เมื่อ พ.ศ.2533)
11. วัดถ้ำ อำเภอศรีบรรพต (เมื่อ พ.ศ.2538)
๑๒. วัดหัวเตย อำเภอปากพะยูน (เมื่อ พ.ศ.๒๕๖๓)

❖ วัดพัฒนาตัวอย่างที่มีผลงานดีเด่น จำนวน 1๒ วัด

1. วัดคูหาสวรรค์ พระอารามหลวง อำเภอเมืองพัทลุง (เมื่อ พ.ศ.2516-2535)
2. วัดภูผาภิมุข อำเภอเมืองพัทลุง (เมื่อ พ.ศ.2547)
3. วัดทุ่งลาน อำเภอเมืองพัทลุง (เมื่อ พ.ศ.2541)
4. วัดสุวรรณวิชัย อำเภอกวนขนุน (เมื่อ พ.ศ.2540)
5. วัดลานแซะ อำเภอกวนขนุน (เมื่อ พ.ศ.2556)
6. วัดป่าตอ อำเภอกวนขนุน (เมื่อ พ.ศ.2551)
7. วัดสุนทรवास อำเภอกวนขนุน (เมื่อ พ.ศ.2561)
8. วัดดอนศาลา อำเภอกวนขนุน (เมื่อ พ.ศ.2560)
9. วัดรัตนวราราม อำเภอบางแก้ว (เมื่อ พ.ศ.2531)
10. วัดตะโหมด อำเภอตะโหมด (เมื่อ พ.ศ.2530)
11. วัดท่าลาด อำเภอเขาชัยสน (เมื่อ พ.ศ.2539)
๑๒. วัดบ้านสวน อำเภอกวนขนุน (เมื่อ พ.ศ.๒๕๖๓)

โครงการสวนสมุนไพรในวัด

❖ วัดที่เข้าร่วมโครงการสวนสมุนไพรในวัด จำนวน 5 วัด

1. วัดพังดาน ตำบลนาขยาด อำเภอกวนขนุน
2. วัดเขาโพรกเพลง ตำบลนาขยาด อำเภอกวนขนุน
3. วัดเขาแดงตะวันออก ตำบลพญาขัน อำเภอเมืองพัทลุง
4. วัดควนแพรกหา ตำบลแพรกหา อำเภอกวนขนุน
5. วัดป่าลิไลยก์ ตำบลลำป่า อำเภอเมืองพัทลุง

ศาสนสมบัติกลาง/วัดร้าง

รายการ	วัด	แปลง	ไร่	งาน	วา
วัดร้างที่ขึ้นทะเบียน	51	57	411	3	56
เอกสารสิทธิ์ที่ดินเป็นโฉนดที่ดิน	33	36	276	-	57
เอกสารสิทธิ์ที่ดินเป็น นส.3, นส.3 ก	1	13	99	2	34
เอกสารสิทธิ์ที่ดินเป็น สค.1	6	6	26	1	-
ยังไม่ออกเอกสารสิทธิ์ที่ดิน	2	2	18	3	25
ดำเนินการจัดประโยชน์	37	41	311	-	4.9

ข้อมูลพื้นฐานทางพระพุทธศาสนา : ด้านศาสนศึกษา

ข้อมูลสำนักเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรม-บาลี

มีจำนวน 2 สำนักเรียน

1. สำนักเรียนคณะจังหวัดมหานิกาย
2. สำนักเรียนคณะจังหวัดธรรมยุต

ข้อมูลโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกบาลี

มีจำนวน 1 โรงเรียน

1. โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกบาลี ประจำจังหวัด (วัดคูหาสวรรค์)

ข้อมูลพระปริยัตินิเทศก์

มีจำนวน 5 อัตรา

ที่	ชื่อ-ฉายา	วิทยฐานะ			วัด	อำเภอ	ปีที่ แต่งตั้ง
		น.ธ.	ป.ธ.	สามัญญ			
1	พระครูสิริสุตคุณ	เอก	5	พธ.บ.	อัมพวนาราม	เมืองพัทลุง	2561
2	พระครูกาแก้ว	เอก	5	M.A.	โคกชะงาย	เมืองพัทลุง	2561
3	พระครูศรีปัญญาวารคุณ	เอก	6	ป.4	คูหาสวรรค์	เมืองพัทลุง	2561
4	พระมหาปรีชา ฐิริภทฺโท	เอก	4	-	คูหาสวรรค์	เมืองพัทลุง	2561
5	พระศรีธรรมประสาธน์	เอก	7	ร.บ.	จรณาราม	ห่านโพธิ์	2561

ข้อมูลครูสอนพระปริยัติธรรม แผนกธรรมและแผนกบาลี

ครูสอนพระปริยัติธรรม แผนกธรรม มีจำนวน 18 อัตรา และครูสอนพระปริยัติธรรม
แผนกบาลี มีจำนวน 6 อัตรา

ที่	ครูแผนกธรรม (ชื่อ-ฉายา)	วิทยฐานะ		วัด	อำเภอ	อบรม เมื่อ
		พ.ธ.	ป.ธ.			
1	พระครูอาคมสิทธิเวช	เอก	-	ชั้นประชาสรรค์	ศรีนครินทร์	2551
2	พระจิรภาส อธิธัญญาโณ	เอก	-	ควนแร่	เมืองพัทลุง	2551
3	พระมหาจเร ปญญาธโร	เอก	-	คูหาสวรรค์	เมืองพัทลุง	2554
4	พระมหาสราวุฒิ สราวุฑฺโฒ	เอก	3	คูหาสวรรค์	เมืองพัทลุง	2561
5	พระครูสมุห์จिरายุทธ จิรายุฑฺโธ	เอก	-	โคกคีรี	เมืองพัทลุง	2552
6	พระปลัดบุญเชิด อาทโร	เอก	-	ตะโหมด	ตะโหมด	2559
7	พระประเทือง ฐานิสฺสโร	เอก	-	ตำนาน	เมืองพัทลุง	2557
8	พระครูปลัดประสิทธิ์ ปสฺสวฺโญ	เอก	-	ทะเลน้อย	ควนขนุน	2551
9	พระครูศรีรัตนชัย	เอก	-	ปรางค์ชัย	เมืองพัทลุง	2558
10	พระครูวิสุทธิธรรมวัชร	เอก	-	ป่าบอนต่ำ	ป่าบอน	2551
11	พระปลัดสำเร็จ วิฑฺฒญาโณ	เอก	-	ปทุมนาवास	ศรีนครินทร์	2558
12	พระครูสุธรรมวัฒน์	เอก	-	พิกุลทอง	ควนขนุน	2551

ข้อมูลครูสอนพระปริยัติธรรม แผนกธรรมและแผนกบาลี

ที่	ครูแผนกธรรม (ชื่อ-ฉายา)	วิทยฐานะ		วัด	อำเภอ	อบรม เมื่อ
		น.ธ.	ป.ธ.			
13	พระครูพิพัฒน์กิตติคุณ	เอก	-	ควนปริง	ควนขนุน	2551
14	พระมรกด อคฺคปญฺโญ	เอก	ป.โท	ไร่เหนือ	กงหรา	2561
15	พระปลัดทวีศักดิ์ ชุตินฺฺโต	เอก	-	ห้วยเนียง	บางแก้ว	2558
16	พระครูประกาศร์ธรรมวาที	เอก	-	หัวเตย	ปากพะยูน	2551
17	พระครูพิสิฐพัฒนคุณ	เอก	-	อภยาราม	เมือง พัทลุง	2551
18	พระครูพิศาลธรรมภักซ์	เอก	-	ภูผาภิมุข (ธ)	เมือง พัทลุง	2551
ที่	ครูแผนกบาลี (ชื่อ-ฉายา)	วิทยฐานะ		วัด	อำเภอ	อบรม เมื่อ
		น.ธ.	ป.ธ.			
1	พระมหาพงษ์พันธ์ วัสพฺนฺโช	เอก	6	คูหา สวรรค์	เมืองพัทลุง	2538
2	พระมหาสุวรรณ อธิวโร	เอก	7	คูหา สวรรค์	เมืองพัทลุง	2543
3	พระมหาศักดิ์ศรี สิริธมฺโม	เอก	5	คูหา สวรรค์	เมืองพัทลุง	2553
4	พระมหาบุญสิน มหาวีโร	เอก	6	คูหา สวรรค์	เมืองพัทลุง	2558
5	พระครูสุตธรรมมารักษ์	เอก	4	ลำกะ	ศรีนครินทร์	2542
6	พระมหาจิววัฒน์ อภิวฑฺฒโน	เอก	7,พธ.บ.	คูหา สวรรค์	เมืองพัทลุง	2561

ข้อมูลพื้นฐานทางพระพุทธศาสนา : ด้านการเผยแผ่

ข้อมูลพระจริยานิเทศก์

มีจำนวน 2 รูป :

1. พระครูแก้ววราภรณ์ วัดบ้านสวน อ.เมืองพัทลุง
2. พระครูปลัดวราธรรมวัฒน์ วัดคูหาสวรรค์ อ.เมืองพัทลุง

ข้อมูลพระบัณฑิตเผยแผ่

มีจำนวน 3 รูป

1. พระครูสุตธรรมาภิกษุ วัดลำกะ อ.ศรีนครินทร์
2. พระครูโสภณกิตติยาทร วัดภูเขาทอง อ.ควนขนุน
3. พระครูสุตธรรมวิภัช วัดพังกึ่ง อ.กงหรา

ข้อมูลพระธรรมทูต

มีจำนวน 46 รูป :

พระธรรมทูต ฝ่ายบริหารของศูนย์งานพระธรรมทูต สายที่ 9 จังหวัดพัทลุง มีจำนวน 5 รูป

ที่	ชื่อ-ฉายา	วิทยฐานะ		วัด	ตำแหน่งทางปกครอง
		น.ธ.	ป.ธ.		
1	พระครูสิริสุตคุณ	เอก	5	อัมพวนาราม	จจ.พัทลุง
2	พระศรีธรรมประสาธน์	เอก	7	จรณาราม	จจ.พัทลุง(ธ)
3	พระครูปริยัติอัมพวาทร	เอก	5	อัมพวนาราม	ผจร.วัดอัมพวนาราม
4	พระมหาชวินท์ ชวนปญโญ	เอก	4	อัมพวนาราม	-
5	พระมหาผกาโชค สุวฑฒโน	เอก	3	อัมพวนาราม	-

พระธรรมทูต ฝ่ายบริหารของหน่วยกำกับงานพระธรรมทูต สายที่ 9 จังหวัดพัทลุง
มีจำนวน 12 รูป

ที่	ชื่อ-ฉายา	วิทยฐานะ		วัด	ตำแหน่ง
		น.ธ.	ป.ธ.		
1	พระครูวิจิตรธรรมวิภาช	เอก	-	จินตาวาส	หน.อ.เมืองพัทลุง
2	พระครูสุตธรรมมารักษ์	เอก	4	ลำกะ	หน.อ.ศรีนครินทร์
3	พระครูขันตยาภรณ์	เอก	3	บ้านสวน (อ.ควนขนุน)	หน.อ.ควนขนุน
4	พระครูอุดมปัญญาคุณ	เอก	-	ควนพนางตุง	รหน.อ.ควนขนุน
5	พระครูปภัทร์คุณาทร	เอก	-	ท่าลาด	หน.อ.เขาชัยสน
6	พระครูขันตยาภิวัฒน์	เอก	-	ดอนประดู่	หน.อ.ปากพะยูน
7	พระครูสังวรธรรมจารี	โท	-	ทุ่งนารี	หน.อ.ป่าบอน
8	พระครูขันติธรรมมานันท์	เอก	-	ห้วยเนียง	หน.อ.บางแก้ว
9	พระครูสุนทรกิจจานุโยค	เอก	-	ตะโหมด	หน.อ.ตะโหมด
10	พระครูวิจิตรคณานุกูล	เอก	-	ห้วยหมอน	หน.อ.งหรา
11	พระครูสุธรรมวัฒน์	เอก	-	พิกุลทอง	หน.อ.ควนขนุน
12	พระครูสิริวันคณารักษ์	เอก	-	ป่าพะยอม	หน.อ.ป่าพะยอม

พระธรรมทูต ฝ่ายปฏิบัติการ สายที่ 9 จังหวัดพัทลุง มีจำนวน 29 รูป

ที่	ชื่อ-ฉายา	วิทยฐานะ		วัด	อำเภอ
		น.ธ.	ป.ธ.		
1	พระครูแก้ววราภรณ์	เอก	4	บ้านสวน	เมืองพัทลุง
2	พระจิรภาส อธิธิญาโณ	เอก	1-2	ควนแร่	เมืองพัทลุง
3	พระครูศรีปัญญาวารคุณ	เอก	6	คูหาสวรรค์	เมืองพัทลุง
4	พระอธิการสมพงษ์ ปิยธมโม	เอก	1-2	สุวรรณวิหารน้อย	เมืองพัทลุง
5	พระครูสุนทรศาสนาทรร	เอก	-	ทุ่งลาน	เมืองพัทลุง
6	พระครูสมุห์จิรายุทธ จิรายุฑโช	เอก	-	โคกคีรี	เมืองพัทลุง
7	พระครูอุดมสังฆคุณ	เอก	-	ศาลาไม้ไผ่	เมืองพัทลุง
8	พระสมุห์อุทัย สุนฺติสฺสโช	เอก	-	ควนอินทร์นิมิตร	เมืองพัทลุง
9	พระครูใบฎีกาโกวิท โกวิท	เอก	1-2	บ้านสวน	เมืองพัทลุง
10	พระมหาชวินท์ ชวนปญโญ	เอก	4	อัมพวนาราม	เมืองพัทลุง
11	พระมหาสมชาย อินฺทสุวณฺโณ	เอก	3	เขาแดง ตะวันออก	เมืองพัทลุง
12	พระครูสุตธรรมวิภังค์	เอก	3	พังกึ่ง	กงหรา
13	พระครูปภัทร์คุณาทร	เอก	-	ท่าลาด	เขาชัยสน

ที่	ชื่อ-ฉายา	วิทยฐานะ		วัด	อำเภอ
		น.ธ.	ป.ธ.		
14	พระครูวิจิตรกิจจาภรณ์	เอก	-	โคกโดน	ควนขนุน
15	พระครูศาสนกิจจาทร	เอก	-	ลานชะชะ	ควนขนุน
16	พระครูขันตยาภรณ์	เอก	3	บ้านสวน	ควนขนุน
17	พระครูวิสุทธิปริยัติคุณ	เอก	4	ควนแพรกหา	ควนขนุน
18	พระครูสุนทรกิจจานุโยค	เอก	-	ตะโหมด	ตะโหมด
19	พระครูประยุตธรรมรัช	เอก	-	ตะโหมด	ตะโหมด
20	พระอธิการสุจินต์ สหชุโช	เอก	-	โหล๊ะจันกระ	ตะโหมด
21	พระปลัดบุญเชิด อาทโร	เอก	-	ตะโหมด	ตะโหมด
22	พระครูนิวิฐสุวรรณการ	เอก	-	ช่างทอง	บางแก้ว
23	พระครูประภักดิ์ธรรมวาที	เอก	-	หัวเตย	ปากพะยูน
24	พระครูประโชติสิริธรรม	เอก	-	หัวควนตก	ปากพะยูน
25	พระครูรัตนศีลคุณ	เอก	-	ควนแสวง	ป่าบอน
26	พระมหาธน์ญกรณ์ จันทวณฺโณ	เอก	3	หนองนก	ป่าบอน
27	พระครูวุฒิสาคธรรม	เอก	-	โดนคลาน	ป่าพะยอม
28	พระปลัดสำเร็จ วิฑิตญาโณ	เอก	-	ปุ่นฉนวนาส	ศรีนครินทร์
29	พระใบฎีกาจตุพัฒน์ วัฒนธโร	เอก	-	ถ้ำ	ศรีบรรพต

**ข้อมูลสำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัด
มีจำนวน 16 แห่ง**

แห่งที่	สำนักปฏิบัติธรรม	ตำบล	อำเภอ
1	ป่าลีไลยก์	ลำป่า	เมืองพัทลุง
2	ถ้ำสุมะโน	บ้านนา	ศรีนครินทร์
3	ป่าพะยอม	ป่าพะยอม	ป่าพะยอม
4	ตะโหมด	ตะโหมด	ตะโหมด
5	หัวเตย	ดอนทราย	ปากพะยูน
6	ทุ่งลาน	ตำنان	เมืองพัทลุง
7	หารเทา	หารเทา	ปากพะยูน
8	ท่าลาด	ควนขนุน	เขาชัยสน
9	รัตนวาราม	ท่ามะเดื่อ	บางแก้ว
10	บ้านสวน	มะกอกเหนือ	ควนขนุน
11	พิภูลทอง	ชะมวง	ควนขนุน
12	ลานชะชะ	นาขยาด	ควนขนุน
13	ควนแสวง	โคกทราย	ป่าบอน
14	กงหราใหม่	กงหรา	กงหรา
15	เขาแดงตก	ปรางหมู	เมืองพัทลุง
16	แหลมจองถนน	จองถนน	เขาชัยสน

ข้อมูลหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล (อ.ป.ต.)
มีจำนวน 62 หน่วย

ที่	ชื่อหน่วย อ.ป.ต.	ที่ตั้งหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล		
		วัด	ตำบล	อำเภอ
1	ท่าแค	ท่าแค	ท่าแค	เมืองพัทลุง
2	ท่ามิหรำ	ควนอินทร์นิมิตร	ท่ามิหรำ	เมืองพัทลุง
3	นาโหนด	หัวหมอน	นาโหนด	เมืองพัทลุง
4	เขาเจ็ยก	เขาเจ็ยก	เขาเจ็ยก	เมืองพัทลุง
5	โคกชะงาย	โคกมะม่วง	โคกชะงาย	เมืองพัทลุง
6	ควนมะพร้าว	บ้านสวน	ควนมะพร้าว	เมืองพัทลุง
7	นาท่อม	นาท่อม	นาท่อม	เมืองพัทลุง
8	ปรางหมู	ปรางหมูใน	ปรางหมู	เมืองพัทลุง
9	ลำปำ	ป่าลิไลยก์	ลำปำ	เมืองพัทลุง
10	ตำนาน	โคกคีรี	ตำนาน	เมืองพัทลุง
11	ชุมพล	ทุ่งยาว	ชุมพล	ศรีนครินทร์
12	ลำสินธุ์	คงहित	ลำสินธุ์	ศรีนครินทร์
13	งหรา	งหราใหม่	งหรา	งหรา

ที่	ชื่อหน่วย อ.ป.ต.	ที่ตั้งหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล		
		วัด	ตำบล	อำเภอ
14	มะกอกเหนือ	บ้านสวน	มะกอกเหนือ	ควนขนุน
15	โตนดด้วน	ป่าตอ	โตนดด้วน	ควนขนุน
16	บันแต	สุนทรवास	บันแต	ควนขนุน
17	นาขยาด	เขาโพรงเพลง	นาขยาด	ควนขนุน
18	ทะเลน้อย	โคกศักดิ์	ทะเลน้อย	ควนขนุน
19	ควนขนุน	สุวรรณวิชัย	ควนขนุน	ควนขนุน
20	ตะแพน	ตะแพน	ตะแพน	ศรีบรรพต
21	ป่าพะยอม	ป่าพะยอม	ป่าพะยอม	ป่าพะยอม
22	ลานข่อย	ลานข่อย	ลานข่อย	ป่าพะยอม
23	เกาะเต่า	คลองใหญ่	เกาะเต่า	ป่าพะยอม
24	ป่าบอน	ป่าบอนบน	ป่าบอน	ป่าบอน
25	ตะโหมด	ตะโหมด	ตะโหมด	ตะโหมด
26	ควนขนุน	ท่าลาด	ควนขนุน	เขาชัยสน
27	โคกม่วง	ควนยวน	โคกม่วง	เขาชัยสน
28	จองถนน	พระบรมธาตุเจดีย์ เขียนบางแก้ว	จองถนน	เขาชัยสน
29	ห่านโพธิ์	ห่านโพธิ์	ห่านโพธิ์	เขาชัยสน

ที่	ชื่อหน่วย อ.ป.ต.	ที่ตั้งหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล		
		วัด	ตำบล	อำเภอ
30	ดอนทราย	หัวเตย	ดอนทราย	ปากพะยูน
31	ดอนประดู่	ดอนประดู่	ดอนประดู่	ปากพะยูน
32	ปากพะยูน	รัตนาราม	ปากพะยูน	ปากพะยูน
33	เกาะหมาก	บางนาคราช	เกาะหมาก	ปากพะยูน
34	หารเทา	หารเทา	หารเทา	ปากพะยูน
35	นาปะขอ	นาปะขอ	นาปะขอ	บางแก้ว
36	ท่ามะเตี๋ย	รัตนวาราม	ท่ามะเตี๋ย	บางแก้ว
37	ร่มเมือง	กลาง	ร่มเมือง	เมืองพัทลุง
38	ชัยบุรี	แจ้จ้ง	ชัยบุรี	เมืองพัทลุง
39	พญาขัน	เขาแดงตะวันออก	พญาขัน	เมืองพัทลุง
40	บ้านนา	บ้านนา	บ้านนา	ศรีนครินทร์
41	อ่างทอง	ขัน	อ่างทอง	ศรีนครินทร์
42	เขาชัยสน	โพธิญาณวาราม	ควนขนุน	เขาชัยสน
43	แหลมโตนด	แหลมโตนด	แหลมโตนด	ควนขนุน
44	ดอนทราย	หรั่งแคบ	ดอนทราย	ควนขนุน
45	พนมวังกั	ทุ่งชิงหิ้ง	พนมวังกั	ควนขนุน

ที่	ชื่อหน่วย อ.ป.ต.	ที่ตั้งหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล		
		วัด	ตำบล	อำเภอ
46	แพรกกหา	ควนแพรกกหา	แพรกกหา	ควนขนุน
47	ชะมวง	พิกุลทอง	ชะมวง	ควนขนุน
48	เกาะนางคำ	สุภาษิตาราม	เกาะนางคำ	ปากพะยูน
49	ฝาละมี	อัมพะวัน	ฝาละมี	ปากพะยูน
50	คลองทรายขาว	ไร่เหนือ	คลองทรายขาว	กงหรา
51	สมหวัง	สมหวัง	สมหวัง	กงหรา
52	ชะร็ด	ควนขี้แรด	ชะร็ด	กงหรา
53	แม่ขรี	แม่ขรีประชาราม	แม่ขรี	ตะโหมด
54	เขาปู่	ถ้ำ	เขาปู่	ศรีบรรพต
55	โคกทราย	ควนแสวง	โคกทราย	ป่าบอน
56	หนองธง	หนองนก	หนองธง	ป่าบอน
57	ทุ่งนารี	ทุ่งนารี	ทุ่งนารี	ป่าบอน
58	บ้านพร้าว	โดนคลาน	บ้านพร้าว	ป่าพะยอม
59	โคกสัก	ห้วยเนียง	โคกสัก	บางแก้ว
60	พนางตุง	ควนพนางตุง	พนางตุง	ควนขนุน
61	ท่ามะเดื่อ	ท่ามะเดื่อ	ท่ามะเดื่อ	บางแก้ว
62	เขาชัยสน	อูดมวาราราม	เขาชัยสน	เขาชัยสน

ข้อมูลพระวิปัสสนาจารย์

มีจำนวน 29 รูป

ที่	ชื่อ-ฉายา	วัด	อำเภอ
1	พระครูสิริสุตคุณ	อัมพวนาราม	เมืองพัทลุง
2	พระครูวิจิตรคณานุกูล	ห้วยหมอน	เมืองพัทลุง
3	พระครูประโชติสิริธรรม	ห้วยควนตก	ปากพะยูน
4	พระใบฎีกาจตุพัฒน์ วุฒนธโร	ถ้ำ	ศรีบรรพต
5	พระครูวิสุทธีปริยัติคุณ	ควนแพรกหา	ควนขนุน
6	พระประสงค์ ปโมทิต	ตะโหมด	ตะโหมด
7	พระชัย อธิมุตโต	ห้วยเตย	ปากพะยูน
8	พระอธิการจิตรกร ฐิริปญโญ	หน้าถ้ำเขาพัง อิฐ	ควนขนุน
9	พระครูประภักดิ์ธรรมวาที	ห้วยเตย	ปากพะยูน
10	พระครูอดุลธรรมโชติ	ห้วยเรือ	ปากพะยูน
11	พระกฤษดา ฐมฺมทีโป	ห้วยเตย	ปากพะยูน
12	พระครูนิติธรรมวุฒิ	ศุภศาสตราราม	เขาชัยสน
13	พระสมุห์ภูเมธ ฐุมิปปญโญ	ห้วยลึก	ปากพะยูน
14	พระจิรพทธี พลธมฺโม	ท่าลาด	เขาชัยสน
15	พระทรงเกียรติ กิตติญาโณ	ตะโหมด	ตะโหมด
16	พระมหาวรวิทย์ ฑนฺติปาโล	วัง	เมืองพัทลุง

ที่	ชื่อ-ฉายา	วัด	อำเภอ
17	พระอธิการอัศจรรย์เดช รตินฺธโร	ปากสระ	เมืองพัทลุง
18	พระครูใบฎีกาปรีชา อุปสนฺโต	โตนด	บางแก้ว
19	พระครูสถิตนรธรรม	ควนนางพิมพ์	ปากพะยูน
20	พระสมุห์ปิยะ ปิยจิตฺโต	ควนถบ	เมืองพัทลุง
21	พระอธิการเจียร ยโสธโร	ชุมแสง	ปากพะยูน
22	พระชัยมงคล ฐิตธมฺโม	ท้ายวัง	ควนขนุน
23	พระสุชาติ ชาโคร	ศรีสุคนธาवास	ศรีบรรพต
24	พระสมุห์แสงนรินทร์ ติสฺสโร	ไทรพอน	ปากพะยูน
25	พระอัน โกลโล	สุนทรवास	ควนขนุน
26	พระสรชัย กิตฺติสาโร	เขา	ชัยบุรี
27	พระพนอง สุรตฺตโน	กุฎิภักดีสังวร	เมืองพัทลุง
28	พระอำพล สุพล	ควนกรวด	เมืองพัทลุง
29	พระสุริยัน สมฺปตฺโต	แจ้	เมืองพัทลุง

ข้อมูลพระนักเทศน์

มีจำนวน 29 รูป

ที่	ชื่อ-ฉายา	วัด	อำเภอ
1	พระครูสิริสุตคุณ	อัมพวนาราม	เมืองพัทลุง
2	พระครูใบฎีกาโกวิท โกวิท	บ้านสวน	เมืองพัทลุง
3	พระปลัดปรีชา อโนมปญโญ	ห้วยหมอน	เมืองพัทลุง
4	พระมหาสมชาย อินทสุวณฺโณ	เขาแดงตะวันออก	เมืองพัทลุง
5	พระขวัญ ชาทาสโก	ป่าลิไลยก์	เมืองพัทลุง
6	พระมหาจเร ปญฺญารโ	คูหาสวรรค์	เมืองพัทลุง
7	พระอธิเทพ วรฺธิโก	บ้านสวน	เมืองพัทลุง
8	พระมหาสหัส สิริวณฺโณ	ควนมะพร้าว	เมืองพัทลุง
9	พระครูปลัดประสาน ฐิตสีโล	ภูผาภิมุข	เมืองพัทลุง
10	พระครูปลัดภาณุมาศ อธิปฺปญฺโญ	โพธิ์ตำนาน	เมืองพัทลุง
11	พระอธิการสนอง ธมฺมาวุโ	นาท่อม	เมืองพัทลุง
12	พระพิเชียร ปญฺญารโ	ลานชะชะ	ควนขนุน
13	พระชัยมงคล ฐิตธมฺโม	ท้ายวัง	ควนขนุน
14	พระเฉลิม คุณธารโ	บ้านสวน	ควนขนุน

ที่	ชื่อ-ฉายา	วัด	อำเภอ
15	พระสุรชัย โชติโก	พิบูลทอง	ควนขนุน
16	พระนรินทร์ นราธิโป	โคกโดน	ควนขนุน
17	พระอธิการสุชาติ โชติปญโญ	ทุ่งชิงหิ้ง	ควนขนุน
18	พระครูวิจิตรกิจจาภรณ์	โคกโดน	ควนขนุน
19	พระสมุห์ไพบุลย์ กิตติโกโร	ควนพนางตุง	ควนขนุน
20	พระครูประกาศ์ธรรมวาที	ห้วยเตย	ปากพะยูน
21	พระครูสุตกิจสุนทร	โคกทราย	ป่าบอน
22	พระมหาภิกขิตติ จนุทสโร	ทุ่งนารี	ป่าบอน
23	พระปลัดนวม กวิวิโส	ควนเพ็ญ	ป่าบอน
24	พระมหารัตนพร ทีฆายุโก	ห้วยทราย	ป่าบอน
25	พระมหาชลนราทร อุชฺฐาโร	โคกทราย	ป่าบอน
26	พระครูสุตธรรมวิภาช	ลำกะ	ศรีนครินทร์
27	พระครูขันติธรรมานันท์	ห้วยเนียง	บางแก้ว
28	พระครูประกาศ์คุณาทร	ท่าลาด	เขาชัยสน
29	พระใบฎีกาชัยวุฒิ ชยวุฑโฒ	ห้วยแตน	เขาชัยสน

1.5 การเงินการคลัง

งบประมาณของสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดพัทลุง ปีงบประมาณ 256๔

รายการ	ได้รับจัดสรร	ใช้จริง
งบดำเนินงาน		
- ค่าตอบแทนใช้สอยและวัสดุ ค่าสาธารณูปโภค	874,253.00	874,253.00
- ค่าเช่าบ้าน	306,206.00	306,206.00
งบลงทุน		
- ครุภัณฑ์คอมพิวเตอร์เน็ตบุ๊กสำหรับงานประมวลผล	21,400.00	21,400.00
งบอุดหนุน		
- โครงการเจริญพระพุทธมนต์เฉลิมฯ	22,000.00	22,000.00
- การศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกธรรม-บาลี	2,277,140.00	2,277,140.00
- เงินอุดหนุนอุปถัมภ์นิตยภัตพระสังฆาธิการ	6,784,700.00	6,784,700.00
- เงินอุดหนุนพระจริยานิเทศ	24,000.00	24,000.00
- เงินอุดหนุนการดำเนินงานสำนักปฏิบัติธรรม	20,000.00	20,000.00
- เงินอุดหนุนการจัดงานวันสำคัญ	540,000.00	540,000.00
- เงินอุดหนุนการดำเนินงานหน่วยเผยแผ่พระฯ	60,000.00	60,000.00
- เงินอุดหนุนโครงการสร้างความปรองดองฯ	150,000.00	150,000.00
- เงินอุดหนุนส่งเสริมการบริหารและการปกครองคณะสงฆ์	155,952.00	155,952.00
- เงินอุดหนุนสมทบการบูรณปฏิสังขรณ์วัดฯ	5,363,900.00	5,363,900.00
- เงินอุดหนุนสมทบการบูรณปฏิสังขรณ์พระอารามหลวง	666,700.00	666,700.00
- เงินอุดหนุนส่งเสริมการจัดกิจกรรมเผยแผ่	100,000.00	100,000.00
- เงินอุดหนุนการดำเนินงานพระธรรมทูตและบุคลากร	214,500.00	214,500.00
- เงินอุดหนุนค่าใช้จ่ายสนับสนุนวัดเพื่อเป็นค่าใช้จ่าย Covid	270,000.00	270,000.00
- เงินอุดหนุนโครงการ วัด ประชา รัฐ สร้างสุข	110,000.00	110,000.00
- เงินอุดหนุนตรวจการคหสงฆ์	30,000.00	30,000.00
- เงินอุดหนุนวัดพัฒนาตัวอย่างที่มีผลงานดีเด่น	300,000.00	300,000.00
รวม	17,088,892.00	17,088,892.00

1.6 การวิเคราะห์ภาวะและศักยภาพการศาสนาจังหวัดพัทลุง

ปัจจัยภายใน	
จุดแข็ง (Strength)	จุดอ่อน (Weakness)
<ol style="list-style-type: none"> 1. ผู้บริหารองค์กรมีวิสัยทัศน์มุ่งมั่นที่จะพัฒนางานอย่างต่อเนื่อง 2. บุคลากรผู้ปฏิบัติงานมีความมุ่งมั่น ตั้งใจปฏิบัติงานและมีวิสัยทัศน์ 3. องค์กรมีความเป็นเอกเทศและความพร้อมด้านอาคารสถานที่ เทคโนโลยีสารสนเทศ 4. มีการมอบหมายหน้าที่ความรับผิดชอบที่ชัดเจน 5. นำความคิดและทฤษฎีการบริหารจัดการสมัยใหม่มาปรับใช้ในเชิงปฏิบัติ 	<ol style="list-style-type: none"> 1. ขาดบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถเฉพาะด้าน 2. งบประมาณสำหรับการประชาสัมพันธ์ไม่เพียงพอ 3. ครุภัณฑ์เครื่องพิมพ์ไม่เพียงพอกับบุคลากร
ปัจจัยภายนอก	
โอกาส	อุปสรรค
<ol style="list-style-type: none"> 1. มีวัดและพุทธศาสนสถานที่มีศิลปกรรมเก่าแก่โดดเด่นสวยงามและทรงคุณค่า 2. จังหวัดให้ความสำคัญต่อวัดและสนับสนุน ส่งเสริมทำนุบำรุงพระพุทธศาสนา 3. มีองค์กรที่จัดกิจกรรมส่งเสริมเผยแพร่หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาอย่างหลากหลาย 4. มีกฎหมายที่ให้การคุ้มครองพระพุทธศาสนา 5. มีวัดที่มีชื่อเสียงในหลายๆ ด้านเป็นที่รู้จักในหมู่นักท่องเที่ยว 6. มีบุคลากรภายนอกทางพระพุทธศาสนาที่มีความรู้ความสามารถ มีชื่อเสียงสนับสนุนกิจการของสำนักงาน 7. นโยบายการท่องเที่ยวเป็นอยู่ในกระแสการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและพระพุทธศาสนา 8. นโยบายรัฐบาลและมหาเถรสมาคมส่งเสริมการปฏิบัติงานและโครงการระดับชาติ 9. กระแสการเข้าวัด/ทำบุญ/ปฏิบัติธรรมอยู่ในความสนใจของพุทธศาสนิกชน 10. กระแสความตื่นตัวในการธำรงไว้ซึ่งอัตลักษณ์และวัฒนธรรมท้องถิ่น 	<ol style="list-style-type: none"> 1. สังคมวัตถุนิยมและความเจริญก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีอย่างรวดเร็วทำให้พฤติกรรมของคนเปลี่ยนแปลงไป 2. ประชาชนให้ความสำคัญด้านคุณธรรมจริยธรรมลดน้อยลง 3. ภาวะความถดถอยของเศรษฐกิจในทุกระดับ 4. หน่วยงานภาครัฐและเอกชนบุกรุกที่ดินวัด/วัดร้าง 5. งบประมาณในการอุดหนุนบูรณะพัฒนาวัดไม่เพียงพอต่อวัดที่มีสภาพชำรุดทรุดโทรม 6. วัด/วัดร้างขาดเอกสารสิทธิ์ที่ดิน ทำให้ที่ดินถูกบุกรุก 7. พระภิกษุ – สามเณร บางวัดมีจำนวนน้อย 8. พระภิกษุมีความเหลื่อมล้ำทางวุฒิการศึกษา 9. การส่งเสริมและพัฒนาเกี่ยวกับมรดกทางพระพุทธศาสนาและวัฒนธรรมไม่ต่อเนื่อง

11. นโยบายที่ทำให้วัดมีการตื่นตัวในการพัฒนาวัด อย่างต่อเนื่อง	
--	--

ส่วนที่ 2

นโยบาย วิสัยทัศน์ พันธกิจ ประเด็นยุทธศาสตร์

1. ความเป็นมาของการจัดทำแผนปฏิบัติราชการประจำปี

ตามนัยแห่งพระราชกฤษฎีกา ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 มาตรา 9 กำหนดว่าการบริหารราชการเพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจภาครัฐ ให้ส่วนราชการปฏิบัติดังต่อไปนี้ (1) ก่อนจะดำเนินการตามภารกิจใด ส่วนราชการต้องจัดทำแผนปฏิบัติราชการไว้เป็นการล่วงหน้า (2) การกำหนดแผนปฏิบัติราชการของส่วนราชการตาม (1) ต้องมีรายละเอียด ขั้นตอน ระยะเวลา และงบประมาณที่จะต้องใช้ในการดำเนินการของแต่ละขั้นตอน เป้าหมายของภารกิจ ผลสัมฤทธิ์ของภารกิจ และตัวชี้วัดความสำเร็จของภารกิจ และระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการจัดทำแผนบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2547 กำหนดให้ส่วนราชการ และหน่วยงานของรัฐจัดทำแผนปฏิบัติราชการประจำปี เพื่อให้การดำเนินงานขององค์กรบรรลุผลตามเป้าหมาย และการบริหารงบประมาณเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้ง มีการติดตาม ประเมินผล และรายงานผลการปฏิบัติราชการตามนโยบายได้อย่างถูกต้องรวดเร็ว

สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดพัทลุงได้กำหนดทิศทางขององค์กรให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ ยุทธศาสตร์ของสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 นโยบายของรัฐบาล พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา รวมทั้ง การบูรณาการในมิติพื้นที่กับแผนยุทธศาสตร์กลุ่มจังหวัดภาคใต้ฝั่งอ่าวไทย แผนพัฒนาจังหวัดพัทลุง และแผนพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดพัทลุง ให้เกิดความเชื่อมโยงและสอดคล้องกับแผน งบประมาณ ระยะเวลาดำเนินงาน ตัวชี้วัด และเป้าหมายการดำเนินงาน และคาดหวังว่าแผนปฏิบัติราชการสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดพัทลุง ประจำปีงบประมาณ 2564 จะเป็นเครื่องมือสำหรับการนำยุทธศาสตร์สู่การปฏิบัติที่ชัดเจน และผลักดันให้การดำเนินงานเกิดผลสัมฤทธิ์ บรรลุเป้าประสงค์และนำไปสู่วิสัยทัศน์ขององค์กร และตอบสนองต่อความต้องการและความคาดหวังของผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้อย่างเป็นรูปธรรมที่ชัดเจน

2. วัตถุประสงค์ของแผน

1. เพื่อใช้เป็นกรอบแนวทางและเป้าหมายการดำเนินงานของสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดในปีงบประมาณ พ.ศ. 2564
2. เพื่อให้ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง นำไปใช้เป็นเครื่องมือในการบริหารจัดการให้การดำเนินงานบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. กรอบแนวทางการจัดทำแผนปฏิบัติราชการประจำปี พ.ศ. 2564

3.1 นโยบายของรัฐบาล (พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี)

รัฐบาล พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี ได้แถลงนโยบายการบริหารราชการแผ่นดิน ตามรัฐธรรมนูญ ฉบับชั่วคราว พ.ศ. 2557 มีจำนวน 11 ด้าน ดังนี้

- 1) การปกป้องและเชิดชูสถาบันพระมหากษัตริย์

- 2) การรักษาความมั่นคงของรัฐและการต่างประเทศ
- 3) การลดความเหลื่อมล้ำของสังคมและการสร้างโอกาสเข้าถึงบริการของรัฐ
- 4) การศึกษาและเรียนรู้ การทะนุบำรุงศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม
- 5) การยกระดับคุณภาพบริการด้านสาธารณสุข และสุขภาพของประชาชน
- 6) การเพิ่มศักยภาพทางเศรษฐกิจของประเทศ
- 7) การส่งเสริมบทบาทและการใช้โอกาสในประชาคมอาเซียน
- 8) การพัฒนาและส่งเสริมการใช้ประโยชน์จากวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี การวิจัยและพัฒนา และนวัตกรรม
- 9) การรักษาความมั่นคงของฐานทรัพยากร และการสร้างสมดุลระหว่างการอนุรักษ์กับการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน
- 10) การส่งเสริมการบริหารราชการแผ่นดินที่มีธรรมาภิบาลและการป้องกันปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในภาครัฐ
- 11) การปรับปรุงกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม

นโยบายรัฐบาล (พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา) ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ

นโยบายที่ 2 การรักษาความมั่นคงของรัฐและการต่างประเทศ

2.2 เร่งแก้ไขปัญหาการใช้ความรุนแรงในจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยนำยุทธศาสตร์เข้าใจ เข้าถึง และพัฒนามาใช้ตามแนวทางกัลยาณมิตรแบบสันติวิธี ส่งเสริมการพูดคุยสันติสุขกับผู้มีความคิดเห็นต่างจากรัฐ สร้างความเชื่อมั่นในกระบวนการยุติธรรมตามหลักนิติธรรมและหลักสิทธิมนุษยชน โดยไม่เลือกปฏิบัติ ควบคู่กับการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมที่สอดคล้องกับความต้องการ ของประชาชนในพื้นที่ซึ่งเป็นพหุสังคม ขจัดการฉวยโอกาสก่อความรุนแรงแทรกซ้อน เพื่อซ้ำเติมปัญหาไม่ว่าจากผู้มีอิทธิพลในท้องถิ่น หรือเจ้าหน้าที่ฝ่ายบ้านเมือง ทั้งจะเพิ่มระดับปฏิสัมพันธ์กับต่างประเทศ และองค์การระหว่างประเทศที่อาจช่วยคลี่คลายปัญหาได้

นโยบายที่ 4 การศึกษาและเรียนรู้ การทะนุบำรุงศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม

4.1 จัดให้มีการปฏิรูปการศึกษาและการเรียนรู้ โดยให้ความสำคัญทั้งการศึกษาในระบบและการศึกษาทางเลือกไปพร้อมกัน เพื่อสร้างคุณภาพของคนไทยให้สามารถเรียนรู้ พัฒนาตนได้เต็มตามศักยภาพ ประกอบอาชีพและดำรงชีวิตได้โดยมีความใฝ่รู้และทักษะที่เหมาะสม เป็นคนดีมีคุณธรรม สร้างเสริมคุณภาพการเรียนรู้ โดยเน้นการเรียนรู้เพื่อสร้างสัมมาชีพในพื้นที่ ลดความเหลื่อมล้ำ และพัฒนากำลังคนให้เป็นที่ต้องการเหมาะสมกับพื้นที่ ทั้งในด้านการเกษตร อุตสาหกรรม และธุรกิจบริการ

4.2 ในระยะเฉพาะหน้า จะปรับเปลี่ยนการจัดสรรงบประมาณสนับสนุนการศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นของผู้เรียนและลักษณะพื้นที่ของสถานศึกษา และปรับปรุงและบูรณาการระบบการกู้ยืมเงินเพื่อการศึกษาให้มีประสิทธิภาพเพื่อเพิ่มโอกาสแก่ผู้ยากจนหรือด้อยโอกาส จัดระบบการสนับสนุนให้เยาวชนและประชาชนทั่วไปมีสิทธิเลือกรับบริการการศึกษาทั้งในระบบโรงเรียนและนอก

โรงเรียน โดยจะพิจารณาจัดให้มีคู่มือการศึกษาเป็นแนวทางหนึ่ง ประกอบอาชีพและดำรงชีวิตได้โดยมีความใฝ่รู้และทักษะ

4.7 ทะนุบำรุงและอุปถัมภ์พระพุทธศาสนาและศาสนาอื่น ๆ สนับสนุนให้องค์กรทางศาสนามีบทบาทสำคัญในการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ตลอดจนพัฒนาคุณภาพชีวิต สร้างสันติสุขและความปรองดองสมานฉันท์ในสังคมไทยอย่างยั่งยืน และมีส่วนร่วมในการพัฒนาสังคมตามความพร้อม

3.2 กรอบยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560 - 2579)

ยุทธศาสตร์ชาติมีวิสัยทัศน์ คือ “ประเทศมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” ประกอบด้วย 6 ยุทธศาสตร์ ได้แก่

- 1) ยุทธศาสตร์ด้านความมั่นคง
- 2) ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน
- 3) ยุทธศาสตร์การพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพคน
- 4) ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างโอกาสความเสมอภาคและเท่าเทียมกันทางสังคม
- 5) ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม
- 6) ยุทธศาสตร์ด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ

3.3 แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 – 2564)

ทิศทางการพัฒนาประเทศตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564)

วิสัยทัศน์ : สู้ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน

กรอบวิสัยทัศน์แผนพัฒนา ฯ ฉบับที่ 12 ให้ความสำคัญกับการกำหนดทิศทางการพัฒนาที่มุ่งสู่การเปลี่ยนผ่านประเทศไทยจากประเทศที่มีรายได้ปานกลางไปสู่ประเทศที่มีรายได้สูง มีความมั่นคง และยั่งยืน สังคมอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข

กรอบวิสัยทัศน์และเป้าหมาย

1. กรอบวิสัยทัศน์แผนพัฒนา ฯ ฉบับที่ 12 จากสถานะของประเทศและบริบทการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่ประเทศกำลังประสบอยู่ทำให้การกำหนดวิสัยทัศน์แผนพัฒนา ฯ ฉบับที่ 12 ยังคงมีความต่อเนื่องจากวิสัยทัศน์แผนพัฒนา ฯ ฉบับที่ 11 และกรอบหลักการของการวางแผนที่ น้อมนำและประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ยึดคนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนาอย่างมีส่วนร่วม การพัฒนาที่ยึดหลักสมดุล ยั่งยืน โดยวิสัยทัศน์ของการพัฒนาในแผนพัฒนา ฯ ฉบับที่ 12 ต้องให้ความสำคัญกับการกำหนดทิศทางการพัฒนาที่มุ่งสู่การเปลี่ยนผ่านประเทศไทย จากประเทศที่มีรายได้ปานกลางไปสู่ประเทศที่มีรายได้สูง มีความมั่นคงและยั่งยืน สังคมอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข และนำไปสู่การบรรลุวิสัยทัศน์ระยะยาว “มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” ของประเทศ

2. การกำหนดตำแหน่งทางยุทธศาสตร์ของประเทศ (Country Strategic Positioning) เป็นการกำหนดตำแหน่งทางยุทธศาสตร์ของประเทศที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติที่ สศช. ได้จัดทำขึ้น ประเทศไทยเป็นประเทศรายได้สูงที่มีการกระจายรายได้อย่างเป็นธรรม เป็นศูนย์กลางด้าน การขนส่ง และโลจิสติกส์ของภูมิภาคสู่ความเป็นชาติการค้าและบริการ (Trading and Service Nation) เป็นแหล่ง

ผลิตสินค้าเกษตรอินทรีย์และเกษตรปลอดภัย แหล่งอุตสาหกรรมสร้างสรรค์และมีนวัตกรรมสูงที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

เป้าหมาย

1. การหลุดพ้นจากกับดักประเทศรายได้ปานกลางสู่รายได้สูง
2. การพัฒนาศักยภาพคนให้สนับสนุนการเจริญเติบโตของประเทศและการสร้างสังคมสูงวัยอย่างมีคุณภาพ
3. การลดความเหลื่อมล้ำในสังคม
4. การสร้างการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจและสังคมที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
5. การบริหารราชการแผ่นดินที่มีประสิทธิภาพ

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 มีเป้าหมายสำคัญ จำนวน 6

เป้าหมาย ประกอบด้วย

- 1) คนไทยที่มีคุณลักษณะเป็นคนไทยที่สมบูรณ์มีวินัย มีทัศนคติและพฤติกรรมตามบรรทัดฐานที่ดีของสังคม
- 2) การลดความเหลื่อมล้ำทางด้านรายได้และความยากจน การเข้าถึงบริการทางสังคมที่มีคุณภาพอย่างทั่วถึง
- 3) ระบบเศรษฐกิจมีความเข้มแข็งและแข่งขันได้ โครงสร้างเศรษฐกิจปรับสู่เศรษฐกิจฐานบริการและดิจิทัล มีผู้ประกอบการรุ่นใหม่และเป็นสังคมผู้ประกอบการ
- 4) ทุนทางธรรมชาติและคุณภาพสิ่งแวดล้อมสามารถสนับสนุนการเติบโตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม มีความมั่นคงอาหาร พลังงาน และน้ำ เพิ่มพื้นที่ป่าไม้ร้อยละ ๔๐ ของพื้นที่ประเทศ
- 5) มั่นคงในเอกราชและอธิปไตย สังคมปลอดภัย สามัคคี สร้างภาพลักษณ์ดีและเพิ่มความเชื่อมั่นของนานาชาติต่อประเทศไทย
- 6) มีระบบบริหารจัดการภาครัฐที่มีประสิทธิภาพ ทันสมัย โปร่งใส ตรวจสอบได้กระจายอำนาจและมีส่วนร่วมจากประชาชน

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 พ.ศ.2560 – 2564 มีวิสัยทัศน์ คือ

“มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” ประกอบด้วย 10 ยุทธศาสตร์ ดังนี้

- 1) ยุทธศาสตร์การเสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพทุนมนุษย์
- 2) ยุทธศาสตร์การสร้างความเป็นธรรมลดความเหลื่อมล้ำในสังคม
- 3) ยุทธศาสตร์การสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจและแข่งขันได้อย่างยั่งยืน
- 4) ยุทธศาสตร์การเติบโตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน
- 5) ยุทธศาสตร์การเสริมสร้างความมั่นคงแห่งชาติเพื่อการพัฒนาประเทศสู่ความมั่งคั่งและยั่งยืน
- 6) ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการในภาครัฐ การป้องกันการทุจริตประพฤติมิชอบ และธรรมาภิบาลในสังคมไทย
- 7) ยุทธศาสตร์การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบโลจิสติกส์
- 8) ยุทธศาสตร์การพัฒนาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิจัย และนวัตกรรม

9) ยุทธศาสตร์การพัฒนาภาค เมือง และพื้นที่เศรษฐกิจ

10) ยุทธศาสตร์ความร่วมมือระหว่างประเทศเพื่อการพัฒนา

3.4 นโยบายความมั่นคงแห่งชาติ พ.ศ. 2558 - 2564

นโยบายความมั่นคงแห่งชาติเป็นนโยบายระดับชาติกำหนดขึ้นเพื่อเป็นกรอบในการดำเนินการด้านความมั่นคงของภาครัฐในระยะ 5 ปี โดยได้ประเมินสภาวะแวดล้อมทางภูมิรัฐศาสตร์ สถานการณ์และความเปลี่ยนแปลงของบริบทความมั่นคงนำไปสู่การกำหนดทิศทางหลักในการดำเนินการเพื่อรักษาผลประโยชน์ และความมั่นคงของประเทศ ทั้งนี้ นโยบายความมั่นคงแห่งชาติฉบับใหม่ได้กำหนดลำดับความสำคัญ โดยพิจารณาความเสี่ยงและผลกระทบต่อความมั่นคงที่เป็นแก่นหลักของชาติ ซึ่งส่งผลต่อความอยู่รอดปลอดภัยของชาติและส่งผลกระทบต่อความมั่นคงในด้านต่าง ๆ และภูมิคุ้มกันของชาติในภาพรวมเป็น “เกณฑ์สำคัญ” โดยกำหนดความสำคัญเป็นสองส่วน คือ ส่วนที่ 1 นโยบายเสริมสร้างความมั่นคงที่เป็นแก่นหลักของชาติ และส่วนที่ 2 นโยบายความมั่นคงแห่งชาติทั่วไป ซึ่งการจัดสรรทรัพยากรจะให้น้ำหนักต่อนโยบายเสริมสร้างความมั่นคงที่เป็นแก่นหลักของชาติ แต่ทั้งนี้ นโยบายความมั่นคงแห่งชาติทั้งสองส่วนต้องได้รับการขับเคลื่อนไปพร้อม ๆ กัน เพื่อให้เกิดภาพแห่งความสำเร็จโดยรวม และสามารถรักษาผลประโยชน์แห่งชาติได้อย่างครบถ้วน ทั้งเสถียรภาพ ความเป็นปึกแผ่นของประเทศ และการมีจุดยืนที่ชัดเจน เหมาะสม ซึ่งจะทำให้ประเทศมีเกียรติและ ศักดิ์ศรี ในประชาคมโลกกรอบความคิดหลักในการกำหนดนโยบาย ได้คำนึงถึงค่านิยมหลักของชาติ ซึ่งเป็นสิ่งที่คนในชาติจะต้องยึดถือและพึงรักษาไว้ร่วมกัน และผลประโยชน์แห่งชาติซึ่งเป็นความมุ่งประสงค์ของชาติ ที่จะทำให้ค่านิยมหลักของชาติดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคง ต่อเนื่อง

นโยบายดังกล่าว และแนวทาง สรุปสาระสำคัญ ประกอบด้วย

1. ค่านิยมหลักของชาติ โดยยึดถือตามค่านิยมหลักของชาติ 12 ประการ ตามข้อเสนอของนายกรัฐมนตรี
2. ผลประโยชน์แห่งชาติ ประกอบด้วย
 - (1) การมีเอกราช อธิปไตย และบูรณภาพแห่งเขตอำนาจรัฐ
 - (2) การดำรงอยู่อย่างมั่นคง ยั่งยืนของสถาบันหลักของชาติ
 - (3) การดำรงอยู่อย่างมั่นคงของชาติและประชาชนจากภัยคุกคามทุกรูปแบบ
 - (4) การอยู่ร่วมกันในชาติอย่างสันติสุข เป็นปึกแผ่น มั่นคงทางสังคม ท่ามกลางพหุสังคมและการมีเกียรติและศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์
 - (5) ความเจริญเติบโตของชาติ ความเป็นธรรม และความอยู่ดีมีสุขของประชาชน
 - (6) ความยั่งยืนของฐานทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม ความมั่นคงทางพลังงานอาหาร
 - (7) ความสามารถในการรักษาผลประโยชน์ของชาติภายใต้การเปลี่ยนแปลงของสภาวะแวดล้อมระหว่างประเทศ
 - (8) การอยู่ร่วมกันอย่างสันติประสานสอดคล้องกันด้านความมั่นคงในประชาคมอาเซียนและประชาคมโลกอย่างมีเกียรติและศักดิ์ศรี

3. วิสัยทัศน์ “ชาติมีเสถียรภาพและเป็นปึกแผ่น ประชาชนมีความมั่นคงในชีวิต ประเทศมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ปลอดภัยจากภัยคุกคามข้ามพรมแดน พร้อมเผชิญวิกฤตการณ์ มีบทบาทเชิงรุกในประชาคมอาเซียน และดำเนินความสัมพันธ์กับนานาประเทศอย่างมีคุณภาพ”

4. วัตถุประสงค์ของนโยบาย 9 ข้อ ที่สำคัญ คือ เพื่อรักษาไว้ซึ่งการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และเสริมสร้างสำนึกคนในชาติให้มีความจงรักภักดีและซื่อสัตย์รักษาไว้ซึ่งสถาบัน รวมถึงเพื่อการสนับสนุนการสร้างความปลอดภัยในชาติ ตลอดจนให้จังหวัดชายแดนภาคใต้มีความปลอดภัย นอกจากนี้เพื่อการเตรียมความพร้อมของชาติ การพัฒนาศักยภาพการป้องกันประเทศ และการอยู่ร่วมกับประเทศต่าง ๆ อย่างสันติ

5. นโยบายได้จัดลำดับความสำคัญ โดยพิจารณาความเสี่ยงและผลกระทบต่อความมั่นคงที่เป็นแก่นหลักของชาติ อันเกี่ยวข้องกับความปลอดภัยและผลกระทบต่อความมั่นคงและภูมิคุ้มกันของชาติในภาพรวม โดยแบ่งเป็นเกณฑ์สำคัญ 2 ส่วน ได้แก่

(1) นโยบายเสริมสร้างความมั่นคงที่เป็นแก่นหลักของชาติ 3 นโยบาย คือ

- เสริมสร้างความมั่นคงของสถาบันหลักของชาติ และการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
- สร้างความเป็นธรรม ความปรองดอง และความสมานฉันท์ในชาติ
- ป้องกันและแก้ไขการก่อความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้

(2) นโยบายความมั่นคงแห่งชาติทั่วไป 13 นโยบาย คือ

- จัดระบบบริหารจัดการชายแดนเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาข้ามพรมแดน
- สร้างเสริมศักยภาพการป้องกันและแก้ไขปัญหาภัยคุกคามข้ามชาติ
- ปกป้องรักษาผลประโยชน์แห่งชาติทางทะเล
- จัดระบบป้องกันและแก้ไขปัญหาผู้หลบหนีเข้าเมือง
- เสริมสร้างความเข้มแข็งและภูมิคุ้มกันความมั่นคงภายใน
- เสริมสร้างความมั่นคงของชาติจากภัยการทุจริตคอร์รัปชัน
- เสริมสร้างความมั่นคงทางเทคโนโลยีสารสนเทศและไซเบอร์
- รักษาความมั่นคงของฐานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- เสริมสร้างความมั่นคงทางพลังงานและอาหาร
- พัฒนาระบบการเตรียมพร้อมแห่งชาติเพื่อเสริมความมั่นคงของชาติ
- เสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพการป้องกันประเทศ
- พัฒนาระบบงานข่าวกรองให้มีประสิทธิภาพ
- เสริมสร้างดุลยภาพในการดำเนินความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ

ยุทธศาสตร์และนโยบายของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) มี 9 ด้าน ดังนี้

1. ยุทธศาสตร์การสร้างความเป็นธรรมในสังคม
2. ยุทธศาสตร์การพัฒนาคนสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างยั่งยืน
3. ยุทธศาสตร์ความเข้มแข็งภาคเกษตร ความมั่นคงของอาหารและพลังงาน
4. ยุทธศาสตร์การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจสู่การเติบโตอย่างมีคุณภาพและยั่งยืน

5. ยุทธศาสตร์การสร้าง ความเชื่อมโยงกับประเทศในภูมิภาคเพื่อความมั่นคงทาง เศรษฐกิจและสังคม

6. ยุทธศาสตร์การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน
7. ยุทธศาสตร์การปรับปรุงรัฐวิสาหกิจ เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อประชาชนอย่างแท้จริง
8. ยุทธศาสตร์การปรับปรุงโทรคมนาคม เทคโนโลยีของชาติให้เกิดความมั่นคงอย่าง

ทัดเทียมในอาเซียนและประชาคมโลก

9. ยุทธศาสตร์การป้องกันและปราบปรามยาเสพติด และการทุจริตอย่างยั่งยืน
ค่านิยมหลักของคนไทย 12 ประการ

1. มีความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ซึ่งเป็นสถาบันหลักของชาติในปัจจุบัน
2. ซื่อสัตย์ เสียสละ อดทน มีอุดมการณ์ในสิ่งที่ดีงามเพื่อส่วนรวม
3. กตัญญู ต่อพ่อแม่ ผู้ปกครอง ครูบาอาจารย์
4. ใฝ่หาความรู้ หมั่นศึกษา เล่าเรียน ทั้งทางตรงและทางอ้อม
5. รักษาวัฒนธรรมประเพณีไทยอันงดงาม
6. มีศีลธรรม รักษาความสัตย์ หวังดีต่อผู้อื่น เผื่อแผ่และแบ่งปัน
7. เข้าใจ เรียนรู้ การเป็นประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขที่ถูกต้อง
8. มีระเบียบวินัย เคารพกฎหมาย ผู้น้อยรู้จักการเคารพผู้ใหญ่
9. มีสติ รู้ตัว รู้คิด รู้ทำ รู้ปฏิบัติ ตามพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
10. รู้จักตนเองอยู่ได้โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามพระราชดำรัสของ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รู้จักอดออมไว้ใช้เมื่อยามจำเป็น มีไว้พอกินพอใช้ ถ้าเหลือก็แจกจ่าย จำหน่าย และขยายกิจการ เมื่อมีความพร้อม โดยมีภูมิคุ้มกันที่ดี
11. มีความเข้มแข็งทั้งร่างกายและจิตใจ ไม่ยอมแพ้ต่ออำนาจฝ่ายต่าง ๆ หรือกิเลส มีความละเอียดเกรงกลัวต่อบาป ตามหลักของศาสนา
12. คำนึงถึงผลประโยชน์ของส่วนรวม และต่อชาติ มากกว่าผลประโยชน์ของตนเอง

3.5 ยุทธศาสตร์การจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2564

ยุทธศาสตร์การจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 ได้กำหนดไว้ ๖ ยุทธศาสตร์ และรายการค่าดำเนินการภาครัฐ ดังนี้

1. ยุทธศาสตร์ด้านความมั่นคง
2. ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน
3. ยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์
4. ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม
๕. ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม
6. ยุทธศาสตร์ด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ

การจัดทำงบประมาณในลักษณะบูรณาการเชิงยุทธศาสตร์ มีการกำหนดประเด็น ขั้นตอนการ ปฏิบัติงาน และมอบหมายรองนายกรัฐมนตรี/รัฐมนตรี เพื่อกำกับการจัดทำงบประมาณในลักษณะบูรณา การเชิงยุทธศาสตร์ ในเบื้องต้นกำหนดไว้ 28 แผนบูรณาการ คือ

- (1) การสร้างความปรองดองและสมานฉันท์
- (2) การขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหาในจังหวัดชายแดนภาคใต้
- (3) การจัดการปัญหาแรงงานต่างด้าวและการค้ามนุษย์
- (4) การป้องกัน ปราบปราม และบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติด
- (5) การพัฒนาอุตสาหกรรมศักยภาพ
- (6) การส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม
- (7) การพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษ
- (8) การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบโลจิสติกส์
- (9) การพัฒนาเศรษฐกิจดิจิทัล
- (10) การส่งเสริมการวิจัยและพัฒนา
- (11) การสร้างรายได้จากการท่องเที่ยวและบริการ
- (12) การพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออก
- (13) การพัฒนาฝีมือแรงงานไปสู่ไทยแลนด์ 4.0
- (14) การพัฒนาศักยภาพการผลิตภาคเกษตร
- (15) การพัฒนาศักยภาพคนตามช่วงวัย
- (16) การยกระดับคุณภาพการศึกษาและการเรียนรู้ตลอดชีวิต
- (17) การพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากและชุมชนเข้มแข็ง
- (18) การจัดการปัญหาที่ดินทำกิน
- (19) การพัฒนาระบบประกันสุขภาพ
- (20) การสร้างความเสมอภาคเพื่อรองรับสังคมผู้สูงอายุ
- (21) การบริหารจัดการขยะและสิ่งแวดล้อม
- (22) การพัฒนาและเพิ่มประสิทธิภาพการใช้พลังงานที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
- (23) การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ
- (24) การป้องกันปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ
- (25) การปฏิรูปกฎหมายและพัฒนากระบวนการยุติธรรม
- (26) การอำนวยความสะดวกทางธุรกิจ
- (27) การส่งเสริมการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- (28) การส่งเสริมการพัฒนาจังหวัดและกลุ่มจังหวัดแบบบูรณาการ

3.6 ภารกิจ อำนาจหน้าที่ตามกฎหมายกระทรวงแบ่งส่วนราชการสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ พ.ศ. 2557

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 8 ฉ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2543 นายกรัฐมนตรีออกกฎกระทรวงไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ 1 ให้ยกเลิก

- (1) กฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ พ.ศ. 2549

(2) กฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ (ฉบับที่ 2) พ.ศ.

2556

ข้อ 2 ให้สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ มีภารกิจเกี่ยวกับการดำเนินงานสนองงานคณะสงฆ์และรัฐ โดยการทำนุบำรุง ส่งเสริมกิจการพระพุทธศาสนา ให้การอุปถัมภ์ ค้ำครองและส่งเสริมพัฒนางานพระพุทธศาสนา ดูแล รักษา จัดการศาสนสมบัติ พัฒนาพุทธมณฑลให้เป็นศูนย์กลางทางพระพุทธศาสนา รวมทั้งให้การสนับสนุน ส่งเสริมพัฒนาบุคลากรทางศาสนา โดยให้มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(1) ดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยคณะสงฆ์ และกฎหมายว่าด้วยการกำหนดวิทยฐานะ ผู้สำเร็จวิชาการพระพุทธศาสนา รวมทั้งกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง

(2) รับสนองงาน ประสานงาน และถวายการสนับสนุนกิจการและการบริหารการปกครองคณะสงฆ์

(3) เสนอแนวทางการกำหนดนโยบายและมาตรการในการค้ำครองพระพุทธศาสนา

(4) ส่งเสริม ดูแล รักษา และทำนุบำรุงศาสนสถานและศาสนวัตถุทางพระพุทธศาสนา

(5) ดูแล รักษา และจัดการวัดร้างและศาสนสมบัติกลาง

(6) พัฒนาพุทธมณฑลให้เป็นศูนย์กลางทางพระพุทธศาสนา

(7) ทำนุบำรุงพุทธศาสนศึกษาเพื่อพัฒนาความรู้คู่คุณธรรม

(8) สนับสนุนและส่งเสริมการเผยแผ่พระพุทธศาสนาทั้งในประเทศและต่างประเทศ รวมทั้งการเป็นศูนย์กลางพระพุทธศาสนาโลก

(9) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของสำนักงานหรือตามที่นายกรัฐมนตรีหรือคณะรัฐมนตรีมอบหมาย

ข้อ 3 ให้แบ่งส่วนราชการสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ ดังต่อไปนี้

ก. ราชการบริหารส่วนกลาง

(1) สำนักงานเลขาธิการกรม

(2) กองพุทธศาสนศึกษา

(3) กองพุทธศาสนสถาน

(4) กองส่งเสริมงานเผยแผ่พระพุทธศาสนา

(5) สำนักงานพุทธมณฑล

(6) สำนักงานศาสนสมบัติ

(7) สำนักเลขาธิการมหาเถรสมาคม

ข. ราชการบริหารส่วนภูมิภาค

สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัด

ข้อ 4 ในสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ ให้มีกลุ่มตรวจสอบภายใน เพื่อทำหน้าที่หลัก ในการตรวจสอบการดำเนินงานภายในสำนักงาน และสนับสนุนการปฏิบัติงานของสำนักงาน รับผิดชอบงาน ขึ้นตรงต่อผู้อำนวยการ โดยมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

- (1) ดำเนินการเกี่ยวกับการตรวจสอบด้านการบริหาร การเงิน และการบัญชีของสำนักงาน
- (2) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

ข้อ 5 ในสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ ให้มีกลุ่มพัฒนาระบบบริหาร เพื่อทำหน้าที่หลัก ในการพัฒนาการบริหารของสำนักงานให้เกิดผลสัมฤทธิ์ มีประสิทธิภาพและคุ้มค่า รับผิดชอบงาน ขึ้นตรงต่อผู้อำนวยการ โดยมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

- (1) เสนอแนะและให้คำปรึกษาแก่ผู้อำนวยการเกี่ยวกับยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบราชการ ภายในสำนักงาน
- (2) ติดตาม ประเมินผล และจัดทำรายงานเกี่ยวกับการพัฒนาระบบราชการภายในสำนักงาน
- (3) ประสานและดำเนินการเกี่ยวกับการพัฒนาระบบราชการร่วมกับหน่วยงานกลางต่าง ๆ และส่วนราชการในสำนักงาน
- (4) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

ข้อ 6 ในสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ ให้มีศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริต เพื่อทำหน้าที่หลักในการบูรณาการและขับเคลื่อนแผนการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และการส่งเสริมคุ้มครองจริยธรรมในสำนักงาน รับผิดชอบงานขึ้นตรงต่อผู้อำนวยการ โดยมีอำนาจหน้าที่

- (1) เสนอแนะแก่ผู้อำนวยการเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบของส่วนราชการในสำนักงาน รวมทั้งจัดทำแผนปฏิบัติการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบของส่วนราชการให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกัน และปราบปรามการทุจริต มาตรการป้องกันและปราบปรามการทุจริตภาครัฐ และนโยบายของรัฐบาลที่เกี่ยวข้อง เสนอต่อผู้อำนวยการ
- (2) ประสานงาน เร่งรัด และกำกับให้ส่วนราชการในสำนักงานดำเนินการตามแผนปฏิบัติ การป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบของส่วนราชการ
- (3) รับข้อร้องเรียนเรื่องการทุจริต การปฏิบัติ หรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบของเจ้าหน้าที่ในสำนักงาน และส่งต่อไปยังส่วนราชการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
- (4) คุ้มครองจริยธรรมตามประมวลจริยธรรมข้าราชการพลเรือน
- (5) ประสานงาน เร่งรัด และติดตามเกี่ยวกับการดำเนินการตาม (3) และ (4) และร่วมมือในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบกับส่วนราชการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

(6) ติดตาม ประเมินผล และจัดทำรายงานการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบของส่วนราชการในสำนักงาน และการคุ้มครองจริยธรรมเสนอต่อผู้อำนวยการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

(7) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

ข้อ 7 สำนักงานเลขานุการกรม มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(1) ดำเนินการเกี่ยวกับงานบริหารทั่วไปและปฏิบัติงานสารบรรณของสำนักงาน
 (2) ดำเนินการเกี่ยวกับงานช่วยอำนวยความสะดวกและงานเลขานุการของสำนักงาน
 (3) ประชาสัมพันธ์การปฏิบัติราชการของสำนักงาน และเผยแพร่กิจกรรมความก้าวหน้า ในงานด้านต่าง ๆ ของสำนักงาน

(4) ดำเนินการเกี่ยวกับการเงิน การบัญชี การงบประมาณ การพัสดุ อาคารสถานที่ และยานพาหนะของสำนักงาน

(5) จัดระบบงานและบริหารงานทรัพยากรบุคคลของสำนักงาน

(6) ดำเนินการเกี่ยวกับงานกฎหมายและระเบียบ งานนิติกรรมและสัญญา งานเกี่ยวกับความรับผิดชอบในทางแพ่ง อาญา งานคดีปกครอง และงานคดีอื่นที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของสำนักงาน

(7) จัดทำและประสานแผนปฏิบัติงานของสำนักงานให้สอดคล้องกับนโยบายและแผนแม่บทการส่งเสริมกิจการพระพุทธศาสนา ตั้งและจัดสรรงบประมาณศาสนสมบัติกลาง ดำเนินการเกี่ยวกับงานโครงการพิเศษ งานความร่วมมือกับต่างประเทศ รวมทั้งเร่งรัด ติดตาม และประเมินผลการปฏิบัติงาน ตามแผนงานและโครงการของหน่วยงานในสังกัด

(8) จัดระบบการจัดเก็บ การประมวล และการใช้ประโยชน์ข้อมูลของหน่วยงานในสังกัด และเป็นศูนย์ข้อมูลของสำนักงาน

(9) ดำเนินการงานรับเรื่องราวร้องทุกข์และงานประสานราชการ

(10) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

ข้อ 8 กองพุทธศาสนศึกษา มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(1) ส่งเสริม สนับสนุน และดำเนินการเกี่ยวกับการควบคุม ดูแล จัดการศึกษา วิชาการ พระพุทธศาสนา การจัดการศึกษาพระปริยัติธรรม และรับผิดชอบงานการศึกษาของคณะสงฆ์ และการศึกษาอื่นที่เกี่ยวข้องกับพระพุทธศาสนา

(2) ดำเนินการเกี่ยวกับการจัดทำสื่อการเรียนการสอนด้านพระพุทธศาสนา วิเคราะห์ทางวิชาการเกี่ยวกับพระพุทธศาสนา เพื่อเป็นแหล่งความรู้ที่เป็นระบบและอ้างอิงได้

(3) ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดทำระบบการประกันคุณภาพการศึกษา พระปริยัติธรรม

(4) สนับสนุนการพัฒนาบุคลากรในสถานศึกษาทุกระดับ รวมทั้งการนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการศึกษาทุกประเภท

(5) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

ข้อ 9 กองพุทธศาสนสถาน มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(1) ดำเนินการเกี่ยวกับการสร้าง การตั้ง การรวม การย้าย การยุบเลิก และการขอเปลี่ยนแปลงชื่อวัด การขอรับพระราชทานวิสุงคามสีมา การยกวัดร้างให้เป็นวัดที่มีพระภิกษุ อยู่จำพรรษา การขอพระราชทานยกวัดราษฎร์ขึ้นเป็นพระอารามหลวง และการจัดทำทะเบียนวัด

(2) ส่งเสริมและพัฒนาวัดให้เป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ แหล่งภูมิปัญญา และแหล่งท่องเที่ยว ของชุมชน

(3) ดำเนินการเกี่ยวกับการออกแบบก่อสร้างอาคารศาสนสถาน และอาคาร ศาสนสมบัติ ทางพระพุทธศาสนาตามที่ได้รับมอบหมาย การบูรณปฏิสังขรณ์ และการจัดระเบียบของวัดและศาสนสถานทางพระพุทธศาสนา ให้รักษาไว้ซึ่งคุณค่าทางศิลปกรรมและสถาปัตยกรรมทางศาสนา

(4) ดำเนินการสำรวจรังวัดที่ดิน การขออนุญาตหนังสือสำคัญที่ดิน และการตรวจสอบค้นคว้า หลักฐานที่ดินของวัด วัดร้าง และศาสนสมบัติกลาง

(5) ดำเนินการสงเคราะห์วัดที่ประสบวินาศภัย การยกเว้นภาษีอากรเพื่อการบูรณปฏิสังขรณ์ วัดที่ยกฐานะ และส่งเสริมฐานะเป็นวัดที่มีพระภิกษุอยู่จำพรรษา

(6) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

ข้อ 10 กองส่งเสริมงานเผยแผ่พระพุทธศาสนา มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(1) เสนอแนะนโยบาย แผนแม่บท และยุทธศาสตร์การเผยแผ่พระพุทธศาสนา รวมทั้งติดตามประเมินผล

(2) ศึกษาและพัฒนา รูปแบบและวิธีการเผยแผ่พระพุทธศาสนา ส่งเสริมและสนับสนุนคณะสงฆ์ องค์กรภาคเอกชน และองค์กรภาคประชาชนในการดำเนินงานด้านการเผยแผ่พระพุทธศาสนา

(3) ดำเนินการเกี่ยวกับงานพุทธศาสนสัมพันธ์และประสานงานกับองค์การหรือหน่วยงานต่างประเทศ หรือองค์การระหว่างประเทศด้านพระพุทธศาสนา

(4) ส่งเสริม สนับสนุน และประสานงานเกี่ยวกับการดำเนินการให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางพระพุทธศาสนาโลก

(5) ส่งเสริมและสนับสนุนเกี่ยวกับการสรรหา การปฏิบัติศาสนกิจ และการพัฒนาบุคลากร ในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาทั้งในประเทศและต่างประเทศ

(6) ส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงานของหน่วยเผยแผ่พระพุทธศาสนา

(7) ประสานงานและสนับสนุนวัดไทยในต่างประเทศและคณะสงฆ์ไทยที่ไปปฏิบัติศาสนกิจในต่างประเทศ รวมทั้งถวายเป็นการสนับสนุนพระภิกษุชาวต่างประเทศที่มาศึกษาและปฏิบัติธรรมในประเทศไทย

(8) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

ข้อ 11 สำนักงานพุทธมณฑล มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

- (1) ดำเนินการเกี่ยวกับการก่อสร้าง ดูแล บำรุง รักษา และบริหารกิจการ พุทธมณฑล
- (2) ดำเนินการเกี่ยวกับงานเลขานุการของคณะกรรมการอำนวยการจัดสร้างพุทธมณฑล และคณะกรรมการ หรือคณะทำงานที่คณะกรรมการอำนวยการจัดสร้างพุทธมณฑลแต่งตั้ง
- (3) จัดส่งเสริม และสนับสนุนกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อพัฒนาพุทธมณฑลให้เป็นศูนย์กลางทางพระพุทธศาสนา
- (4) ดำเนินการบริหารจัดการหอสมุดพระพุทธศาสนาและพิพิธภัณฑ์ทางพระพุทธศาสนา
- (5) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

ข้อ 12 สำนักงานศาสนสมบัติ มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

- (1) ศึกษา วิเคราะห์ วางระบบ กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการปฏิบัติในการจัดประโยชน์ และพัฒนารายได้ให้เหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม
- (2) ดูแล รักษา และจัดการวัดร้างและศาสนสมบัติกลาง
- (3) ควบคุม แนะนำ และให้ความช่วยเหลือในการจัดการศาสนสมบัติของวัด
- (4) ดำเนินการจัดเก็บรายได้และรักษาผลประโยชน์ของศาสนสมบัติตามที่
ได้รับมอบหมาย
- (5) รวบรวมข้อมูลในการจัดทำงบประมาณและจัดหารายได้ ให้เป็นไปตามงบประมาณศาสนสมบัติกลางประจำปี
- (6) เป็นสำนักงานนายทะเบียนทรัพย์สินของวัดร้างและศาสนสมบัติกลาง
- (7) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือ
ที่ได้รับมอบหมาย

ข้อ 13 สำนักเลขาธิการมหาเถรสมาคม มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

- (1) รับสนองงานตามพระบัญชาและพระกรณียกิจของสมเด็จพระสังฆราช
- (2) รับสนองงานการบริหารของมหาเถรสมาคมและคณะกรรมการที่มหาเถร-สมาคม
แต่งตั้ง
- (3) รับสนองงานเกี่ยวกับการบริหารการปกครองคณะสงฆ์ การขอพระราชทานสมณศักดิ์ การถวายนิตยภัต และการจัดทำทะเบียนประวัติพระสมณศักดิ์ และพระสังฆาธิการ
- (4) ดำเนินการและประสานงานกับคณะสงฆ์ในการลงนิคหกรรม และตรวจตราถวายคำแนะนำแก่พระภิกษุ สามเณร ที่มีอาจารย์ไม่สมควรแก่สมณวิสัย
- (5) ดำเนินการและประสานงานเกี่ยวกับการคุ้มครองพระพุทธศาสนา
- (6) เสนอแนวทางการกำหนดนโยบายและมาตรการในการคุ้มครองพระพุทธศาสนา
- (7) จัดและสนับสนุนการศึกษาอบรมพระสังฆาธิการ

(8) บริการข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับความรู้ ผลงานวิจัย และวิชาการทางพระพุทธศาสนา แก่พระสังฆาธิการ

(9) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

ข้อ 14 สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัด มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(1) ศึกษา วิเคราะห์ และรายงานข้อมูลสารสนเทศด้านพระพุทธศาสนา เพื่อกำหนดนโยบาย ในระดับจังหวัด รวมทั้งเสนอแนะแนวทางแก้ไข

(2) ติดตามและประเมินผลการดำเนินงานตามนโยบาย แผนงาน และโครงการของหน่วยงาน ในความดูแลของสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัด รวมทั้งรายงานผลการดำเนินงาน ปัญหา และอุปสรรค ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบ

(3) ส่งเสริม ดูแล รักษา และทำนุบำรุงศาสนสถานและศาสนวัตถุทางพระพุทธศาสนา รวมทั้งดูแล รักษา และจัดการวัดร้างและศาสนสมบัติกลางในจังหวัด

(4) ส่งเสริมและสนับสนุนให้วัดเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้และแหล่งภูมิปัญญาของชุมชน รวมทั้งส่งเสริมให้มีศูนย์กลางในการจัดกิจกรรมทางพระพุทธศาสนาของจังหวัด

(5) ส่งเสริม สนับสนุน และประสานงานด้านการเผยแผ่พระพุทธศาสนา และด้านพุทธศาสนศึกษา รวมทั้งดูแลและควบคุมมาตรฐานคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาในสังกัดภายในจังหวัดให้ผู้เรียนมีความรู้คู่คุณธรรม และพัฒนาบุคลากรทางพระพุทธศาสนา

(6) รับสนองงาน ประสานงาน และสนับสนุนกิจการและการบริหารการปกครองคณะสงฆ์ ตลอดจนการดำเนินการตามนโยบายและมาตรการในการคุ้มครองพระพุทธศาสนา

(7) ส่งเสริมและประสานการดำเนินงานในการปฏิบัติศาสนพิธีและกิจกรรม ในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา

(8) ปฏิบัติงานตามกฎหมายในความรับผิดชอบของสำนักงาน ซึ่งกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของผู้ว่าราชการจังหวัดหรือตามที่ได้รับมอบหมาย

(9) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

ทิศทาง/สาระสำคัญของภาพรวมของสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ

วิสัยทัศน์ (VISION)

“องค์กรขับเคลื่อนกิจการพระพุทธศาสนาสู่ความมั่นคงยั่งยืน และสังคมดำรงศีลธรรมนำสันติสุขอย่างยั่งยืน”

พันธกิจ (MISSION)

1. เสริมสร้างให้สถาบันและกิจการทางพระพุทธศาสนามีความมั่นคงยั่งยืน
2. สนับสนุนส่งเสริมและจัดการการศึกษาสงฆ์ และการเผยแผ่พระพุทธศาสนาเพื่อพัฒนาให้มีความรู้คู่คุณธรรม
3. จัดการศึกษาสงฆ์เพื่อผลิต และพัฒนาศาสนทายาทที่เปี่ยมปัญญาพุทธธรรม เผยแผ่ทำนุบำรุงพระพุทธศาสนาให้เจริญงอกงาม และร่วมสร้างสังคมพุทธธรรมที่มีความเข้มแข็ง
4. ดำเนินการให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางทางพระพุทธศาสนาโลก
5. พัฒนาการดูแลรักษาและจัดการศาสนสมบัติให้เป็นประโยชน์ต่อพระพุทธศาสนาและสังคมเพื่อให้สามารถบรรลุเป้าหมายตามพันธกิจ

ยุทธศาสตร์ (STRATEGY)

- ยุทธศาสตร์ที่ 1 พัฒนาระบบการศึกษาสงฆ์
- ยุทธศาสตร์ที่ 2 การปลูกฝังความเข้าใจเกี่ยวกับพระพุทธศาสนาให้กับสังคม
- ยุทธศาสตร์ที่ 3 เพิ่มศักยภาพการเป็นศูนย์กลางพระพุทธศาสนาโลกยุทธศาสตร์
- ยุทธศาสตร์ที่ 4 พัฒนาสื่อองค์กรที่โดดเด่น
- ยุทธศาสตร์ที่ 5 ส่งเสริมงานศาสนสงเคราะห์
- ยุทธศาสตร์ที่ 6 เพิ่มความคุ้มค่าให้แก่ศาสนสมบัติ

เป้าประสงค์ (GOAL)

1. สถาบันพระพุทธศาสนามีความมั่นคงและยั่งยืน
2. พระสงฆ์มีความรู้ในหลักธรรมอย่างลึกซึ้ง และสามารถเผยแผ่หลักธรรมได้อย่างถูกต้องและมีความทันสมัยรวมทั้งมีความรู้เรื่องสังคม ความเปลี่ยนแปลงของสังคมในทุกมิติ
3. ประชาชนทุกเพศทุกวัยได้เข้าถึงหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาสามารถนำไปพัฒนาคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้น ทำให้สังคมมีความสุขด้วยหลักพุทธธรรม
4. เพิ่มศาสนทายาทเพื่อสืบสานพุทธศาสนาให้เกิดความมั่นคงและยั่งยืน
5. ให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางด้านวิชาการและกิจกรรมด้านพระพุทธศาสนาในระดับโลก
6. เพิ่มมูลค่าศาสนสมบัติให้เกิดประโยชน์ต่อพระพุทธศาสนาอย่างสูงสุด
7. จัดระบบองค์กรสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติให้เป็นกลไกในการขับเคลื่อนให้พระพุทธศาสนามั่นคง ยั่งยืน และสังคมมีความรู้ด้วยหลักพุทธธรรม

ค่านิยม (CORE VALUE)

ส่งเสริมพุทธธรรมนำชีวิต มุ่งผลสัมฤทธิ์ของงาน มีจิตบริการ ประสานสามัคคี
 ส่งเสริมพุทธธรรมนำชีวิต หมายถึง การสนับสนุน ส่งเสริมการนำหลักธรรมทาง
 พระพุทธศาสนา มาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันอย่างมีความสุข ชุมชนเข้มแข็ง ก่อให้เกิดสังคมคุณธรรม
 มุ่งผลสัมฤทธิ์ของงาน หมายถึง ปฏิบัติหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล
 ดำเนินงานให้แล้วเสร็จตามวัตถุประสงค์และใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า
 มีจิตบริการ หมายถึง เข้าใจความต้องการของผู้รับบริการอย่างถูกต้องและรวดเร็ว
 ให้บริการและช่วยเหลือผู้รับบริการด้วยความยิ้มแย้มแจ่มใส และกระตือรือร้นต่อการตอบสนอง ความ
 ต้องการของผู้รับบริการ
 ประสานสามัคคี หมายถึง เคารพผู้ร่วมงาน ช่วยเหลือเกื้อกูลกันไม่แบ่งพรรคแบ่งพวกและ
 เสียสละเพื่อประโยชน์ส่วนรวม

คุณธรรมจริยธรรมสำหรับข้าราชการ

สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดพัทลุง เป็นสังคมหนึ่งที่ต้องการให้บุคลากรมีคุณธรรม
 จริยธรรมให้บุคลากรมีกรอบคุณธรรมจริยธรรมเป็นแนวทางปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาล และเพื่อสร้าง
 แรงศรัทธาขององค์กร สร้างแรงจูงใจ ให้เกิดความสามัคคีร่วมกันปฏิบัติงานเป็นทีม เพื่อให้มุ่งผลสัมฤทธิ์สู่
 เป้าหมายที่ตั้งไว้ร่วมกันในการปฏิบัติงานและการบริหารงานทุกระดับต้องอาศัยหลักคุณธรรม จริยธรรม
 สำหรับข้าราชการ คือ การใช้หลักธรรมปฏิบัติในการบริหารงานทุกระดับ ตั้งแต่ ระดับปฏิบัติการ และ
 ผู้บริหารระดับต้น ระดับกลาง หรือระดับสูง ให้ได้ผลดี มีประสิทธิภาพสูง โดยการปกครองและบริหารที่ดี
 (Good Governance)

การปกครองและบริหารที่ดี ตามหลักธรรมปฏิบัติ นั้น ผู้บริหารงานต้องมี “ประมุขศิลป์”
 คือ คุณลักษณะความเป็นผู้นำที่ดี (Good Leadership) อันเป็นคุณสมบัติที่ดีที่สำคัญ ของหัวหน้าฝ่าย
 บริหารลงมาถึงหัวหน้างานทุกระดับให้สามารถปกครอง และบริหารองค์กรที่ตนรับผิดชอบ ให้ดำเนินไป
 ถึงความสำเร็จอย่างได้ผลดี มีประสิทธิภาพสูง และให้ถึงความเจริญ รุ่งเรือง และสันติสุข อย่างมั่นคง

คุณลักษณะความเป็นผู้นำที่ดีนั้น เป็นทั้งศาสตร์ (Science) และศิลป์ (Arts) กล่าวคือ
 สามารถ ศึกษาวิเคราะห์วิจัยข้อมูลอย่างมีระบบ (Systematic Study) จากพฤติกรรมและวิธีการปกครอง
 การบริหาร องค์กรให้สำเร็จด้วยดี มีประสิทธิภาพสูงมาแล้ว ประมวลขึ้นเป็นหลัก หรือ ทฤษฎี (Theory)
 ตามวิธีการทางวิทยาศาสตร์ (Scientific Method) สำหรับใช้เป็นแนวทาง การปฏิบัติงานของหัวหน้าฝ่าย
 บริหาร ให้เกิด ประโยชน์แก่การปกครองการบริหารที่ดี (Good Governance) กล่าวคือ ให้บรรลุผล
 สำเร็จด้วยดีมีประสิทธิภาพสูงได้ เพราะเหตุนี้ ประมุขศิลป์ คือ คุณลักษณะความเป็นผู้นำที่ดี จึงชื่อ
 ว่า เป็นศาสตร์ (Science)

นอกจากนี้ คุณลักษณะความเป็นผู้นำที่ดีนั้น ยังเกิดจากการที่บุคคลได้เคยศึกษาหา
 ความรู้ ฝึกฝน อบรม บ่มนิสัย และเคยปฏิบัติพัฒนาสภาวะความเป็นผู้นำที่ดีมาแต่ก่อน คือ แต่อดีตกาล

จนหล่อหลอมบุคลิกภาพและสภาวะความเป็นผู้นำที่ดี ปลูกฝัง เพิ่มพูน อยู่ใน จิตสันดานยิ่งขึ้นต่อๆ มา จนถึงปัจจุบัน ประมุขศิลป์ คือ คุณลักษณะของความเป็นผู้นำที่ดีเช่นนี้ ชื่อว่า เป็นศิลป์ (Arts) ซึ่งก็คือ “บุญบารมี”

คุณธรรม จริยธรรม สำหรับข้าราชการ นั้น ประกอบด้วยหลักธรรม ๔ ประการ คือ

๑. หลักการครองตน
๒. หลักการครองงาน
๓. หลักการครองคน
๔. หลักธรรมาภิบาล

หลักการครองตน

หลักการครองตน ประกอบด้วยหลักธรรมดังต่อไปนี้

๑. เป็นผู้มีบุคลิกภาพที่ดี คือ เป็นผู้มีสุขภาพกาย และ สุขภาพจิตที่ดี
 - ๑.๑ มีสุขภาพกายที่ดี คือ เป็นผู้มีสุขภาพอนามัยที่ดี มีท่วงท่ากิริยา รวมทั้งการแต่งกาย ที่สุภาพ เรียบร้อย ดึงงาม สะอาด และดูสง่างามสมฐานะ
 - ๑.๒ มีสุขภาพจิตที่ดี คือ เป็นผู้มีอัธยาศัยใจคอที่งาม เป็นคนดี มีศีลธรรม ได้แก่ ศรัทธา ศีล สุตะ จาคะ วิริยะ สติ สมาธิ และปัญญา

ผู้มีศรัทธา หมายถึง เป็นผู้รู้จักศรัทธาบุคคล และข้อปฏิบัติที่ควรศรัทธา ไม่ลุ่มหลง งมงาย ในที่ตั้งแห่งความลุ่มหลง

ผู้มีศีล คือ ผู้ที่รู้จักสำรวมระวัง ความประพฤติปฏิบัติทางกาย และทางวาจา ให้เรียบร้อยดี งาม ไม่ประพฤติเบียดเบียนตนเองและผู้อื่น

ผู้มีสุตะ คือ ผู้ที่เรียนรู้ทางวิชาการ และได้ศึกษาค้นคว้าในวิชาชีพดี

ผู้มีจาคะ คือ เป็นผู้ที่มีจิตใจกว้างขวาง ไม่คับแคบ รู้จักเสียสละ

ผู้มีวิริยะ คือ ผู้ขยันหมั่นเพียรในการประกอบกิจการงานงานอาชีพ และ/หรือในหน้าที่รับผิดชอบ

ผู้มีสติ คือ ผู้รู้จัก ยับยั้ง ชั่งใจ รู้จักคิดไตร่ตรองให้รอบคอบ ก่อนคิด พูด ทำ

ผู้มีสมาธิ คือ ผู้มีจิตใจตั้งมั่น ข่มกิเลสนิวรณ์

ผู้มีปัญญา คือ ผู้มีปัญญาอันเห็นชอบรอบรู้ทางเจริญ ทางเสื่อมแห่งชีวิต ตามที่เป็นจริง

๒. ผู้มีกัลยาณมิตรธรรม คือ ผู้มีคุณธรรมของมิตรที่ดี ๗ ประการ คือ

๑) เป็นผู้นำรัก (ปิโย) คือ เป็นผู้ที่มีจิตใจก่อก่อด้วยเมตตากรุณาพรหมวิหาร

๒) เป็นผู้นำเคารพบูชา (ครุ) คือ เป็นผู้ที่สามารถเอาเป็นที่พึ่งอาศัย เป็นที่พึ่งทางใจ

๓) เป็นผู้นำนับถือ นำเจริญใจ(ภาวนีโย) ด้วยว่าเป็นผู้ได้ฝึกฝนอบรมตนมาดีแล้ว ควรแก่การยอมรับและยกย่องนับถือเอาเป็นเยี่ยงอย่างได้

๔) เป็นผู้รู้จักพูดจาโดยมีเหตุผลและหลักการ (วัตตา) รู้จักชี้แจง แนะนำ ให้ผู้อื่น เข้าใจดี แจ่มแจ้ง เป็นที่ปรึกษาที่ดี

- ๕) เป็นผู้อดทนต่อถ้อยคำที่ล่วงเกิน วิพากษ์วิจารณ์ ชกถาม หรือขอปรึกษาหารือ ขอให้คำแนะนำต่างๆ ได้ (วจนักขโม)
- ๖) สามารถแถลงชี้แจงเรื่องที่ลึกซึ้ง หรือเรื่องที่ยุ่งยากซับซ้อนให้เข้าใจอย่างถูกต้องและตรงประเด็นได้ (คัมภีร์กฎ จะ กะถิง กัตตา)
- ๗) ไม่ชักนำในอฐานะ (โน จัญฐาเน นโยชะเย) คือไม่ชักจูงไปในทางเสื่อม (อบายมุข) หรือไปในทางที่เหลวไหลไร้สาระ หรือที่เป็นโทษ เป็นความทุกข์ เดือดร้อน

หลักการครองงาน

หลักการครองงาน ประกอบด้วยหลักธรรม คือ อิทธิบาทธรรม ได้แก่

1.๑ ฉันทะ ความรักงาน คือ จะต้องเป็นผู้รักงานที่ตนมีหน้าที่รับผิดชอบอยู่ และทั้งจะต้องเอาใจใส่กระตือรือร้นในการเรียนรู้งาน และเพิ่มพูนวิชาความรู้ความสามารถในการทำกิจการงาน และมุ่งมั่นที่จะทำงานในหน้าที่รับผิดชอบหรือกิจการงานอาชีพของตนให้สำเร็จเรียบร้อยอยู่เสมอ

1.๒ วิริยะ ความเพียร คือ จะต้องเป็นผู้มีความขยันหมั่นเพียร ประกอบด้วยความอดทน ไม่ย่อท้อต่อความยากลำบากในการประกอบกิจการงานในหน้าที่หรือในอาชีพของตน จึงจะถึงความสำเร็จและความเจริญก้าวหน้าได้

1.๓ จิตตะ ความเป็นผู้มีใจจดจ่ออยู่กับการงาน ผู้ที่จะทำงานได้สำเร็จด้วยดี มีประสิทธิภาพนั้นจะต้องเป็นผู้เอาใจใส่ต่อกิจการงานที่ทำ และมุ่งกระทำงานอย่าง ต่อเนื่องจนกว่าจะสำเร็จ ไม่ทอดทิ้งหรือวางธุระเสียกลางคัน ไม่เป็นคนจับจด หรือทำงานแบบทำๆ หยุดๆ

หัวหน้าหน่วยงานหรือผู้บริหารจะต้องคอยดูแลเอาใจใส่ “ติดตามผลงานและ/หรือ ตรวจสอบงาน” หน่วยงานต่างๆ ภายในองค์กรของตน เพื่อประกอบการพิจารณาวินิจฉัย ตัดสินใจ และสั่งการให้ กิจการงาน ทุกหน่วยดำเนินตามนโยบายและแผนงาน ให้ถึงความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

1.๔ วิมังสา ความเป็นผู้รู้จักพิจารณาเหตุสังเกตุผลในการปฏิบัติงานของตนเอง และของผู้น้อยหรือของผู้อยู่บังคับบัญชาว่า ดำเนินไปตามนโยบายและแผนงานที่วางไว้หรือไม่ได้ผลสำเร็จ หรือมีความคืบหน้าไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้หรือไม่เพียงไร มีอุปสรรคหรือปัญหาที่ควรได้รับการปรับปรุงแก้ไขวิธีการทำงาน หรือวิธีการบริหารกิจการงานนั้นให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์ได้อย่างไร ขั้นตอนนี้ เป็นการนำข้อมูลจากจากที่ได้ติดตามประเมินผลงานหรือตรวจสอบงานนั้นแหลมาวิเคราะห์ วิจัย ให้ทราบเหตุผล ของปัญหาหรืออุปสรรคข้อขัดข้องในการทำงาน แล้วพิจารณาแก้ไขปัญหานั้น และปรับปรุงพัฒนาวิธี การทำงานให้ดำเนินไปสู่ความสำเร็จ ให้ถึงความเจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้นไปได้

อหนึ่ง อิทธิบาทธรรม ข้อ “วิมังสา” คือความเป็นผู้รู้จักพิจารณาเหตุสังเกตุผลในการทำงาน ให้ได้ผลดีนี้ กล่าวโดยความหมายอย่างกว้าง จะเห็นมีข้อปฏิบัติที่จะช่วยให้การปฏิบัติงานในหน้าที่รับผิดชอบ หรือในการประกอบสัมมาอาชีพให้ได้ดีและมีความเจริญมั่นคงยิ่งกว่าข้ออื่นๆ อีก ที่ในวงวิชาการบริหารได้ศึกษาวิจัยเห็นผลดีมาแล้ว ได้แก่

ก) เป็นผู้มีความคิดริเริ่ม (Initiatives) ด้วยความคิดสร้างสรรค์ (Creative) โครงการใหม่ๆ ที่เป็นประโยชน์สุขแก่หมู่คณะ สังคม และประเทศชาติและวิธีการทำงานใหม่ๆ ให้การปกครอง การบริหาร กิจการงานได้บังเกิดผลดี มีประสิทธิภาพสูงยิ่งขึ้น

ข) มีความคิดพัฒนา (Development) คือ เป็นนักพัฒนาปรับปรุงแก้ไขสิ่งที่ล่าหลัง หรือ ข้อบกพร่องในการทำงานให้ดีขึ้นอยู่เสมอ

ค) เป็นผู้สำนึกในภาระหน้าที่ความรับผิดชอบ (Sense of Responsibilities) สูง คือ สำนึกในความรับผิดชอบต่อตนเอง โดยการศึกษาหาความรู้เพิ่มพูนศักยภาพ และสำนึกในการสร้างฐานะ ของตนและสำนึกในหน้าที่ความรับผิดชอบต่อส่วนรวม คือต่อครอบครัว ต่อองค์กรและหมู่คณะ ที่ตนรับผิดชอบอยู่ และต่อสังคมประเทศชาติให้เจริญสันติสุข และมั่นคง โดยเฉพาะอย่างยิ่งสำนึกในหน้าที่ รับผิดชอบต่อสถาบันหลักทั้ง ๓ ของประเทศชาติไทยเรา คือ สถาบันชาติ ๑ สถาบัน พระพุทธศาสนา ๑ และสถาบันพระมหากษัตริย์ ๑ เพราะสถาบันหลักทั้ง ๓ นี้ หากสถาบันใดคลอนแคลน ไม่นั่นคง ไม่ว่า จะเป็นเพราะถูกศัตรูภายใน และ/หรือ ศัตรูจากภายนอกกรุกราน ย่อมกระทบกระเทือนถึง สถาบันหลักอื่นๆ ของชาติไทยเรา ให้พลอยคลอนแคลนอ่อนแอไปด้วย

ผู้นำที่ดี จึงย่อมต้องสำเหนียก และจักต้องมีความสำนึก ในหน้าที่ความ รับผิดชอบต่อ สถาบันหลักทั้ง ๓ นี้ อย่างจริงจัง และจะต้องรับช่วยกันดำเนินการให้ความคุ้มครอง ป้องกัน แก้ไข บำรุง รักษา อย่างเข้มแข็งจริงจัง และต่อเนื่อง ให้เกิดความเจริญและความสันติสุขอย่างมั่นคง ให้ได้

ง) มีความมั่นใจตนเอง (Self Confidence) สูง นี้หมายถึง มีความมั่นใจ โดยธรรมชาติ มีความมั่นใจในความรู้ ความสามารถ สติปัญญาและวิสัยทัศน์ และทั้งคุณธรรม คือ ความเป็นผู้มีศีล มีธรรมอันตนได้ศึกษาอบรมมาดีแล้ว มิใช่มีความมั่นใจอย่างผิดๆ ลอยๆ อย่างหลงตัวหลงตน ทั้งๆ ที่แท้จริง ตนเองหาได้มีคุณสมบัติและคุณธรรมดีสมจริงไม่ และจักต้องรู้จักแสดงความ มั่นใจ ในเวลาคิด พูด ทำให้เหมาะสมกับ กาลเทศะ บุคคล สถานที่

หลักการครองคน

หลักการครองคน ประกอบด้วยหลักธรรมดังต่อไปนี้

๑. รู้จักหลักปฏิบัติต่อกันด้วยดี ระหว่างผู้บังคับบัญชากับลูกน้อง หรือผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาตาม หลักธรรมของพระพุทธเจ้า ชื่อ “เหตุภูมิติก” มีเนื้อความว่า

“เหตุภูมิติก” คือ ทิศเบื้องต่ำ เจ้านายหรือผู้บังคับบัญชา พึงบำรุงบ่าว คือผู้ใต้บังคับบัญชา ด้วยสถาน ๕ คือ

๑.๑ ด้วยการจัดงานให้ตามกำลัง กล่าวคือ มอบหมายหน้าที่การงานให้ตามกำลังความรู้ สติปัญญา ความสามารถ (Put the right man on the right job - รู้จักใช้คนให้ถูกต้องงาน)

๑.๒ ด้วยการให้อาหารและบำเหน็จรางวัล กล่าวคือ เมื่อทำดี ก็รู้จักยกย่องชมเชย และ/หรือ สนับสนุน อุดหนุน ให้ได้รับบำเหน็จรางวัล เลื่อนยศ เลื่อนตำแหน่งตามสมควรแก่ฐานะ เมื่อทำไม่ดี ก็ให้คำตักเตือน และแนะนำ สั่งสอน ให้พัฒนาสมรรถภาพให้ดีขึ้น ถ้าไม่ยอมแก้ไขพัฒนาตนให้ดีขึ้น ก็ต้องตำหนิ และมีโทษตามกฎหมายเกณฑ์ โดยชอบธรรม

๑.๓ ด้วยการรักษาพยาบาลในยามเจ็บไข้ กล่าวคือ ต้องรู้จักดูแลสารทุกข์ สุขดิบของ ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชา ไม่เป็นผู้แล้งน้ำใจ คือไม่ปฏิบัติกับลูกน้อง หรือผู้อยู่ใต้บังคับบัญชา

๑.๔ ด้วยแจกของมีรสดีแปลก ๆ ให้กิน หมายความว่า ให้รู้จักมีน้ำใจแบ่งปันของกิน ของใช้ ดีๆ ให้ลูกน้อง

๑.๕ ด้วยปล่อยในสมัย คือ รู้จักให้ลูกน้อง หรือผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาได้ลาพักผ่อนบ้าง

ส่วนบ่าว หรือลูกน้องผู้อยู่ใต้บังคับบัญชา เมื่อเจ้านาย หรือผู้บังคับบัญชา ทำนุบำรุง อย่างนี้แล้ว ก็พึงปฏิบัติอนุเคราะห์เจ้านาย ผู้บังคับบัญชาด้วยสถาน ๕ ตอบแทนด้วยเช่นกัน คือ

(๑) ลูกขึ้นทำงานก่อนนาย คือ ให้รับสนองงานผู้บังคับบัญชาด้วยความขยันขันแข็ง ปรมาทำงานก่อนนาย หรือผู้บังคับบัญชา อย่างน้อยก็มาให้ทันเวลาทำงานไม่มาสายกว่านาย หรือ สายกว่า เวลาทำงานตามปกติ

(๒) เลิกการทำงานที่หลังนาย คือ ทำงานด้วยความขยันขันแข็ง แม้เลิก ก็ควรเลิกที่หลัง นาย หรือผู้บังคับบัญชา อย่างน้อยก็อยู่ทำงานให้เต็มเวลา ไม่หนีกลับก่อนเวลาเลิกงาน

(๓) ถือเอาแต่ของทีนายให้ คือ มีความซื่อสัตย์ จงรักภักดี ไม่คดโกงนาย หรือผู้บังคับบัญชา ไม่คอร์รัปชั่น ไม่เรียกร้องต้องการโดยไม่เป็นธรรม หรือเกินเหตุ

(๔) ทำงานให้ดีขึ้น คือ ต้องรู้จักพัฒนาคุณวุฒิ ความรู้ ความสามารถ และวิสัยทัศน์ในการ ทำงาน ให้ได้ผลดี มีประสิทธิภาพสูง

(๕) นำคุณของนายไปสรรเสริญ คือ รู้จักนำคุณความดีของเจ้านาย ผู้บังคับบัญชา ไปยกย่องสรรเสริญ ตามความเป็นจริง ในที่และโอกาสอันสมควร

กล่าวโดยย่อ ผู้บังคับบัญชา กับผู้อยู่ใต้บังคับบัญชา พึงปฏิบัติต่อกัน ดังคำนักปกครอง นักบริหารแต่โบราณกล่าวว่า “อยู่สูงให้นอนคว่ำ อยู่ต่ำให้นอนหงาย”

“อยู่สูงให้นอนคว่ำ” หมายความว่า เป็นผู้ปกครอง ผู้บังคับบัญชา หรือเป็นผู้นำคน พึงดูแลเอาใจใส่ ทำนุบำรุง ผู้ใต้บังคับบัญชา หรือลูกน้องด้วยดี คือด้วยความเป็นธรรมตามหลักธรรมของ พระพุทธเจ้า ตามที่กล่าวข้างต้นนี้ เพื่อให้ลูกน้อง หรือผู้ใต้บังคับบัญชามีขวัญกำลังใจในการสนองงาน ได้เต็มที่ อย่าให้ลูกน้อง หรือผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาเกิดความรู้สึกท้อถอย ว่าทำดีสักเท่าใด ผู้ใหญ่ ก็ไม่เหลียวแล ดังคำโบราณท่านว่า

มีปาก ก็มีเปลา เหมือนเต่าหอย

เป็นผู้น้อย แม้ทำดี ไม่มีขลัง

หรืออย่าให้ลูกน้อง หรือผู้ใต้บังคับบัญชา เกิดความรู้สึกน้อยเนื้อต่ำใจว่า ผู้ใหญ่ไม่ ยุติธรรม มักเลือกปฏิบัติไม่เสมอภาค ดังคำที่ว่า (เรา) ทำงานทั้งวัน ได้พันห้า (ส่วนคนอื่น) เดินไปเดิน มา ได้ห้าพัน

“อยู่ต่ำให้อนหงาย” หมายความว่า ลูกน้อง หรือผู้อยู่ใต้บังคับบัญชา ก็พึงปฏิบัติตน ต่อ เจ้านาย หรือผู้บังคับบัญชาด้วยดี รับสนองงานท่านด้วยความยินดี ด้วยใจจริง และทำงานด้วยความ เข้มแข็ง ตามหลักธรรม คือ “เหฏฐิมทิส” ดังที่กล่าวมาแล้ว

๒. เป็นผู้มีมนุษยสัมพันธ์ (Human Relation) ที่ดี ด้วยคุณธรรม คือ พรหมวิหารธรรม และสังคห วัตถุ

พรหมวิหารธรรม คุณธรรมเครื่องอยู่ของผู้ใหญ่ ๔ ประการ

(๑) เมตตา คือ ความรักปรารถนาที่จะให้ผู้อื่นอยู่ดีมีสุข

(๒) กรุณา คือ ความสงสารปรารถนาให้ผู้อื่นทุกข์ เดือดร้อน ให้พ้นทุกข์

(๓) มุทิตา คือ ความพลอยยินดีที่ผู้อื่นได้ดี ไม่คิดอิจฉาริษยา

(๔) อุเบกขา คือ ความวางเฉย ไม่ยินดียินร้ายเมื่อผู้อื่นถึงซึ่งความวิบัติ โดยที่เราก็อช่วย อะไรไม่ได้ ก็ต้องปล่อยวางใจของเราเองด้วยปัญญา ตามพระพุทธพจน์ว่า “สัตว์โลกเป็นไปตามกรรม”

สังคหวัตถุธรรม ๔ ประการ คือ

(๑) ทาน รู้จักให้ปัน สิ่งของ ของตน แก่ผู้อื่นที่ควรให้ปัน

(๒) ปิยวาจา รู้จักเจรจาอ่อนหวาน คือ กล่าวแต่วาจาที่สุภาพอ่อนโยน

(๓) อัตถจริยา รู้จักประพฤติสิ่งที่เป็นประโยชน์แก่ผู้อื่น

(๔) สมานัตตตา เป็นผู้มีตนเสมอ คือ ไม่ถือตัวเยอหยิ่ง จองหอง อวดดี

คุณธรรม ๔ ประการนี้ เป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจของผู้อื่นไว้ได้ และยังความสมัคร สมานสามัคคีให้เกิดขึ้นระหว่างกันและกันด้วย หรือจะเรียกว่า เป็น“หลักธรรมมหาเสน่ห์” ก็ได้

หลักธรรมาภิบาล

หลักธรรมาภิบาล คือคุณธรรมของนักปกครองนักบริหารที่ดี (Good Governance) คือ

1.๑ หลักความถูกต้อง คือ มีการพิจารณาวินิจฉัยปัญหา การทำการตัดสินใจ (Decision Making) และสั่งการ (Command) ด้วยความถูกต้องตามกฎหมายบ้านเมือง และกฎระเบียบข้อบังคับขององค์กรที่ ออกตามกฎหมาย ถูกต้องตามหลักศีลธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณีที่ดีของสังคม ถูกต้องตามนโยบาย ของผู้บังคับบัญชาหน่วยเหนือ และถูกต้องตรงประเด็นตามหลักวิชาและได้รับความพึงพอใจจากชนที่ เกี่ยวข้องทุกฝ่าย

1.๒ หลักความเหมาะสม คือ รู้จักคิด พูดยุติ ทำกิจการงาน และปฏิบัติงานได้เหมาะสม ถูก กาลเทศะ บุคคล สังคม และสถานการณ์ (มีสัปปริสธรรม)

สัปปริสธรรม คือ คุณธรรมของสัตบุรุษ คือคนดีมีศีลธรรม มี ๗ ประการ คือ

๑. ธัมมัญญตา รู้จักเหตุ ได้แก่ ปัญญารู้เหตุแห่งทางเจริญ และทางเสื่อม เป็นต้น

๒. อตถัญญตา รู้จักผล ได้แก่ ปัญญารู้ผลที่เป็นมาแต่เหตุหรือปัจจัยให้เกิดผลต่างๆ ตามที่

เป็นจริง

๓. อุตัตถัญญุต รู้จักตน คือ รู้ภูมิธรรม ภูมิปัญญา และฐานะของตน ตามที่เป็นจริง แล้ววางตนให้เหมาะสมแก่ฐานะ

๔. มัตถัญญุต รู้จักประมาณ ปฏิบัติตน วางตนให้เหมาะสมแก่ฐานะ และรู้จักประมาณในการบริโภคใช้สอยทรัพย์ที่มีอยู่ และตามมีตามได้

๕. กาลัญญุต รู้จักกาล คือ รู้จักเวลา หรือโอกาสที่ควร และไม่ควรพูด หรือกระทำ การต่าง ๆ

๖. ปริสัทธัญญุต รู้จักชุมชน ว่ามีอริยาศัยใจคอ ฐานะความเป็นอยู่ และขนบธรรมเนียมประเพณีของหมู่ชนต่าง ๆ เพื่อให้รู้จักวางตัวให้เหมาะสม

๗. บุคคลัญญุต รู้จักบุคคล ว่ามีอริยาศัยใจคอ มีภูมิธรรม ภูมิปัญญา และมีฐานะอย่างไร เพื่อปฏิบัติตน หรือวางตน ให้เหมาะสมตามฐานะของเราและของเขา

1.๓ หลักความบริสุทธิ์ คือ มีการวินิจฉัย สังการ กระทำกิจการงาน ด้วยความบริสุทธิ์ใจ คือ ด้วยเจตนา ความคิดอ่าน ที่บริสุทธิ์

1.๔ หลักความยุติธรรม คือ มีการวินิจฉัย สังการ และปฏิบัติต่อผู้อยู่ใต้ปกครอง และบุคคลที่เกี่ยวข้อง ด้วยความชอบธรรมบนพื้นฐานแห่งหลักธรรม หลักการ เหตุผล และข้อมูลที่ถูกต้อง เชื่อถือได้ และตรงประเด็น และด้วยความเที่ยงธรรม คือ ไม่อคติ หรือลำเอียงด้วยความหลงรัก หลงชัง ด้วยความกลังเกรง และด้วยความหลง ไม่รู้จักจริง คือขาดข้อมูลที่ถูกต้อง เชื่อถือได้ และสมบูรณ์ เป็นเครื่องประกอบการวินิจฉัย ตัดสินใจ ให้ความเที่ยงธรรม

หลัก “ธรรมมาภิบาล” นี้ เมื่อกระจายเป็นข้อปฏิบัติดีปฏิบัติชอบ สำหรับพระราชามหากษัตริย์ ที่ทรงใช้ปกครองพระราชอาณาจักร ให้อาณาประชาราษฎร์อยู่เย็นเป็นสุข ชื่อว่า “ทศพิธราชธรรม” อันผู้ปกครอง/ผู้บริหารประเทศชาติทุกระดับ และแม้ผู้บริหารองค์กรอื่นๆ พึงใช้ประกอบ การปฏิบัติงานของตน ให้บรรลุความสำเร็จตามเป้าหมาย เพื่อประโยชน์สุขแก่ประชาชนโดยรวม ได้เป็นอย่างดี

“ทศพิธราชธรรม” พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ผู้ทรงคุณอันประเสริฐของเรา ได้ทรงถือเป็นหลักปฏิบัติในการครองพระราชอาณาจักรให้พสกนิกรของพระองค์อยู่เย็นเป็นสุข เป็นที่ประจักษ์ตาประจักษ์ใจแก่ชนชาวโลกเสมอมา มี ๑๐ ประการ ตามพระพุทธภาษิตดังต่อไปนี้ คือ

- ๑) ทาน การให้
- ๒) ศีล การสังวรระวังกายและวาจา ให้เรียบร้อยดีไม่มีโทษ
- ๓) ปริจจาคะ การเสียสละ
- ๔) อาชชวะ ความซื่อตรง
- ๕) มัททวะ ความสุภาพอ่อนโยน
- ๖) ตปะ ความเพียรเพ่งเผือกเลส
- ๗) อักโกธะ ความไม่โกรธ
- ๘) อวิหิงสา การไม่เบียดเบียนผู้อื่น ตลอดจนสัตว์ให้ได้ทุกข์ยาก
- ๙) ขันติ ความอดทน

๑๐) อวิโรธนะ ความประพฤติปฏิบัติที่ไม่ผิดทำนองคลองธรรม และดำรงอาการคงที่ ไม่วุ่นไหว ด้วยอำนาจยินดียินร้าย

แผนพัฒนาของกลุ่มจังหวัดภาคใต้ฝั่งอ่าวไทย พ.ศ. 2561 - 2564

วิสัยทัศน์ (Vision)

“ศูนย์กลาง การเกษตร การท่องเที่ยวแห่งชาติ
มีระบบโลจิสติกส์ที่สมบูรณ์ เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ”

พันธกิจ (Mission)

1. พัฒนา การผลิต การแปรรูป และการบริหารจัดการ ปาล์มน้ำมัน ยางพารา และไม้ผล
2. พัฒนาการประมง การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำเศรษฐกิจ รวมถึงการปศุสัตว์ที่สามารถสร้างความโดดเด่น
3. พัฒนาศูนย์กลางการท่องเที่ยว สร้างรูปแบบการท่องเที่ยวที่หลากหลาย การบริหารจัดการ และสร้างเครือข่ายการท่องเที่ยวระหว่างกลุ่มจังหวัด
4. พัฒนาระบบโครงสร้างพื้นฐาน การขนส่ง และโลจิสติกส์ เพื่อรองรับการพัฒนาของกลุ่มจังหวัด
5. อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม ศิลปวัฒนธรรม และสภาพสังคมที่ดี

เป้าประสงค์รวม

1. กลุ่มจังหวัดเป็นศูนย์กลาง การผลิตและแปรรูป ยางพารา ปาล์มน้ำมันของประเทศ
2. เป็นกลุ่มจังหวัดชั้นนำด้านการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำเศรษฐกิจ และการเลี้ยงสัตว์เศรษฐกิจที่มีความโดดเด่นในพื้นที่
3. กลุ่มจังหวัดเป็นสถานที่ท่องเที่ยวนานาชาติ ที่มีคุณภาพ และมีความหลากหลายของรูปแบบการท่องเที่ยว
4. มีระบบโครงสร้างพื้นฐาน และระบบโลจิสติกส์ที่มีศักยภาพในการรองรับการพัฒนาด้านต่าง ๆ ของกลุ่ม
5. กลุ่มจังหวัดมีทรัพยากรธรรมชาติที่สมบูรณ์ มีสิ่งแวดล้อม สภาพสังคมที่ดี

ประเด็นยุทธศาสตร์

ยุทธศาสตร์ที่ 1 พัฒนาการผลิต แปรรูป และการบริหารจัดการพืชเศรษฐกิจหลัก (ปาล์มน้ำมัน ยางพารา ไม้ผล)

ยุทธศาสตร์ที่ 2 การเพิ่มผลผลิตจากการประมงชายฝั่ง การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำเศรษฐกิจและการเลี้ยงสัตว์เศรษฐกิจที่มีความโดดเด่นในพื้นที่

ยุทธศาสตร์ที่ 3 พัฒนาสู่การเป็นสถานที่ท่องเที่ยวนานาชาติ ที่มีคุณภาพ และมีความหลากหลายของรูปแบบการท่องเที่ยว

ยุทธศาสตร์ที่ 4 พัฒนาระบบโครงสร้างพื้นฐาน การขนส่ง และโลจิสติกส์ เพื่อรองรับการพัฒนาของกลุ่มจังหวัด

ยุทธศาสตร์ที่ 5 การพัฒนาสู่การเป็นเมืองสีเขียว และสังคมคุณภาพ

แผนพัฒนาจังหวัดพัทลุง

“เมืองคนคุณภาพ สิ่งแวดล้อมดี ชุมชนเข้มแข็ง การเกษตร และการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ยั่งยืน”

โดยกำหนดนิยามของวิสัยทัศน์ในการขับเคลื่อนช่วงปี พ.ศ. ๒๕๖๑ – ๒๕๖5 ดังนี้

เมืองคนคุณภาพ หมายถึง

- คนพัทลุงมีความรักทางวัฒนธรรม และวิถีดั้งเดิมที่มีคุณค่า มีการศึกษาดี เรียนรู้ตลอดชีวิต ความเป็นพลเมืองไทย พลเมืองอาเซียน พลเมืองโลก และความรัก ภาคภูมิใจในจังหวัดสูง มีความสามารถในการสร้างสรรค์นวัตกรรม และการปรับตัวท่ามกลางความเปลี่ยนแปลงสูง
- คนพัทลุงตื่นตัวทางการเรียนรู้ เป็นเมืองการศึกษา ผู้คนใฝ่รู้ เรียนรู้ ตลอดชีวิต วัฒนธรรม การศึกษาเข้มแข็ง สถานศึกษาทุกระดับมีคุณภาพ มาตรฐาน
- คนมีสุขภาพสมบูรณ์แข็งแรงทุกมิติ (กาย สติปัญญา จิตใจ อารมณ์ สังคม สิ่งแวดล้อม) ได้รับการพัฒนาศักยภาพในการจัดการสุขภาวะตนเอง ชุมชนตามศักยภาพที่มีอยู่ พัฒนาจังหวัดให้มุ่ง สู่ความเป็นเลิศในการเป็นเมืองสุขภาพดี ปัญญาดีที่ยั่งยืน

เมืองสิ่งแวดล้อมดี หมายถึง

- ทรัพยากรธรรมชาติของจังหวัดได้รับการอนุรักษ์ ฟื้นฟู พัฒนา และบริหารการใช้ประโยชน์ที่คำนึงถึงการใช้อย่างยั่งยืน และเกิดคุณค่าทางสังคม และเศรษฐกิจ
- ปัญหาทางสิ่งแวดล้อม ภัยทางธรรมชาติ ลดลง อย่างต่อเนื่อง มีระบบการจัดการ การป้องกัน และการรับมือที่มีประสิทธิภาพ
- สังคมพัทลุงเป็นสังคมที่ให้ความสำคัญกับการสร้างเมืองสีเขียว เกิดวัฒนธรรมการรักษาธรรมชาติในทุกหมู่บ้าน ปัญหาการบุกรุกทำลายป่าไม้ ทรัพยากรลดลง พื้นที่ป่าไม้เพิ่มมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง
- พัทลุงเป็นเมืองอากาศบริสุทธิ์ ไม่มีมลพิษทางสิ่งแวดล้อม การจัดการขยะมีมาตรฐานเมืองสิ่งแวดล้อมที่ดี

ชุมชนเข้มแข็ง หมายถึง

- ชุมชน ประชาชนมีวิถีชีวิตเรียบง่าย ดำเนินชีวิตด้วยหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
- ประชาชนมีอาชีพ มีรายได้เพียงพอต่อการดำรงชีพ มีหลักประกันความมั่นคง มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายอย่างเสมอภาคและเป็นธรรม มีศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ สามารถดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุข
- วัฒนธรรม ประเพณีของชุมชนได้รับการจัดการอย่างเข้มแข็ง มีคุณค่าทางการพัฒนาทางสังคม และเศรษฐกิจของชุมชน

การเกษตรและการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ยั่งยืน หมายถึง

- เศรษฐกิจจังหวัดเติบโตอย่างต่อเนื่องจากการเกษตร ยึดหลักการผลิตที่เหมาะสมกับระบบนิเวศน์ ใช้ทรัพยากรอย่างประหยัดมีประสิทธิภาพ ตั้งอยู่บนพื้นฐานของความสมดุลต่อสภาพแวดล้อม รักษาอัตราการผลิตให้อยู่ในระดับที่ไม่ก่อให้เกิดผลเสียทั้งในระยะสั้นและระยะยาว

- ผลผลิตทางการเกษตรมีความปลอดภัยต่อสุขภาพและพละนามัยของมนุษย์ เป็นการเกษตรจากการเรียนรู้บนพื้นฐานกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนเกษตร และนำไปสู่การพึ่งพาตนเองของเกษตรกร ผลผลิตมีหลากหลายเพียงพอต่อการดำรงชีวิตและความมั่นคงทางอาหารของจังหวัด

- วัฒนธรรม ภูมิปัญญา ประเพณี ผลผลิตจากภูมิปัญญาของจังหวัด สามารถสร้างรายได้เข้าสู่จังหวัด

- แหล่งท่องเที่ยว กิจกรรมการท่องเที่ยว ทั้งในพื้นที่ในเวศน์ภูเขาศาสนา-ทะเลสาบ-วัฒนธรรม ศาสนา ประเพณี มีชื่อเสียงระดับประเทศ และนานาชาติ มุ่งสู่อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์แบบครบวงจร โดดเด่นในการท่องเที่ยว เพื่อการเรียนรู้ ศึกษาฐานการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ การท่องเที่ยวเพื่อสุขภาพ การท่องเที่ยวในเชิงวัฒนธรรม ชุมชนและท้องถิ่นมีความพร้อมในการเป็นเจ้าบ้านที่ดี

การบริหารเชิงพื้นที่และการพัฒนาจังหวัดพัทลุง มุ่งสู่เมืองคนคุณภาพ สิ่งแวดล้อมดี ชุมชนเข้มแข็ง การเกษตรและการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ยั่งยืน โดยน้อมนำ “ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง” มาปรับใช้ในทุกระดับและทุกภาคส่วน ทั้งนี้ ได้กำหนดพันธกิจการพัฒนาจังหวัด ดังนี้

1. พัฒนาคอนให้มีคุณภาพ สุขภาพดี มีความรู้และปัญญา พร้อมคุณธรรม ครอบคลุมอบอุ่น ชุมชนเข้มแข็ง พึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน

2. เสริมสร้าง และจัดการให้เกิดความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติ และดูแลรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม การใช้ประโยชน์อย่างรู้คุณค่า

3. พัฒนาชุมชนให้มีความเข้มแข็งด้วยหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีความสามารถในการพึ่งตนเอง ปรับตัวได้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง

4. พัฒนาการเกษตรให้มีความมั่นคงและยั่งยืน เป็นรายได้หลักทางเศรษฐกิจของจังหวัด และความมั่นคงทางอาหารในอนาคต

5. ส่งเสริมและพัฒนากการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ให้มีคุณภาพมาตรฐานทางการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์แบบครบวงจร

เพื่อให้สอดคล้องกับศักยภาพการพัฒนาจังหวัดและบริบทการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ และก้าวไปสู่วิสัยทัศน์การพัฒนาจังหวัดที่พึงปรารถนาในระยะเวลา 5 ปี จังหวัดจึงกำหนดเป้าประสงค์รวมของการพัฒนา ดังนี้

1. พัทลุงเมืองเกษตรคุณภาพมาตรฐานสากล การเกษตรของจังหวัด สร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจ กระจายรายได้ สร้างงาน อาชีพแก่เกษตรกร และชุมชน

2. การท่องเที่ยวสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจกระจายรายได้สู่จังหวัดและรักษาสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืน

3. ประชาชนมีคุณภาพ เรียนรู้ตลอดชีวิต สังคมน่าอยู่ และมีความสงบด้วยหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

4. พัทลุงเมืองสีเขียว ทรัพยากร ธรรมชาติอุดมสมบูรณ์ ชุมชนมีสิ่งแวดล้อมดี

5. ระบบโครงสร้างพื้นฐานมีประสิทธิภาพ การคมนาคมปลอดภัย การบริหารจัดการมีธรรมาภิบาล

จังหวัดพัทลุงได้กำหนดประเด็นยุทธศาสตร์ ๕ ประเด็น โดยจัดลำดับความสำคัญของประเด็นยุทธศาสตร์ดังนี้

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๑ การเพิ่มขีดความสามารถภาคเกษตร อุตสาหกรรมต่อเนื่องจากการเกษตร ผลิตภัณฑ์ชุมชน และท่องเที่ยว

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๒ การพัฒนาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์แบบเพิ่มคุณค่าครบวงจรที่ยั่งยืน

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๓ การพัฒนาคุณภาพ สังคมคุณธรรม สู่มืองแห่งภูมิปัญญาและสุขภาวะที่ยั่งยืน

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๔ การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืน

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๕ การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและการบริหารจัดการบ้านเมืองรองรับการเปลี่ยนแปลง และการพัฒนาสู่เมืองน่าอยู่

แผนยุทธศาสตร์ 4 ปี (พ.ศ. 2561 – 2564) สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดพัทลุง

วิสัยทัศน์ (Vision)

“องค์กรขับเคลื่อนกิจการพระพุทธศาสนา สู่ความมั่นคงสังคมดำรงศีลธรรม นำสันติสุขอย่างยั่งยืน”

พันธกิจ (Mission)

1. ให้การอุปถัมภ์และคุ้มครองพระพุทธศาสนาให้มีความเจริญมั่นคง
2. ส่งเสริม ดูแลรักษา ทำนุบำรุงและจัดการวัดร้างหรือศาสนสมบัติกลางให้เป็นประโยชน์ต่อพระพุทธศาสนาและสังคม
3. ส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษาสงฆ์ การเผยแผ่พระพุทธศาสนาและการพัฒนาบุคลากรทางพระพุทธศาสนา
4. ส่งเสริมสนับสนุนให้วัดเป็นศูนย์กลางของชุมชน และจัดกิจกรรมทางพระพุทธศาสนาไปสู่สังคมแห่งความสุขด้วยพุทธธรรม
5. การพัฒนาความรู้คู่คุณธรรมและเสริมสร้างศักยภาพองค์กรให้มีประสิทธิภาพ

ยุทธศาสตร์ (Strategy)

1. เสริมสร้างให้สถาบันและกิจการพระพุทธศาสนามีความมั่นคงยั่งยืน
2. ส่งเสริมและสนับสนุนพัฒนาการศึกษาสงฆ์ และบุคลากรทางพระพุทธศาสนาให้มีคุณภาพ
3. เผยแผ่หลักธรรมสร้างสังคมจังหวัดพัทลุงเป็นสุขด้วยหลักพุทธธรรม
4. พัฒนาศักยภาพการบริหารจัดการองค์กร

Strategy Map สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดพัทลุง

วิสัยทัศน์ (Vision) “องค์กรขับเคลื่อนกิจการพระพุทธศาสนา สู่ความมั่นคงสังคมดำรงศีลธรรม นำสันติสุขอย่างยั่งยืน”

1. เสริมสร้างให้สถาบันและกิจการพระพุทธศาสนามีความมั่นคง

2. ส่งเสริมและสนับสนุนพัฒนาการศึกษาสงฆ์และบุคลากรทางพระพุทธศาสนาให้มี

3. เผยแผ่หลักธรรมสร้างสังคมจังหวัดพัทลุงเป็นสุขด้วยหลักพุทธธรรม

4. พัฒนาศักยภาพการบริหารจัดการองค์กร

ประสิทธิผล

สถาบันพระพุทธศาสนา
ความมั่นคง/ยั่งยืน

บุคลากรทางพระพุทธศาสนา
ความรู้/เผยแผ่หลักธรรมได้

พุทธศาสนิกชนเข้าถึงหลักธรรม
และนำไปใช้ได้จริง

รักษา/บำรุง/จัดการวัด
ร้าง

พระ/พุทธศาสนิกชนได้รับการ
ศึกษา

วัดเป็นศูนย์กลางเรียนรู้/ภูมิ
ปัญญาและมีส่วนร่วมทุกภาค

พัฒนาวัดและส่งเสริม
คณะสงฆ์

ส่งเสริม/สนับสนุน/พัฒนา
คุณภาพการศึกษา

องค์กรเครือข่ายเข้มแข็ง

คุณภาพการ
ให้บริการ

ความพึงพอใจผู้รับบริการ

ประสิทธิภาพ

ประหยัดเงินงบประมาณ

ลดการใช้พลังงาน

ลดการใช้กระดาษ

การพัฒนาองค์กร

พัฒนาบุคลากรให้มีจิตบริการ

พัฒนาข้อมูลสารสนเทศให้มี
คุณภาพและทันสมัย

พัฒนาองค์กรด้วยหลักธรรม/ธรรมาภิ
บาล

ตัวชี้วัดการประเมินส่วนราชการตามมาตรการปรับปรุงประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2564

องค์ประกอบการประเมิน	ตัวชี้วัด	เป้าหมาย	ผู้รับผิดชอบ/ผู้เก็บข้อมูล
มิติภายนอก			
การประเมินประสิทธิผล	<p>ตัวชี้วัดตามคำรับรองการปฏิบัติราชการสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ</p> <p>1. ความสำเร็จของรายงานทางการเงินของวัด</p> <p>1.1 ร้อยละของวัดที่มีข้อมูลรายงานบัญชีรายรับ – รายจ่าย</p> <p>2. ร้อยละของเรื่องร้องเรียนทางพระพุทธศาสนาที่ได้รับการจัดการจนได้ข้อยุติ</p> <p>3. ความสำเร็จของการจัดทำฐานข้อมูลทางพระพุทธศาสนา</p> <p>3.1 ร้อยละของการจัดทำฐานข้อมูลระบบทะเบียนวัด</p> <p>3.2 ร้อยละของการจัดทำฐานข้อมูลระบบทะเบียนพระ</p> <p>4. ประชากร 13 ปีขึ้นไป มีการปฏิบัติตามหลักคำสอนทางศาสนา</p>	<p>249 วัด</p> <p>ดำเนินการจัดการเรื่องร้องเรียนจนได้ข้อยุติ 100%</p> <p>จัดเก็บฐานข้อมูลทะเบียนวัด คิดเป็นร้อยละ 100</p> <p>จัดเก็บฐานข้อมูลทะเบียนพระภิกษุ สามเณร คิดเป็นร้อยละ 100</p> <p>จัดเก็บข้อมูลแบบสอบถามได้ครบ 100%</p>	<p>นางจันทนา สุวรรณศิลป์</p> <p>นายณัฐวัฒน์ ธานีรัตนากิบาล</p> <p>นายณัฐวัฒน์ ธานีรัตนากิบาล</p> <p>นางสมัยพัฒนา ประทุมวัลย์</p> <p>นายพิชิต ขุนसारวัตร</p>
การประเมินคุณภาพ	5. ร้อยละความพึงพอใจของผู้รับบริการ	ร้อยละ 85	นางสาวศศิธร เต็มพุทธ
การประเมินประสิทธิภาพ	6. ร้อยละความสำเร็จของการพัฒนาประสิทธิภาพการเบิกจ่ายเงินงบประมาณ	ร้อยละ 96 ระดับ 5	นางจิตตรา ขุนसारวัตร นางสาวศศิธร เต็มพุทธ

	7. ระดับความสำเร็จของการดำเนินงานตามมาตรการประหยัดพลังงาน 8. ระดับความสำเร็จของการดำเนินการตามมาตรการประหยัดกระดาษ	ระดับ 5	นางสมัยพัฒนา ประทุมวัลย์
การพัฒนางองค์กร	9. ร้อยละความสำเร็จของการพัฒนางองค์กร	ระดับ 5	นางเยาวภา แก้วสวัสดิ์

ส่วนที่ 3

งบประมาณ และแผนงาน/โครงการ

สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดพัทลุง เป็นหน่วยงานราชการส่วนภูมิภาค สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ รับผิดชอบการดำเนินงานตามนโยบายของรัฐบาล สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ และนโยบายของจังหวัดพัทลุง ภายใต้กรอบและข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้อง โดยกำหนดกิจกรรม โครงการเพื่อดำเนินงานในปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 จำแนกตามผลผลิต รวมทั้งสิ้น ๑๑ โครงการ/กิจกรรมดังนี้

ผลผลิตที่ 1 พระพุทธศาสนาได้รับการทำนุบำรุงส่งเสริม จำนวน ๔ โครงการ/กิจกรรม

ผลผลิตที่ 2 พระพุทธศาสนาได้รับการส่งเสริมและเผยแผ่ฯ จำนวน ๖ โครงการ/กิจกรรม

ผลผลิตที่ 3 ผู้ได้รับการศึกษาพระปริยัติธรรม จำนวน ๑ โครงการ/กิจกรรม

สรุปงบประมาณรายจ่าย

รายการ	จำนวนโครงการ	งบประมาณ(บาท)
1. งบดำเนินงาน		๗,๖๔๑,๕๗๘.-บาท
๑.๑ รายการค่าใช้จ่ายบุคลากรภาครัฐ		๗,๐๓๙,๕๐๖.-บาท
1.1 ค่าตอบแทนใช้สอยและวัสดุ		๔๖๐,๘๔๐.-บาท
1.2 ค่าสาธารณูปโภค		๑๔๑,๒๓๒.-บาท
2. งบลงทุน	-	-
2.1		
3. งบเงินอุดหนุน		๔,๘๔๑,๙๔๒.-บาท
๓.๑ งบอุดหนุนทั่วไป		๔,๘๔๑,๙๔๒.-บาท
๓.๒ งบอุดหนุนเฉพาะกิจ		-
รวม		๑๒,๔๘๓,๕๒๐.-บาท

1. งบดำเนินงาน

รายการ	เงินงบประมาณ (บาท)	หมายเหตุ
ผลผลิตที่ 4 ด้านบริหารจัดการ		
๑. รายการค่าใช้จ่ายบุคลากรภาครัฐ		
๑.๑ รายการค่าเช่าบ้าน	๓๐๖,๒๐๖.-บาท	
๑.๒ เงินอุดหนุนอุปถัมภ์นิตยภัตพระสังฆาธิการ พระสมณศักดิ์และพระเปรียญ	๖,๗๓๓,๓๐๐.-บาท	
๒. ค่าตอบแทน		
๒.๑ ค่าตอบแทนทำการนอกเวลาราชการ	๓๐,๐๕๔.-บาท	
๓. ค่าใช้สอย		
๓.๑ ค่าเบี้ยเลี้ยง ที่พัก และค่าพาหนะ	๕๗,๓๕๒.-บาท	
๓.๒ ค่าซ่อมแซมครุภัณฑ์	๔,๒๔๘.-บาท	
๓.๓ ค่าบำรุงรักษาเครื่องปรับอากาศ	๔,๒๔๘.-บาท	
๓.๔ ค่าใช้จ่ายในการจัดทำรายงานผลการ ดำเนินงานประจำปี	๔,๑๗๒.-บาท	
๔. ค่าวัสดุ		
๔.๑ ค่าวัสดุสำนักงาน	๔๐,๗๔๒.-บาท	
๔.๒ ค่าวัสดุน้ำมันเชื้อเพลิงและหล่อลื่น	๑๐๒,๐๐๐.-บาท	
๔.๓ ค่าวัสดุโฆษณาและเผยแพร่	๒๕,๔๘๖.-บาท	
๔.๔ ค่าวัสดุคอมพิวเตอร์	๑๑,๓๑๘.-บาท	
๕. ค่าสาธารณูปโภค	๑๔๑,๒๓๒.-บาท	
รวม	๗,๖๔๑,๕๗๘.-บาท	

๓.๑ รายการค่าใช้จ่ายบุคลากรภาครัฐ ส่งเสริมและพัฒนา ศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรม

โครงการ/กิจกรรม/งาน		แผนการดำเนินการ	พื้นที่ดำเนินการ	เงินงบประมาณ(บาท)		ผู้รับผิดชอบ
				2564	แหล่งเงิน	
1.	งบดำเนินงาน ๑.๑ รายการค่าเช่าบ้าน	ไตรมาส ๑ (ต.ค.-ธ.ค.๖๔) ไตรมาส ๒ (ม.ค.-มี.ค.๖๔) ไตรมาส ๓ (เม.ย.-มิ.ย.๖๔) ไตรมาส ๔ (ก.ค.-ก.ย.๖๔)		๓๐๖,๒๐๖.-	พศ.	กลุ่มอำนาจการฯ
๒.	งบอุดหนุน อุดหนุนทั่วไป ๑. เงินอุดหนุนอุปถัมภ์นิตยภัตพระสังฆาธิการ พระสมณศักดิ์และพระเปรียญ	ไตรมาส ๑ (ต.ค.-ธ.ค.๖๔) ไตรมาส ๒ (ม.ค.-มี.ค.๖๔) ไตรมาส ๓ (เม.ย.-มิ.ย.๖๔) ไตรมาส ๔ (ก.ค.-ก.ย.๖๔)		๖,๗๓๓,๓๐๐.-	พศ.	กลุ่มอำนาจการฯ
รวมทั้งสิ้น				๗,๐๓๙,๕๐๖.-		

๓.๒ งบเงินอุดหนุนทั่วไป : โครงการ/กิจกรรม/งาน

โครงการ/กิจกรรม/งาน		แผนการดำเนินการ	พื้นที่ดำเนินการ	เงินงบประมาณ(บาท)		ผู้รับผิดชอบ
				2564	แหล่งเงิน	
ผลผลิตที่ 1: พระพุทธศาสนาได้รับการทำนุบำรุงส่งเสริม						
1.	โครงการสวดมนต์เพื่อความเป็นสิริมงคลเนื่องในโอกาสวันขึ้นปีใหม่	ไตรมาส ๑ (ต.ค.-ธ.๕๖๔)		๒๒,๐๐๐.-	พศ.	กลุ่มผู้อำนวยการฯ
๒.	กิจกรรมการส่งเสริมการบริหารและการปกครองคณะสงฆ์	ไตรมาส ๒ (ม.ค.-มี.ค.๖๔)		๑๕๕,๙๕๒.-	พศ.	กลุ่มผู้อำนวยการฯ
๓.	กิจกรรมเงินอุดหนุนพระจริยานิเทศก์	ไตรมาส ๒ (ม.ค.-มี.ค.๖๔)		๒๔,๐๐๐.-	พศ.	กลุ่มส่งเสริมฯ
๔.	โครงการ วัด ประชา รัฐ สร้างสุข ด้วยกิจกรรม ๕ ส	ไตรมาส ๓ (เม.ย.-มิ.ย.๖๔)		๑๑๐,๐๐๐.-	พศ.	กลุ่มส่งเสริมฯ
รวม				๓๑๑,๙๕๒.-		
ผลผลิตที่ 2: พระพุทธศาสนาได้รับการส่งเสริมและเผยแผ่หลักธรรม						
๑.	โครงการสนับสนุนการดำเนินงานสำนักปฏิบัติธรรม	ไตรมาส ๒ (ม.ค.-มี.ค.๖๔)		๒๐,๐๐๐.-	พศ.	กลุ่มส่งเสริมฯ
๒.	กิจกรรมวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา	ไตรมาส ๒ (ม.ค.-มี.ค.๖๔) และไตรมาส ๓ (เม.ย.-มิ.ย.๖๔)		๕๔๐,๐๐๐.-	พศ.	กลุ่มส่งเสริมฯ
๓.	โครงการสร้างความปรองดองสมานฉันท์โดยใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา (หมู่บ้านรักษาศีล ๕)	ไตรมาส ๓ (เม.ย.-มิ.ย.๖๔)		๑๕๐,๐๐๐.-	พศ.	กลุ่มส่งเสริมฯ
๔.	โครงการอุดหนุนการดำเนินเงินหน่วยเผยแผ่พระพุทธศาสนา	ไตรมาส ๒ (ม.ค.-มี.ค.๖๔)		๖๐,๐๐๐.-	พศ.	กลุ่มส่งเสริมฯ

๕..	โครงการส่งเสริมการจัดกิจกรรมเผยแผ่พระพุทธศาสนาของศูนย์การเผยแผ่พระพุทธศาสนาประจำจังหวัด	ไตรมาส ๓ (เม.ย.-มิ.ย.๖๔)		๑๐๐,๐๐๐.-	พศ.	กลุ่มส่งเสริมฯ
๖..	โครงการสนับสนุนการดำเนินงานพระธรรมทูตและบุคลากรการเผยแผ่พระพุทธศาสนาในประเทศ	ไตรมาส ๓ (เม.ย.-มิ.ย.๖๔)		๒๑๔,๕๐๐.-	พศ.	กลุ่มส่งเสริมฯ
รวม				๑,๐๘๔,๕๐๐.-		
ผลผลิตที่ 3: ผู้ได้รับการศึกษาพระปริยัติธรรม						
๑.	กิจกรรมสนับสนุนการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกธรรม-บาลี	ไตรมาส ๒ (ม.ค.-มี.ค.๖๔) และไตรมาส ๔ (ก.ค.-ก.ย.๖๔)		๒,๒๗๗,๑๔๐. -	พศ.	กลุ่มส่งเสริมฯ
รวม				๒,๒๗๗,๑๔๐. -		
รวมทั้งสิ้น				๔,๘๕๑,๙๔๒. -		

๓.๓ งบเงินอุดหนุนเฉพาะกิจ : โครงการ/กิจกรรม/งาน

โครงการ/กิจกรรม/งาน	กิจกรรม/แนวทางการดำเนินงาน	เป้าหมาย/ผลสัมฤทธิ์	เงินงบประมาณ(บาท)		ผู้รับผิดชอบ
			2564	แหล่งเงิน	
รวม					

ส่วนที่ 4
แผนปฏิบัติการราชการและปฏิทินการปฏิบัติงาน

เป้าประสงค์	ตัวชี้วัด	กลยุทธ์	แผนงาน/โครงการ/กิจกรรมประมาณ ปี 256	สถานที่ดำเนินการ	ระยะเวลาดำเนินการ										
					ด.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.
มิติกายนอก															
มิติด้านประสิทธิผล															
ยุทธศาสตร์ที่ 1 เสริมสร้างให้สถาบันและกิจการทางพระพุทธศาสนามีความมั่นคงยั่งยืน															
1	สถาบันพระพุทธศาสนามีความเจริญมั่นคง	1	จำนวนวัด/สำนักปฏิบัติธรรม/ที่พักสงฆ์ได้รับการอุดหนุนบูรณะและส่งเสริมสนับสนุนกิจการวัดร้าง	1	ยกฐานะ บูรณะ พัฒนาศาสนสถานและศาสนสมบัติ	โครงการเงินอุดหนุนบูรณปฏิสังขรณ์วัดทั่วไป	1,598,000	ดที่ได้รับจัดสรรบฯ							
						โครงการเงินอุดหนุนบูรณปฏิสังขรณ์พระอารามหลวง	1,119,000	ดที่ได้รับจัดสรรบฯ							
						โครงการเงินอุดหนุนวัดพระปฐมเจดีย์	1,411,000	ดที่ได้รับจัดสรรบฯ							
						โครงการเงินอุดหนุนสมทบการจัดสร้างศาสนสถาน	1,200,000	ดที่ได้รับจัดสรรบฯ							
						โครงการเงินอุดหนุนการดำเนินงานสำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัด	20,000	ดที่ได้รับจัดสรรบฯ							
						โครงการเงินอุดหนุนสมทบการจัดสร้างอาคารปฏิบัติธรรม	2,600,000	พศจ.พท.							
						กิจกรรมขอใช้ที่ดินของทางราชการเพื่อสร้างวัด	-	พศจ.พท.							
						โครงการเสนอขออนุญาตส	-	พศจ.พท.							
						โครงการขอรับพระราชทาน	-	พศจ.พท.							
						โครงการสวนสมนไพรและแพทย์แผนไทยในวัด	-	พศจ.พท.							
						โครงการอุทยานการศึกษา วัดพัฒนาตัวอย่างและวัดพัฒนาตัวอย่างที่มีพระอารามชั้นตรี	-	พศจ.พท.							
						กิจกรรมจัดทำแผนปฏิบัติการสำนักงาน	-	พศจ.พท.							

